



DEN NORSKE KIRKE

Valghåndbok

Valgstyret i menigheten

Kirke- valget 2023

Publisert 23. januar 2023

Tredje utgave

Velkommen til valgåndboken 2023!

Alt du trenger å vite om valget – både forberedelse og gjennomføring – skal du enkelt kunne finne her.

Demokrati er viktig i Den norske kirke. Vi skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier. Den viktigste arenaen for dette er kirkevalgene.

For å sikre demokratiet i Den norske kirke, er det viktig å ha en profesjonell gjennomføring av valget. Valgfunksjonærer skal få nødvendig opplæring, slik at vi sikrer kvaliteten på både forberedelser og gjennomføring.

Mye er kjent for mange av dere når valget skal gjennomføres. De fleste regler og ordninger er som før. Men for første gang vil det være mulig å forhåndsstemme digitalt fra 10. august på kirkevalget.no. Det vil også være en nasjonal forhåndsstemmedag i fysiske valglokaler 31. august. I år vil Kirkerådet ikke sende ut valgkort. I stedet blir kirkevalgkampanjen forsterket både digitalt, på papir og i det offentlige rom. Målet med dette er å styrke oppmerksomheten om kirkevalget og øke valgdeltakelsen.

Innsatsen til både ansatte og frivillige over hele landet er helt nødvendig for å sikre tilgjengelighet og kvalitet i valggjennomføringen. Takk for at du bidrar i denne jobben!

Med ønsker om god forberedelse og gjennomføring av kirkevalget 2023.



Oslo, januar 2023

Ingrid Vad Nilsen, direktør i Kirkerådet



Ordforklaringer og forkortelser/ordforklaringar og forkortingar

Ordforklaringer/ordforklaringar

Bispedømmeråd (BDR)/bispedømeråd

Råd i bispedømme, bestående av biskopen og en gruppe valgte medlemmer som skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene.

Flertallsvalg/fleirtalsval

Valgform når det er én liste. De kandidatene som får flest personlige stemmer, velges.

Forholdstallsvalg/forholdstalsval

Valgform når det er flere lister. Listene får et antall representanter etter hvor mange som har stemt på listen. De kandidatene som får flest personlige stemmer på hver liste, blir listenes representanter. For Nominasjonskomiteens liste er det satt en sperregrense for personlig stemmetall. Se sperregrense for personlig stemmetall.

Forslagsstillere/forslagsstillarar

Underskrivere, personer som står bak et listeforslag.

Geistlig/geistleg

En person som er ordinert til prest.

Kirkemøtet (KM)/Kyrkjemøtet

Det øverste demokratisk valgte organet i Den norske kirke.

Lek

En person som ikke er prest.

Mandat

Representantplass, brukes ved forholdstallsvalg om fordelingen av representanter mellom de ulike valglistene.

Manntall/manntal

Liste over alle personer som har stemmerett i soknet ved valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Ved de andre valgene, for eksempel valg av lek kirkelig tilsatt, er manntallet en oversikt over de som har stemmerett til dette valget.

Medlemmer

Alle som er medlemmer i Den norske kirke, har stemmerett ved kirkevalget og kan bli valgt inn i rådene.

Menighetsråd (MR)/sokneråd

Råd bestående av valgte medlemmer og soknepresten som bl.a. har tilsyn med kirkene og er ansvarlig for det kristelige liv i en menighet.

Nominasjon

Utpeking av personer som ønsker å stille til valg (kandidater).

Nominasjonskomite

Ved menighetsrådsvalg: En gruppe nedsatt av menighetsrådet som leverer et listeforslag.

Ved bispedømmerådsvalg: En gruppe med en representant per prosti valgt av menighetsrådene (i tillegg til representant fra ungdomsråd og noen steder samisk representant), som leverer et listeforslag.

Nomineringsgruppe

En gruppe som leverer et listeforslag. Denne gruppen kan være mer eller mindre formalisert. En registrert nomineringsgruppe er en gruppe som har gått gjennom prosess for registrering. Det er ikke et krav om å være registrert for å kunne levere et listeforslag.

Ordinert

En person som har blitt ordinert til tjeneste som prest.

Personstemme

Å gi personstemme vil si å gi kandidater på stemmeseddelen mer enn én stemme, ved å sette kryss ved navnet. Det er det samme som tilleggsstemme. En kan også gi en personstemme ved å skrive opp et navn nederst på stemmeseddelen. I valgoppgjøret vil alle kandidatene i tillegg få en personstemme per avgitte stemme til listen.

Prøving

Det er det valgstyret og valgrådet gjør når de vurderer om stemmegivinger og stemmesedler skal godkjennes eller forkastes.

Sperregrense for personlig stemmetall

Velgere kan sette kryss ved navnet til en kandidat på listen. For Nominasjonskomiteens liste må minst fem prosent av de som har stemt på listen, ha satt kryss ved samme person for at det skal få konsekvens for rekkefølgen på listen.

Stemmeberettiget/person med stemmerett

En person som har rett til å stemme.

Stemmegivning/stemmegiving

Selve valghandlingen, velgeren avgir en stemme, enten rett i urne eller i konvolutt. En stemmegiving kan inneholde en eller flere stemmesedler.

Stemmekrets

Et område som hører til et og samme valg-/stemmelokale. Det skal kun være ett valg-/stemmelokale i hver stemmekrets.

Stemmemottaker/stemmemotakar

En person som tar imot stemmer. Kan være både under forhåndsstemmeperioden og på valgting.

Stemmeseddel/stemmesedel

Ark, enten med en valgliste eller en blank stemmeseddel. En blank stemmeseddel inneholder bare informasjon om hvilket valg det gjelder. En digital stemmeseddel inneholder den samme informasjonen til velgeren som en stemmeseddel på papir.

Stemmestyre

I sokn hvor det kan stemmes flere steder, har hvert valglokale et stemmestyre.

Stemmestyrets protokoll

Alt som angår gjennomføringen av valget på et stemmested, tas inn i stemmestyrets protokoll.

Stemmetillegg

Inntil to av de øverste kandidatene på listeforslaget fra nomineringsgrupper kan gis et stemmetillegg. Dette gjelder ikke Nominasjonskomiteens liste. Kandidatene får i så fall et tillegg i sitt personlige stemmetall som tilsvarer 25 prosent av det antall stemmesedler som kommer listen til del ved valget. Disse kandidatnavnene står først på listeforslaget og med uthevet skrift.

Supplerende nominasjon/supplerande nominasjon

Mulighet til å fremme kandidater som ikke er nominert av nominasjonskomiteen.

Tilleggsstemme

Tidligere kalt «kumulering». Velgeren kan gi en kandidat en ekstra stemme ved å sette kryss i ruten på stemmeseddelen. Dette er en type personstemme.

Ungdommens kirkemøte (UKM)/

Ungdommens kyrkjemøte

Ungdommens kirkemøte er et rådsorgan i Den norske kirke. Det har som oppgave å gi de unge en kraftigere stemme i kirkedemokratiet.

Valgbar/valbar

En person som kan stille til valg.

Valgbok/valbok

Det samme som valgstyrets protokoll – alt som angår valget lokalt, føres inn i en egen protokoll av valgstyret.

Valgfunksjonær/valfunksjonær

En person som jobber med valget, for eksempel som stemmemottaker.

Valgoppgjør/valoppgjør

Utregning av hvem som er valgt. Mandatfordeling mellom listene (ved flere lister) og kandidatkåring (fastsette hvem som er valgt inn).

Valgråd/valråd

De som styrer valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet i bispedømmet.

Valgstyre/valstyre

De som styrer valget lokalt, i menigheten. Menighetsrådet fungerer som valgstyre.

Valgstyrets protokoll

Alt som angår valget lokalt, føres inn i en egen protokoll av valgstyret.

Valgting/valting

Det ordinære valget på valgdagen(e), altså ikke forhåndsstemmegivning.

Forkortelser/forkortingar

BDR	bispedømmeråd/bispedømeråd
BM	bokmål
FR	kirkelig fellesråd/kyrkjeleg fellesråd
KM	Kirkemøtet/Kyrkjemøtet
KR	Kirkerådet/Kyrkjerådet
MR	menighetsråd (BM)
MR-leider	menighetsrådets leder (BM)
NK	nominasjonskomité
NN	nynorsk
SR	sokneråd (NN)
SR-leiar	leiaren av soknerådet (NN)
VR	valgråd/valråd (BDR-valg/val)
VS	valgstyre/valstyre (MR-valg/SR-val)

Brukerveileder for den digitale valghåndboken

Hvordan finner jeg frem?

Nedlastning

1. Velg ønsket bok og åpne den.
Trykk «last ned» hvis du trenger å ha den på PC-en.



2. Åpne filen i nedlastninger-mappen på PC-en din.

Navigasjon

Pilene øverst til høyre tar deg frem og tilbake. Huset tar deg tilbake til innholdsfortegnelsen. Den er klikkbar og leder deg til valgt kapittel.



Menyen til venstre er satt sammen av lenker – klikk på kapittelet du ønsker å lese. På første side av hvert kapittel ligger en meny med alle underkapitler. Dette er også lenker – de tar deg frem og tilbake i valgt kapittel.

Ordsøk

Når du har lastet ned valghåndboken kan du søke etter ord i hele dokumentet, som en indeks:

1. Åpne PDF-filen.
2. På tastaturet, klikk Ctrl eller Command+f.
3. Skriv inn ordet/setningen du leter etter og klikk på «neste». Bla frem og tilbake for å se alle stedene ordet blir nevnt.



Lenker

Alle klikkbare lenker er understreket og markert med grønn, som dette: klikkher.no. Disse leder deg til delkapitler, samt eksterne lenker til skjemaer og kirkens nettside.

Etter å ha trykket på en referanse til et annet kapittel i boka du leser, kan du komme deg tilbake til siden du var på ved å skrive inn sidetall i feltet øverst og trykke Enter på tastaturet.

31 / 136

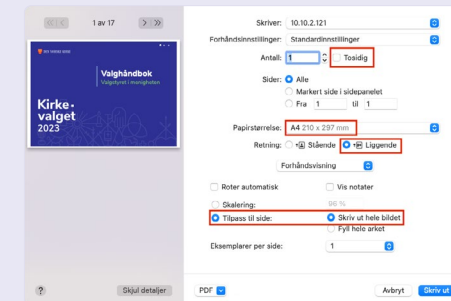
Valghåndbok 2, 3 og 4

Du finner alle valghåndbøker for 2023 på ressursbanken.no/kirkevalg. Disse bruker du på samme måte som valghåndbok 1.

Hvordan skriver jeg ut boken?

Hele valghåndboken

1. Last ned boken og åpne filen. i nedlastninger-mappen på PC-en din.
2. Velg Fil > Skriv ut.
3. I vinduet som kommer opp, velg **sidene du vil printe, A4 liggende og tilpass til side**. Pass på at **tosidig** ikke er huket av.
4. Skriv ut.



Utvalgte sider, for eksempel sjekklister

Dersom du kun vil skrive ut noen sider, følg steg 1–3 ovenfor. Tast så inn sidetallene du ønsker å skrive ut i feltet «Sider» og skriv ut:



Til info

Valghåndboken er skrevet delvis på bokmål og delvis på nynorsk. Skjema på begge skriftspråk finnes i [ressursbanken](https://ressursbanken.no). Gjennom valghåndboken lenkes det til skjema som samsvarer med kapittelets skriftspråk.

Valgreglene kan åpnes og leses på nett dersom du ikke ønsker å gå til kapittel 13 underveis: [Kirkevalgreglene](https://ressursbanken.no/kirkevalgreglene).

Innhold

Innledning

Side 7–14

Valgorganene

Side 15–17

Kommunikasjon og opplæring

Side 18–23

Stemmerett og valgbarhet

Side 24–30

Nominasjonskomiteer, nomineringsgrupper og listeforslag

Side 31–39

Stemmesetlar og valmateriell

Side 40–46

Førehandsstemming

Side 47–56

Stemmegivning på valgdagen

Side 57–67

Prøving, opptelling og valgoppgjør

Side 68–88

Klager over valget. Omvalg

Side 89–91

Andre bestemmelser

Side 92–97

Frister og sjekklister for valgmyndighetene

Side 98–112

Valgregler

Side 113–132

Skjemaer

Side 133–135

Viktige datoer og adresser

Side 136–138



1

1. Innledning

1.1 Frie og hemmelige valg – kirkevalgets formålsparagraf

Formålet med reglene er å legge forholdene til rette slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Slik lyder kirkevalgreglenes innledende formålsbestemmelse som sier noe om hvilke prinsipper kirkevalgreglenes bestemmelser bygger på. Den har i tillegg relevans ved avgjørelser om tolknings spørsmål. Dersom en bestemmelse gir rom for ulike tolkninger, skal valgmyndigheten benytte den løsning som ligger nærmest til å realisere kirkevalgreglenes formål.

Gjennom prinsippet om **frie valg** sikres det at forholdene legges til rette, slik at velgeren uhindret får avgi stemme i tråd med velgerens frie mening. Det betyr at vedkommende skal få avgi stemme til den gruppen

eller den/de kandidatene vedkommende ønsker, uten innblanding eller påvirkning fra valgmyndighetene eller andre. Prinsippet skal også sikre alle retten til å danne nomineringsgrupper og stille liste ved valg.

Gjennom prinsippet om **hemmelige valg** skal velgeren kunne være sikker på at det ikke offentliggjøres eller på annen måte avsløres hva velgeren har stemt. Det har som formål å beskytte velgerne fra press de kan oppleve dersom andre får vite hva de har stemt. Prinsippet om hemmelig valg gjelder for alle deler av valget – og spesielt ved stemmegivning og opptelling.

1.2 Tid og sted for valg og forhåndsstemming

Kirkevalget 2023 finner sted **mandag 11. september**, samtidig med kommunestyre- og fylkestingsvalget. I flere kommuner er det også valg søndag 10. september. Dersom kommunen har vedtatt at det skal avholdes valg på søndagen i kommunen, gjelder dette også for kirkevalget.



1.2.1 Forhåndsstemming

Det er lagt opp til digital forhåndsstemmegivning i perioden fra 10. august til 6. september.

I tillegg er det fastsatt **ett nasjonalt tidspunkt for forhåndsstemmegivning:**

- den siste torsdagen i august i valgåret i tidsrommet 15:00 til 20:00.

Som hovedregel **skal** det i hvert fellesrådsområde også tilrettelegges for forhåndsstemmegivning:

- i forbindelse med en gudstjeneste minst én søndag i perioden for forhåndsstemmegivning,
- minst to timer i uken i perioden for forhåndsstemmegivningen.

Det **bør** også legges til rette for forhåndsstemmegivning:

- på de institusjoner som geografisk hører til det enkelte sogn,
- i tilknytning til minst ett arrangement for unge.

1.3 Om kirkevalget

Kirkevalget består av valg til tre organer, menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det er de samme personene som velges til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

1.3.1 Menighetsrådene

Hvert råd har mellom fire og ti medlemmer i tillegg til soknepresten. I Den norske kirke har man omtrent 1200 menighetsråd, og det ble i 2019 valgt inn omtrent 8000 menighetsrådsmedlemmer. Valget gjennomføres som flertalls- eller forholdstallsvalg. I praksis gjennomføres valget i de fleste sokn som flertallsvalg med én liste, men det er også mulig å gjennomføre et forholdstallsvalg med flere lister ved menighetsrådsvalg.

1.3.2 Bispedømmerådene og Kirkemøtet

Velgerne stemmer inn medlemmer til bispedømmerådet for bispedømmet de er bosatt i. Det stemmes inn syv medlemmer til hvert bispedømmeråd, de såkalte leke medlemmer. I tillegg består hvert råd av biskopen i bispedømmet og to medlemmer som velges blant kirkens ansatte: En prest som velges av prestene i bispedømmet og en kirkelig tilsatt valgt av kirkelige tilsatte i bispedømmet. Bispedømmerådene inneholder også en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd, en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd og en representant fra døvemenighetene i Oslo bispedømmeråd. Sammen med lederen av Samisk kirkeråd utgjør alle bispedømmerådene Kirkemøtet som er kirkens øverste organ. Bispedømmerådsvalget er dermed også et valg til Kirkemøtet.

1.4 Om kirkelige valgeregler

Kirkemøtet vedtok i 2022 nye regler for gjennomføringen av kirkevalget, forskrift 26. september 2022 nr. 1697 om [regler for valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet \(kirkevalgreglene\)](#).

Kirkevalgreglene ligger i utgangspunktet tett opp til valglovens bestemmelser om valg til kommunestyre, fylkesting og Stortinget. Bakgrunnen for dette er et ønske om å gjennomføre de kirkelige valgene på en måte som mest mulig er kjent fra alminnelige valg. Det er likevel gjort noen unntak der særlige kirkelige forhold gjør det vanskelig å overføre prinsipper fra valgloven.

Kirkevalgreglene er bygd opp i ulike kapitler. Kapittel 1 inneholder bestemmelser om formål og virkeområde. Kapittel 2 inneholder regler om stemmerett og manntall, mens kapittel 3 inneholder bestemmelser om valgbarhet. Kapittel 4 beskriver valgorganene. Kirkevalgreglene er i utgangspunktet like for valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, med unntak fra bestemmelsene som kun gjelder det ene valget.



Kapittel 5 inneholder noen innledende bestemmelser om hva som skal til for at valget skal gjennomføres som et flertallsvalg eller som et forholdstallsvalg. Dersom det bare foreligger ett godkjent listeforslag, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere godkjente listeforslag, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

Fordi man ikke vet om valget gjennomføres som flertallsvalg eller som forholdstallsvalg før fristen for å levere liste har gått ut, og valgstyret eller valgrådet har behandlet disse, gjelder bestemmelsene i kapittel 7 om krav til listeforslag. Det samme gjelder også for flertallsvalg, der det ikke er fastsatt noe særskilt. Selv om menighetsrådsvalget som regel gjennomføres som flertallsvalg på grunnlag av en liste fra en nominasjonskomité, er det nødvendig å følge reglene i kapittel 7, med unntak av §§ 7-8, 7-9 og 7-10. Kapittel 8 inneholder nærmere bestemmelser ved flertallsvalg.

Kapittel 9 inneholder reglene for gjennomføring av forhåndsstemmegivning, og kapittel 10 inneholder reglene for gjennomføring av stemmegivningen som en del av valgtinget, altså stemmegivningen på valgdagen.

Kapittel 11 handler om prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering og oversendelse av materiell, kapittel 12 handler om prøving av valgets gyldighet og klage, kapittel 13 handler om nytt valgoppgjør og suppleringsvalg i perioden, mens kapittel 14 inneholder forskjellige bestemmelser.

Kirkemøtet har valgt å skille ut reglene for valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet i ett regelverk med korttittelen kirkevalgreglene, fordi det er ved disse valgene at menighetsrådet har et ansvar for valggjennomføringen. Det finnes også egne regelverk for særskilte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet:

- [Forskrift 14. november 2021 nr. 3260 om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet](#)
- [Forskrift 26. september 2022 nr. 1684 om valg av døvemeningenens representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet](#)
- [Forskrift 26. september 2022 nr. 1685 om valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet](#)
- [Forskrift 26. september 2022 nr. 1699 om Samisk kirkelig valgmøte](#)

Den digitale forhåndsstemningen er regulert i [forskrift 4. desember 2020 nr. 3298 om særskilte regler for digital forhåndsstemming](#).


1.5 Om valghåndboken

Valghåndboken er et oppslagsverk. Formålet er å bidra til at valget blir gjennomført i samsvar med regelverket og gi menighetsråd, bispedømmeråd, valgstyret og valgråd, nominasjonskomiteer mv. informasjon om deres ansvar og oppgaver.

Kapittel 6 og 7 er på nynorsk, resten av håndboken er på bokmål.

En del av veiledningene i valghåndboken bygger på tilsvarende veiledninger i Kommunal- og moderniseringsdepartementets valghåndbok.

Det som tidligere var én valghåndbok, blir delt opp i fire deler ved valget i 2023. Valg av menighetsråd og valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet, som er relevant for valgstyret/menighetsråd og fellesråd, er omtalt i bok 1. Valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet og valg av prest og lek kirkelig tilsatt,



som er relevant for valgråd og bispedømmeråd, er omtalt i bok 2. Valg i døvemenighetene er omtalt i bok 3, og valg i Saemien Åålmege er omtalt i bok 4.

Valghåndboken er utarbeidet av rådgiver Lita Breitenberg, seniorrådgiver Margit Aas Onstein, nestleder i juridisk avdeling Andreas Henriksen Aarflot, produkteier medlemsregisteret Anders Backer-Grøndal Eide og seniorrådgiver Siv Thompson.

1.6 Om valgmodulen

Gjennomføringen av kirkevalget krever at mye informasjon registreres elektronisk. Det er også behov for tilgang til medlemsinformasjon. Det er derfor utviklet et nettbasert verktøy – [valgmodulen](#) – som en modul i Den norske kirkes medlemsregister. For å kunne logge inn i medlemsregisteret må man være registrert som bruker.

Brukerkonto og -roller tildeles av kirkeverge eller den person kirkevergen har delegert dette ansvaret til. Rollen som «valgbehandler» gir de nødvendige rettigheter man trenger for å registrere informasjon om valget. De som er registrert som «saksbehandler» eller «lokal admin», har allerede de nødvendige rettighetene.

1.6.1 Grunnlagsdata

Valgstyret har ansvar for å legge inn opplysninger om lokal gjennomføring av valget i valgmodulen innen 1. juni 2023.

Det skal legges inn følgende opplysninger:

- Antall medlemmer og varamedlemmer som skal velges
- Har soknet felles menighetsråd
- Tid og sted for forhåndsstemming (les mer i punkt [7.4.1](#))
- Tid og sted for valg på valgting (les mer i punkt [8.2](#))
- Godkjente valglister og kandidater (les mer i punkt [5.5.8.4](#))
- Eventuelle supplerte kandidater (les mer i punkt [3.1.4](#))

Informasjonen som legges inn blir publisert på [kirkevalget.no](#). Informasjonen om antall som skal velges, lister og kandidater vil danne grunnlag for stemmesedlene som hentes ut fra [kirkevalget.no](#) og for de digitale stemmesedlene i det digitale valsystemet.

Det vil bli mulig å kontrollere at informasjonen i det digitale valgsystemet er korrekt i løpet av juni eller juli. Nærmere informasjon om dette vil komme. Kirkerådet oppfordrer alle valgstyrene til å kontrollere opplysningene.

I tillegg til den pålagte informasjonen oppfordres det til at menighetsrådene legger inn utfyllende opplysninger om kandidatene, les mer i punkt [3.1.3.2](#).

1.7 Nytt ved kirkevalget 2023

Det skal åpnes for supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd uavhengig av hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste. Les mer i punkt [5.6](#).

Det har kommet endringer knyttet til antall varamedlemmer i menighetsrådet. Det kan man lese mer om i punkt [1.10.1.1](#).

Det er nye regler for felles menighetsråd for flere sokn. Se punkt [11.1.4](#)

Det er lagt opp til digital forhåndsstemmegivning i perioden fra 10. august til 6. september 2023. De digitale stemmene blir telt opp digitalt og vil bli synlige i valgmodulen.

Kirkemøtet har samtidig vedtatt at valgstyret skal legge til rette for velgere som ønsker å forhåndsstemme ved å avgi sin stemme på papir. **Det er fastsatt ett nasjonalt tidspunkt for forhåndsstemmegivning:**

- den siste torsdagen i august i valgåret i tidsrommet 15:00 til 20:00.



Som hovedregel skal det i hvert fellesrådsområde også tilrettelegges for forhåndsstemmegiving:

- i forbindelse med en gudstjeneste minst én søndag i perioden for forhåndsstemmegiving,
- minst to timer i uken i perioden for forhåndsstemmegivningen.

Reglene slår fast at det også **bør** legges til rette for forhåndsstemmegiving på de institusjoner som geografisk hører til det enkelte sokn, samt i tilknytning til minst ett arrangement rettet mot unge.

Det har kommet endringer i noen frister:

- Oppnevning av nominasjonskomité for menighetsrådsvalg endres fra 1. mars til **1. februar** i valgåret. Innleveringsfrist for listeforslag til valgstyret endres fra 30. april til **31. mars** i valgåret.
- Frist for godkjenning av valglister til menighetsrådsvalg endres fra 6. mai til **2. mai** i valgåret.
- Frist for å fremme kandidater gjennom supplerende nominasjon endres fra 5. juni til **15. mai** i valgåret.
- Valgstyrets frist til å godkjenne supplerte kandidater til menighetsrådsvalg endres fra 7. juni til **22. mai** i valgåret.

1.8 Ungdom og kirkevalg

Den norske kirke har fra 2021 et regelfestet ungdomsdemokrati, og Ungdommens kirkemøte (UKM) er opptatt av at unge må ha tilgang til å bruke sin stemme ved alle valg.

Det bør derfor legges godt til rette for at ungdom kan få bruke sin stemmerett ved kirkevalg på de arenaer hvor ungdom er i menigheten. Kirkevalgreglene fastsetter at det **bør** legges til rette for forhåndsstemmegiving i tilknytning til minst ett arrangement for unge, jf. § 9-3 (4).

Unge er også opptatt av at valglistene inneholder unge under 30 år, og UKM 2021 ønsker å opprettholde kravet om 20 % under 30 år for at en liste kan stilles til valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

UKM er særlig opptatt av:

- god informasjon til unge i relevante informasjonskanaler, særlig for nå velgerne i aldersgruppen 15–18 år,
- rekruttering av unge under 30 år til nominasjonskomiteer,
- nominasjon av unge under 30 år til valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet,
- arbeid for å øke valgdeltakelsen i aldersgruppen 15–18 år,
- tilrettelegging for forhåndsstemming på arenaer der unge møtes i menighetene, på studiesteder og i Forsvaret,
- arbeid for å gi tydeligere presentasjon av kandidatene som synliggjør meningsforskjeller.

UKM er også opptatt av tilrettelegging for alle menneskers valgdeltakelse og engasjement, også for mennesker med ulik grad av funksjonsevne.

Dette inkluderer tilrettelegging for at alle kirkens medlemmer skal få lik mulighet til å stille som kandidater til rådene og til å delta i valget.

1.9 Opplæring

Ressurser til opplæring vil man finne på ressursbanken.no/kirkevalg i form av veiledninger, sjekklister, presentasjoner og videoer.

1.10 Rådsorganer i Den norske kirke – sammensetning og oppgaver

Kirkeordningen for Den norske kirke inneholder bestemmelser om kirkelige rådsorganers sammensetning og oppgaver. Kirkemøtet 2022 fattet et prinsippvedtak om kirkelig organisering som legger opp til at noen kirkelige organer i fremtiden vil få endrede oppgaver. Dette vil imidlertid først skje en gang etter kirkevalget 2023. Inntil videre er det den nåværende kirkeordningen som gjelder.

1.10.1 Menighetsråd

Bestemmelser om menighetsråd finnes i dag i kirkeordningen §§ 8-12. Det er normalt ett menighetsråd i hvert sokn, men det finnes også en ordning med felles menighetsråd for flere sokn.

1.10.1.1 Hvem sitter i menighetsrådet?

Menighetsrådet har fire til ti valgte medlemmer i tillegg til soknepresten. Hvis det er fire medlemmer i et menighetsråd, skal det velges minst tre varamedlemmer. Er det seks medlemmer, velges det minst fire varamedlemmer. Hvis det er åtte eller ti medlemmer i et menighetsråd, skal det velges minst fem varamedlemmer, jf. kirkevalgreglene § 8-4, tredje ledd. I menigheter med felles menighetsråd i flere sokn (punkt [11.1.4](#)) kan tallet på medlemmer være et annet. Rådet velges for fire år. Menighetsrådet velger en til to av sine faste medlemmer til kirkelig fellesråd. Hvis det bare er ett sokn i kommunen, utfører menighetsrådet de funksjoner som ligger til kirkelig fellesråd.

1.10.1.2 Hvilke oppgaver har menighetsrådet?

«Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet» (kirkeordningen § 12). Menighetsrådet tar avgjørelser på vegne av soknet.

Menighetsrådet har ansvar for å legge til rette for menighetslivet med trosopplæring, konfirmantarbeid, diakoni og kirkemusikk. Rådet har ansvar for om det skal tas opp offer eller holdes innsamlinger i kirken og forvalte de pengene som kommer inn. Det skal samle de tilsatte i soknet til drøftinger om menighetsforholdene og de oppgaver som foreligger. Hvert år skal menighetsrådet ta initiativ til å gi en orientering til menigheten om det kristelige arbeidet i soknet i menighetsmøtet.

1.10.2 Kirkelig fellesråd

Regler om kirkelig fellesråd finner man i kirkeordningen §§ 15-17. Kommuner med mer enn ett sokn skal ha et fellesråd. I kommuner med bare ett sokn utøver menighetsrådet funksjonene til kirkelig fellesråd. Menighetsrådet tiltres da av ett medlem valgt av kommunen.

1.10.2.1 Hvem sitter i kirkelig fellesråd?

I fellesrådet sitter to menighetsrådsmedlemmer fra hvert menighetsråd i kommunen, valgt av det enkelte menighetsråd. I kommuner med fem eller flere sokn velges bare ett medlem fra hvert menighetsråd. I tillegg kan kommunen velge ett medlem og biskopen oppnevner en prost eller annen prest som medlem. Rådet velges for fire år.

1.10.2.2 Hvilke oppgaver har kirkelig fellesråd

Kirkelig fellesråd ivaretar de administrative og økonomiske oppgavene på vegne av soknene. Kirkebudsjettet fra fellesrådet skal legge grunnlaget for budsjettforslaget for kommunen. Kirkelig fellesråd har arbeidsgiveransvar for de fleste andre kirkelig tilsatte enn prestene. Kirkelig fellesråd har også ansvar for bygninger og drift og vedlikehold av kirker, opprettelse og nedleggelse av stillinger, anskaffelser og drift av menighetskontor og lokaler, samt utstyr og materiell



til konfirmasjonsopplæringen. Kirkelig fellesråd utarbeider mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen og skal fremme samarbeidet mellom menighetsrådene og soknenes interesser overfor kommunen.

1.10.3 Bispedømmeråd

Bestemmelser om bispedømmeråd finnes i kirkeordningen § 24-26. Det er ett bispedømmeråd i hvert bispedømme.

1.10.3.1 Hvem sitter i bispedømmerådet?

I hvert bispedømmeråd sitter sju leke valgt av medlemmene i Den norske kirke, en lek tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte, en prest valgt av prestene og biskopen.

Rådet velges for fire år. Rådet samles 6-8 ganger årlig.

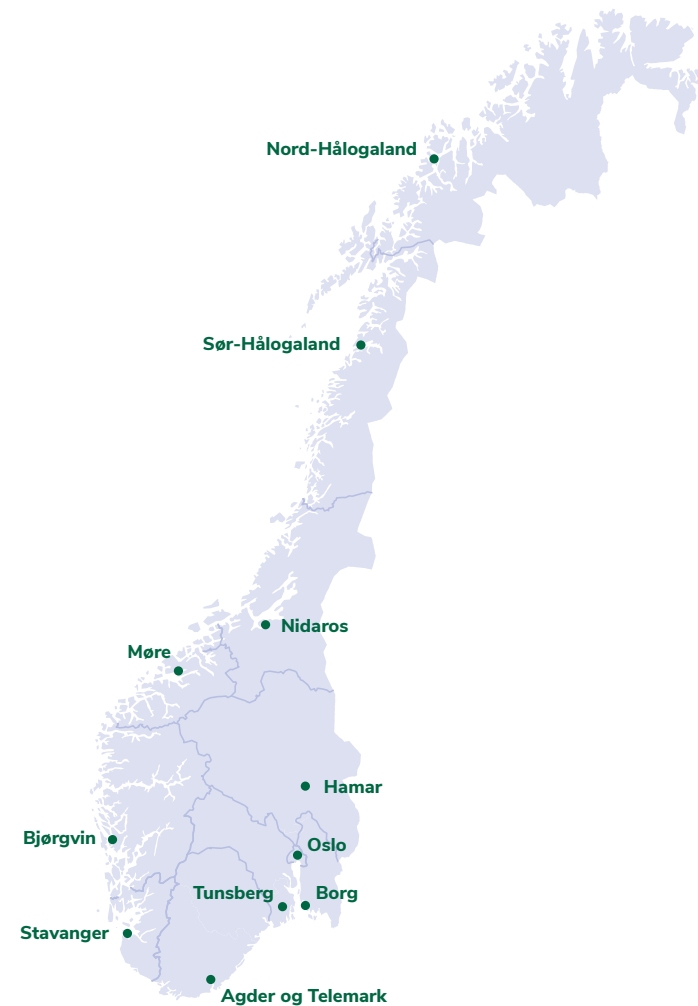
I de tre nordligste bispedømmene skal det i tillegg være en samisk representant; sørsamisk i Nidaros bispedømmeråd, lulesamisk i Sør-Hålogaland bispedømmeråd og nordsamisk i Nord-Hålogaland bispedømmeråd. Oslo bispedømmeråd har en representant fra døvemenighetene.

1.10.3.2 Hvilke oppgaver har bispedømmerådet?

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Som regionalt organ skal rådet fremme samarbeid mellom de enkelte menighetsrådene og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Bispedømmerådet tilsetter menighetsprester og fordeler tilskudd til stillinger innen undervisning og diakoni m.m.

Det er 11 bispedømmer i Den norske kirke.





1.10.4 Kirkemøtet

1.10.4.1 Hva er Kirkemøtet?

Kirkemøtets myndighet er blant annet beskrevet i trossamfunnsloven § 12 og kirkeordningen § 28. Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste organ. Kirkemøtet er sammensatt av bispedømmerådenes medlemmer, preses i Bispemøtet og leder av Samisk kirkeråd, i alt 116 medlemmer. I tillegg møter representanter for Ungdommens kirkemøte og for de utdanningsinstitusjonene som tildeler graden cand.theol. med tale- og forslagsrett. Kirkemøtet samles normalt en gang i året.

1.10.4.2 Hvilke oppgaver har Kirkemøtet?

Kirkemøtet fastsetter kirkeordningen og annet regelverk, alle gudstjenstlige bøker i kirken, planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni og kirkemusikk, og kvalifikasjonskrav og tjenesteordninger for stillinger knyttet til dette. Kirkemøtet gir retningslinjer om kirkens inventar og utstyr og foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling. Kirkemøtet vedtar også budsjett for det nasjonale rettssubjektet Den norske kirke.

Kirkemøtet velger et kirkeråd. Kirkerådet er Kirkemøtets utøvende organ og leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå (kirkeordningen § 30).



2

2. Valgorganene

2.1 Valgorganene

Kirkevalgreglens bestemmelser om valgstyre, stemmestyre, valgrådet i bispedømmet, bispedømmerådet og Kirkerådet fremgår av reglens kapittel 4.

2.1.1 Valgstyret

I henhold til kirkevalgreglene § 4-1 skal menighetsrådet selv fungere som valgstyre i det enkelte sokn. Valgstyret har ansvaret for forberedelse og ledelse av valget.


Det innebærer blant annet at ansvar for at informasjon om valget er tilgjengelig for velgerne, herunder informasjon om tid og sted for valget, valgform (flertalls- eller forholdstallsvalg), krav til listeforslag samt forhåndsstemming.

2.1.2 Stemmestyret

Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet (flere stemmekretser), skal et stemmestyre med minst tre medlemmer administrere stemmegivningen på hvert sted. Stemmestyret oppnevnes av valgstyret. Stemmestyret har ansvar for gjennomføringen av valget i sitt valglokale.

En stemmekrets er et område som hører til et og samme valg-/stemmelokale. Det skal kun være ett valg-/stemmelokale i hver stemmekrets. Der en kommunal stemmekrets omfatter deler av flere sokn, skal disse soknene samarbeide om å gjennomføre valget ved stemmestedet med et felles stemmestyre. De berørte valgstyrene i felleskap oppnevner et felles stemmestyre for det felles stemmestedet, jf. kirkevalgreglene § 4-2. [I valgmodulen](#) i medlemsregisteret kan man se en oversikt over stemmekretser i soknet og hvilke sokn man eventuelt deler disse med. Dette er tilgjengelig under menyunktet «Plan for lokalt valg». Det kan være lurt å sjekke denne oversikten så fort valgmodulen blir tilgjengelig for å kunne planlegge i god tid og oppdage eventuelle feil.

Det er ikke noe krav om at et valg-/stemmelokale geografisk ligger i soknet. Hvis valglokalet ligger utenfor soknet, er valgstyret likevel ansvarlig for at valget blir gjennomført der (i samarbeid med valgstyrene i andre sokn som har medlemmer som hører til stemmekretsen).



Valgstyret skal oppnevne ett av medlemmene i stemmestyret, fortrinnsvis blant sine egne medlemmer, til leder av stemmestyret. Lederen sørger for

- at arbeidet i valglokalet blir organisert og fordelt på stemmestyrets medlemmer,
- at valglokalet åpnes og lukkes til fastsatt tid,
- at manntallslistene, stemmesedler og valgurner overleveres til valgstyret for opptelling,
- rapportering og kontakt med valgstyret.

Stemmestyret må bestå av minst tre medlemmer, jf. kirkevalgreglene § 4-2. Dette er for å sikre at det til enhver tid er minst to stemmemottakere som kan ta imot stemmer fra velgerne. Det er ikke krav om at stemmestyrets medlemmer må ha stemmerett ved valget. Stemmestyrets medlemmer trenger kun å være medlem av Den norske kirke.

Kandidater som er oppført på en valgliste, kan oppnevnes til stemmestyret og gjøre tjeneste som valgfunksjonær, jf. kirkevalgreglene § 9-4 (2) og § 10-2 (5).

2.1.3 Bispedømmerådet og valgrådet

Bispedømmerådet er klageinstans ved klager over forberedelse og gjennomføring av valg til menighetsrådet. Bispedømmerådet kan etter søknad innvilge dispensasjon fra kravene til tid og sted for stemmegivningen dersom valggjennomføringen i et sogn utgjør uforholdsmessige vanskeligheter med å oppfylle kravene.

Bispedømmerådet skal i god tid før valget oppnevne et valgråd på fem medlemmer og to varamedlemmer til å styre valget. Det bør tilstrebes god aldersfordeling, lik kjønnsfordeling og kirkepolitisk bredde ved oppnevningen. Daglig leder av bispedømmerådets virksomhet eller den vedkommende utpeker, er sekretær for valgrådet.

2.1.4 Internettvalgstyret

Internettvalgstyret er et nasjonalt valgorgan som skal påse at internettstemmegivningen og opptelling av internettstemmene ved kirkelige valg som gjennomføres digitalt, skjer i henhold til regelverket. Internettvalgstyret er oppnevnt av Kirkerådet.

2.1.5 Kirkerådet

Kirkerådet er regelforvalter for kirkevalgreglene og gir generell veiledning om hvordan disse reglene skal forstås. Kirkerådet avgjør tvilstilfeller om stemmerett og valgbarhet. Kirkerådet gjør vedtak om registrering av nomineringsgrupper, jf. § 6-3, og gir støtte i form av intensjonsstøtte og listestøtte til registrerte nomineringsgrupper, jf. § 6-4. Kirkerådet er ansvarlig for manntallet. Kirkerådet er også klageinstans ved klager over forberedelse og gjennomføring av valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

2.2 Stemmemottaker og valgfunksjonær

Ifølge kirkevalgreglene er stemmestyrets oppgave å administrere valggjennomføringen på stemmestedet, dvs. stemmestyret har ansvar for at valgavviklingen foregår i samsvar med kirkevalgreglene. Stemmestyret kan selv utføre alle oppgaver valggjennomføringen medfører. Kirkevalgreglene pålegger imidlertid ikke det. Det er heller ikke et krav i reglene om at alle som utfører oppgaver i valglokalene, skal være medlemmer av stemmestyret, med mindre de oppnevnes til dette.

Valgstyret kan for eksempel engasjere kirkelig tilsatte, studenter, skoleelever og pensjonister som valgfunksjonærer. Deres gjøremål kan være å gi praktisk veiledning til velgerne, krysse av i manntallet, stemple stemmesedler og påse at velgerne legger stemmesedlene i valgurnen.



Det vil imidlertid være stemmestyrets ansvar å føre protokoll om hva som skjer på stemmestedet.

Kirkevalgreglene bruker noen steder begrepet **stemmemottaker** om alle som mottar stemme under stemmegivningen. Valgstyret oppnevner stemmemottakere ved forhåndsstemmegivningen.

Begrepet **valgfunksjonær** benyttes som en samlebetegnelse om alle personer som har oppgaver i valglokalene eller oppgaver knyttet til gjennomføringen av valget. Det vil si både stemmestyremedlemmer, stemmemottakere og andre som hjelper til.

En kandidat som er oppført på valgliste ved valg til menighetsråd eller bispedømmeråd og Kirkemøtet, kan oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i vedkommende sokn/bispedømme, jf. kirkevalgreglene §§ 9-2 (2) og 10-2 (5). Dersom en kandidat gjør tjeneste som valgfunksjonær, er det viktig at vedkommende er bevisst på at tjenesten skal gjennomføres på en nøytral måte, uten at det blir begått valgagitasjon.

2.3 Saksbehandlingsregler for valgstyret

[Forskrift 14. november 2021 nr. 3259 om regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellestråds virksomhet](#) gjelder for valgstyrets saksbehandling.

Det enkelte valgstyret bestemmer selv organiseringen av administrative valgoppgaver.

2.4 Delegering av valgstyrets myndighet

Kirkerådet legger til grunn at bestemmelsene om delegering av myndighet etter kirkeordningen § 11 første ledd, skal anvendes for valgstyret. Dette innebærer at valgstyret kan gi lederen eller denne og minst to av rådets medlemmer (arbeidsutvalg) fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle ha vært avgjort av valgstyret. Avgjørelse som er truffet med hjemmel i slik fullmakt, skal refereres i første møte etter at avgjørelsen er truffet. Valgstyret kan delegere enkeltsaker eller typer av saker, som ikke er av prinsipiell betydning, til valgstyrets sekretær.

Saker som er av ren praktisk art, vil sjelden være av prinsipiell betydning. Dette vil typisk være gjøremål som å komme med kunngjøringer, lage lister over klager, underrette kandidater, trykke stemmesedler og lignende. Prøving og godkjenning av kurante forhåndsstemmegivninger er ikke av prinsipiell betydning og kan også delegeres. Valgstyret kan imidlertid ikke overlate til lederen å utføre denne oppgaven alene. Lederen må gjøre det sammen med valgstyrets sekretær eller en annen valgfunksjonær. God valgpraksis tilsier at det må være to personer til stede ved åpning av stemmegivninger.

Myndighet som typisk vil være av prinsipiell betydning, og som dermed ikke kan delegeres, er for eksempel å treffe avgjørelser om listeforslag, samt forkasting av stemmegivninger.

Denne oppramsingen av eksempler på hva som er av prinsipiell og ikke prinsipiell art, er ikke uttømmende.



3

3. Kommunikasjon og opplæring

3.1 Kommunikasjon

Kommunikasjon er avgjørende både i forberedelsene til valget og i gjennomføringen av valget. Kommunikasjon handler både om å kommunisere det praktiske rundt valget, og bidra til å øke medlemmenes glede og stolthet over å tilhøre Den norske kirke. Oppdraget med å informere om kirkevalget er et stort felles ansvar. Målet er at man får til felles budskap rundt kirkevalget og kommuniserer det effektivt på tvers av nivåer og menigheter.

Menighetene i Den norske kirke er forskjellige og har ulike forutsetninger og ressurser for kommunikasjonsarbeid i forbindelse med kirkevalget. På nasjonalt nivå vil Kirkerådet utforme en kampanje med materiell og innhold som menighetene kan bruke i sitt lokale arbeid. Kampanjen blir lett for bispedømmer og menigheter å bli med på, slik at man får til et godt resultat. Til støtte i menighetens arbeid vil det bli utarbeidet ulike hjelpemidler og sjekklister. Menighetene vil dermed enkelt kunne justere sine aktiviteter etter sine lokale forhold. Mer informasjon om dette kommer på ressursbanken.no/kirkevalg.

3.1.1 Kommunikasjonsansvarlig

Valgstyret bør peke ut en kommunikasjonsansvarlig for valget. Vedkommende har ansvar for oppfølging av det lokale kommunikasjonsarbeidet og for kontakten med nomineringsgruppene. Ansvar for offentlig profilering av valglistene ligger hos Nominasjonskomiteens liste og nomineringsgruppene selv når det gjelder valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Når det gjelder valg av menighetsråd, har valgstyret et ansvar for informasjon om listen og kandidatene. Kommunikasjonsansvarlig bør være en som har kjennskap til menighetens øvrige kommunikasjonsarbeid, for eksempel menighetsblad og bruk av sosiale medier. På den måten kan man få til mest mulig basert på eksisterende kommunikasjonsarbeid i menigheten. Det er også viktig at kommunikasjonsansvarlig har kunnskap om bredden i medlemsmassen lokalt. Kirkevalget skal mobilisere alle døpte, også de som ikke deltar jevnlig i kirkens aktiviteter. Kommunikasjonsarbeidet skal favne så mange medlemmer som mulig.

3.1.2 Valgstyrets ansvar

Valgstyret har ansvar for

- å mobilisere medlemmer til å stille som kandidater,
- å informere om valget, ulike valgformer, hvilke krav som stilles til listeforslag (§ 4-1 (2)),
- å kunngjøre krav til listeforslag (§ 4-1 (2)),
- å offentliggjøre valglister og informasjon om kandidatene, så snart som mulig og senest 2. mai (§ 7-6), å kunngjøre tid og sted for stemmegivningen og for forhåndsstemmegivning, hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges mv. innen 10. august (§ 4-1 (2)). Dette gjelder også både menighetsrådsvalg og valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.
- å kunngjøre valgresultater og presentere det valgte menighetsrådet.

I tillegg bør valgstyret legge vekt på informasjon om menighetens arbeid, tilbud, aktiviteter og saker eller utfordringer menighetsrådet vil stå overfor i kommende valgperiode. Slik kan kommunikasjonen omkring kirkevalget bidra til å bevisstgjøre kirkens medlemmer på hva kirken er og gjør.

3.1.3 Kommunikasjonsarbeid

Kommunikasjonsarbeidet kan deles i fire faser:

1. Nominasjonsfasen høst 2022 til 31. mars 2023.
2. Valglister og grunnlagsdata 1. april–1. juni.
3. Valg og mobilisering 2. juni–11. september.
4. Opptelling og resultat 11. september–31. oktober.

3.1.3.1 Oppgaver i nominasjonsfasen (høst 2022–31. mars 2023)


- Mobilisere medlemmer til å stille til valg
- Gi informasjon om valget:
 - to valgformer,
 - nominasjonsarbeidet,
 - hvilke krav som stilles til et listeforslag,
 - hvem som er valgbare,
 - hvem som kan fremme et listeforslag.

Kunngjøringer gjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens internettside, i sosiale mediekkanaler og for øvrig på den måten valgstyret bestemmer. Menighetens nettsider bør, i tillegg til lokal informasjon om valget, ha lenke til kirkevalget.no/kyrkjevalet.no. I nominasjonsfasen vil det være viktig å presentere kirken og dens virksomhet på en måte som motiverer til å engasjere seg og stille til valg. Det bør arbeides for å få redaksjonell omtale i lokalaviser, regionaviser og menighetsblader, med fokus på hva menighetene utretter i lokalsamfunnet, og hva menighetsrådets og kirkelig fellesråds oppgaver er.

Det vil også være aktuelt med relasjonsbygging til aktuelle kandidater og strategiske drøftinger i menighetsrådet for hvordan man skal presentere kandidatene og hva rådsarbeidet vil medføre. Like viktig er det å avklare hvilken kompetanse man ønsker seg i det nye rådet. Materiell og inspirasjon til dette arbeidet finnes på ressursbanken.no/kirkevalg.

Det er behov for informasjon om nominasjonsprosessen, om hvem som er valgbare og om retten til å fremme lister. Det skal informeres om retten til supplerende nominasjon. Supplerende nominasjon ved menighetsrådsvalget må kunngjøres senest 2. mai.

Les om supplerende nominasjon i punkt [5.6](#).



Etter hvert som listene er godkjent, skal de offentliggjøres. Les mer i punkt [5.5.8.4](#).

Skjema 3.1: Skjema for presentasjon av kandidater ved valg av menighetsråd

- [Informasjon for potensielle kandidater om hva vervet som menighetsrådsmedlem går ut på, med motivasjon for å stille til valg](#)
- [Maler for kunngjøringsannonser og oppslag](#)
- [Facebook / sosiale medier-innlegg](#)
- [Artikler til menighetens nettside](#)

Alt dette og mer kan lastes ned fra ressursbanken.no/kirkevalg.

3.1.3.2 Oppgaver i valg- og mobiliseringsfasen (2. juni–11. september)

De stemmeberettigede medlemmene har behov for å vite hva valgene handler om. De må ha informasjon om og forståelse for kirkens og de kirkelige rådernes oppgaver og betydning.

De stemmeberettigede medlemmene må vite

- at de kan stemme (har stemmerett),
- at det er digital forhåndsstemming,
- at det også er mulig å forhåndsstemme på papir,
- hvem de kan stemme på (kandidatene ved MR-valg og valg av leke til BDR/KM),
- hvor og når de kan stemme,
- hvordan de skal stemme ved MR-valget og ved BDR/ KM-valget.

Offentlig presentasjon av kandidatene skal skje så snart som mulig etter at listene er innlevert, og senest 22. mai 2023. Kirkerådet oppfordrer valgstyret til å benytte muligheten for kandidatpresentasjon på kirkevalget.no.

Det får man ved å legge inn utfyllende informasjon om kandidatene i valgmodulen, som deretter legges ut på nettsiden av Kirkerådet. Presentasjonen av kandidatene skal inneholde de opplysninger som finnes på valglisten, jf. kirkevalgreglene § 7-1 tredje ledd bokstav c:

- Fornavn, etternavn og fødselsår.
Opplysning om kandidatens stilling eller bosted hvis dette er påført listeforslaget.

Presentasjonen bør også inneholde opplysninger om utdanning, yrke, verv i kirkelig, offentlig og organisasjonsmessig sammenheng, satsningsområder og bilde, jf. kirkevalgreglene § 8-3.


På kirkevalget.no skal velgerne finne landsdekkende kandidatpresentasjon av lister og kandidater til både valg av menighetsråd og valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Informasjon om listene og kandidatene hentes fra det som er lagt inn i valgmodulen av valgstyrene og valgrådene.

Valgfunksjonærene er en egen målgruppe som trenger kunnskap om korrekt gjennomføring av valget. Valgstyret må sørge for at valgfunksjonærene får god opplæring, og at informasjonen i valglokalet er klar og tydelig.

3.1.3.3 Oppgaver i opptelling- og resultatfasen (11. september–31. oktober)

Etter valget offentliggjøres valgresultatet så snart som mulig, det vil si innen 13. september 2023. Dette er valgstyrets ansvar. Husk at man ikke får et valgresultat før man har lagt inn telling av fysiske stemmer i valgmodulen og de digitale stemmene er lagt til. Valgresultat inkluderer hvem som ble valgt, hvordan gjennomføringen av valget gikk, og hvordan deltakelsen ble.

Resultatene bør formidles både ved annonsering og redaksjonell omtale. Når data fra opptellingen er registrert i valgmodulen, vil menighetens valgresultat bli offentliggjort på kirkevalget.no.



I denne fasen bør man presentere de nyvalgte rådene for menighetene og for offentligheten. Menighetsrådet bør presenteres så snart valgresultatet er klart.

3.1.4 Valgkort blir ikke sendt ut

Valgkortet har tidligere vært et sentralt tiltak for å informere om valget. Det har opplyst om tid og sted for valget i det soknet velgeren er manntallsført, samt henvisning til hvor man finner opplysninger om tid og sted for forhåndsstemmegivning. Valgkortene har representert den største enkeltutgiften forbundet med kirkevalget. Kirkerådet besluttet i desember 2022 at det ikke skal sendes ut valgkort i årets valg.

Kirkerådet vil heller forsterke kirkevalgkampanjen digitalt, på papir og i det offentlige rom. Gjennom denne kan vi øke oppmerksomheten om kirkevalget, samt hvor og når velgerne kan avgi sin stemme. Kampanjen vil også vise til kirkevalget.no. Der kan man finne informasjon om valglokaler, fysisk forhåndsstemming, lister og kandidater – og avgi digital forhåndsstemme, som er nytt i år.

Målet med en forsterket kirkevalgkampanje og digital forhåndsstemming er å øke valgdeltakelsen. Det blir enklere for velgerne å delta i kirkedemokratiet.

Menigheten og lokalt ansatte, folkevalgte og frivillige har en viktig rolle i dette valget som tidligere. Det gis tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalg, blant annet lokale kommunikasjonstiltak. Her kan kirken lokalt nå godt ut med informasjon, og kanskje særlig til de som ikke er like digitale, ved å invitere til forhåndsstemming på papir eller til deltakelse på valgdagen. Kirkerådet lager ressurser til lokal tilpasning og bruk, og oppfordrer valgstyret til å lage en egen kampanjeplan og nå ut til sine velgere med informasjon om blant annet tid og sted for valg.

Som tidligere har lister og kandidater hovedansvar for å fortelle velgerne om hvorfor **akkurat de** skal få velgerens stemme.

3.1.5 Valgportalen – kirkevalget.no

Valgportalen kirkevalget.no/kyrkjevalet.no står sentralt i kommunikasjonen ut mot velgere. Her ligger informasjon om kandidater, lister, tid og sted for valg med mer. Resurser til valgstyret og medarbeidere, som tidligere lå under «For medarbeidere» på kirkevalget.no, er tilgjengelig på ressursbanken.no/kirkevalg.

Informasjon til velgerne på kirkevalget.no

- valglister og kandidatpresentasjon,
- stemmesedler for nedlastning,
- tid og sted for forhåndsstemmegivning,
- tid og sted for valg,
- valgresultater.

I tillegg til

- kirkevalgreglene og veiledninger om muligheten til å stille lister og til supplerende nominasjon,
- informasjon om stemmerett og valgbarhet,
- mulighet for å finne sin menighet gjennom adressesøk,
- den nødvendige informasjonen for å kunne stemme ved menighetsrådsvalget og ved bispedømmerrådsvalget.

Informasjon til valgstyret/valgfunksjonærer (arrangører) på ressursbanken.no/kirkevalg

- [overordnet side med blant annet valghåndbok, opplæring, skjema veiledninger](#)
- [ressurs om kommunikasjon](#) i kirkevalg med blant annet plan for valgkampanje og råd for de ulike fasene i valget

- [ressurs om praktisk gjennomføring](#) av valget, med blant annet retningslinjer for utforming av valglokale, mal for plakater, strandflagg og t-skjorter
- [ressurs om valgmodulen](#), med informasjon om hvordan det digitale systemet for kirkevalg, registrering av opplysninger skal brukes
- [opplæring](#) av valgstyrer, valgfunksjonærer og andre som er med og arrangerer valg
- [diverse maler](#) til annonser, kunngjøringer, profileringsmaterieell etc.

Det er opprettet et eget Teams-rom for kirkevalg-kommunikasjon. Dette vil egne seg for samhandling mellom Kirkerådets kommunikasjonsavdeling og valgarrangører.

3.1.6 Kommunikasjonsstrategi

De to grunnleggende føringene for kommunikasjonstiltakene er:

1. God internkommunikasjon skaper god ekstern kommunikasjon

De som har ansvaret for å gjennomføre kirkevalget, skal være trygge i sin rolle og motivert til oppgaven.

Det er en forutsetning for god offentlig valgkommunikasjon der kirkens medlemmer på en troverdig måte blir utfordret til engasjement. Til dette hører blant annet å presentere historier om de frivilliges innsats og å løfte frem enkeltpersoner som er gode representanter for menighetens arbeid.

2. Kirkevalget må gjøres relevant og aktuelt blant kirkens medlemmer

I egne kanaler og i media bør man profilere kirkens positive rolle i lokalsamfunnet. Man bør minne om at et Norge der Den norske kirke står svakt, blir et Norge med mindre rom for omsorg og nestekjærlighet. Kirken inviterer flere til en av de viktigste oppgavene i dagens Norge: Å skape sterkere fellesskap i bygd og by.

3.1.7 Kampanjeplan

Årets kirkevalg har to kampanjer: en for nominasjonsfasen, der målet er å rekruttere kandidater til menighetsråd, og en for valg og mobiliseringsfasen, der målet er å mobilisere velgere til å stemme ved kirkevalget.

I nominasjonsfasen vil materiell til lokal bruk utformes til direkte kontakt med kandidater og til markedsføring i menighetens egne kanaler. I tillegg lages materiell til annonsering på relevante flater, som annonsering på nett, lokalavis og fysiske oppslag.

I mobiliseringsfasen vil det bli særlig fokus på digital forhåndsstemming. Dette kommer i form av nasjonale kampanjer som velgere ser først og fremst når de er på sine mobiltelefoner – der man lett kan avgi sin stemme, uavhengig av tid og sted. I tillegg vil nasjonale kampanjer i ulike kanaler peke på kirkens rolle i samfunnet og ha som mål å få velgere til å ønske å engasjere seg ved å delta i valg.

3.1.8 Kommunikasjonsplan

Menighetene trenger en enkel plan for kommunikasjonsarbeidet. Planen kan deles opp i de ulike fasene i valget:

Nominasjonsfasen

- Gjør kjent at menigheten leter etter kandidater til menighetsråd:
 - benytt menighetsblad, hjemmeside, sosiale medier og lokalmedia.
- Sett inn annonser i lokalavis etter kandidater til menighetsråd.
- Løft fram positive og engasjerte tillitsvalgte og frivillige i intervjuer:
 - i egne kanaler eller eksterne medier.
- Bruk kunngjøringene i gudstjenesten til å fortelle om valget.
- Legg gjerne lapper med utfordringer på kirkekaffebordene der det står litt om hva vervet innebærer.



Valglister og grunnlagsdata

- Kunngjør hvem som stiller til valg:
 - i egne kanaler og i annonse i lokalavis,
 - informer om og inviter til å foreslå kandidater til supplerende nominasjon.

Valg og mobilisering

- Løft fram det arbeidet menigheten gjør utenom gudstjenester for å vise at kirken er en viktig del av lokalsamfunnet:
 - i menighetsblad og lokale medier.
- Presenter menighetsråds kandidatene:
 - i egne kanaler og gjerne lokalavis, etc.
- Dersom det er flere lister i et sokn, inviter kandidatene til å presentere seg selv og debattere aktuelle saker:
 - til kirkevalgsamling i kirken.
- Gjør fysisk forhåndsstemming kjent i nærmiljøet ved hjelp av plakater og oppslag, i menighetens nettside, på sosiale medier.
- Digital forhåndsstemming vil foregå fra 10. august til onsdag 6. september, gjør dette kjent i nærmiljøet:
 - På plakater og oppslag, i menighetens nettside, på sosiale medier.

Opptelling og resultat

- Publisert så raskt som mulig det nye menighetsrådet på menighetens nettsider og send informasjon til lokalavis.

Kirkerådet anbefaler å løfte fram tiltak man er stolt over. Dette kan gjøres gjennom ulike medier lokalt, menighetens nettsider, sosiale medier og gjennom menighetsbladet. Menighetsbladets produksjonsplan bør om mulig tilpasses informasjonsbehovene omkring kirkevalget.

Kommunikasjonsarbeidet i menighetene er avhengig av tilgjengelige ressurser. Her er tips til noen tiltak som kan tilpasses situasjonen i menigheten:

- Passer på at kalenderoversikten på menighetens nettside er oppdatert, slik at besøkende raskt får inntrykk av hva menighetene gjør.
- Fortelle om kirkevalget på nettsiden og i menighetsbladet.
- Annonserer i lokalavisen ved bruk av annonsemaler på design.kirken.no
- Velger ut en til tre virksomheter som menigheten er stolte over, og løfter fram disse på nettsider og oppslagstavler.
- Arrangere en samling der nomineringsgruppene og kandidatene kan presentere seg selv og gruppenes program. Det er viktig at alle grupper innbys og får samme mulighet til å presentere seg.
- Arrangere «et åpent hus» der dere forteller om menighetenes virksomhet.
- Sørger for å dokumentere og vurdere tiltakene slik at dere har noe å referere til ved neste kirkevalg.

3.2 Opplæring

Det er viktig at alle som skal jobbe med kirkevalget, har fått opplæring og er kjent med regelverk og rutiner. Det er særlig viktig at de som skal være i kontakt med velgeren, er bevisst sin rolle som nøytrale valgfunksjonærer og kjenner godt til valgordningen og reglene.

Denne håndboken kan være et utgangspunkt for opplæring, men det vil også bli laget opplæringsmateriell.



4

4. Stemmerett og valgbarhet

4.1 Stemmerett

4.1.1 Stemmerett ved valg av menighetsråd

Ved menighetsrådsvalg har følgende personer stemmerett, jf. kirkevalgreglene § 2-1:

Medlemmer av Den norske kirke som

- vil ha fylt 15 år innen utgangen av valgåret,
- er folkeregisterført som bosatt i soknet eller innført i manntallet i henhold til kirkeordningen § 6 annet ledd.

Etter søknad fra et medlem kan biskopen etter kirkeordningen § 6 annet ledd samtykke i at medlemmet får sin tilknytning overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i. Medlemmet har da stemmerett i det sokn vedkommende har fått overført sin tilknytning til, jf. kirkeordningen § 7 første ledd.

For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i soknet på valgdagen. Les mer om krav til retting i manntallet i punkt [4.2.7](#).

I utgangspunktet kan bare person som er bosatt i riket og norsk statsborger bosatt i utlandet, være medlem av Den norske kirke. Kirkeordningen åpner likevel opp for at biskopen etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet kan bestemme at også andre personer kan være medlem av kirken, jf. **regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet**. Dette gjelder først og fremst asylsøkere eller personer som ikke har D-nummeret og som ikke har lovlig opphold i landet, og som av den grunn ikke kan skrives inn i manntallet. Et medlem som er tilkjent medlemskap etter disse reglene og som eventuelt ikke vil være innført i manntallet på vanlig måte, kan utøve stemmeretten på grunnlag av særskilt dokumentasjon fra Kirkerådet, forutsatt at de oppholder seg i landet. Ved kirkevalg vil det soknet vedkommende medlem er tilknyttet, motta et brev som bekrefter at vedkommende er medlem av Den norske kirke og kan stemme ved valget.

En utenlandsk statsborger som er medlem i Den norske kirke og bosatt i soknet, har kirkelig stemmerett.



En norsk statsborger bosatt i utlandet som er medlem av Den norske kirke, har ikke kirkelig stemmerett. Dette er fordi det er et krav om å være bosatt i soknet for å ha kirkelig stemmerett, jf. kirkeordningen § 7 første ledd. Når utenlandsboende flytter tilbake til Norge, føres vedkommende inn i manntallet i tilflyttingsoknet. Dersom vedkommende allerede er manntallsført i et annet sokn, strykes vedkommende fra manntallet i tidligere bostedssokn. Slik oppdatering kan skje frem til 1. september i valgåret, jf. kirkevalgreglene § 2-5 (2) c.

4.1.2 Stemmerett ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet har følgende personer stemmerett, jf. kirkevalgreglene § 2-2:

Medlemmer av Den norske kirke som

- vil ha fylt 15 år innen utgangen av valgåret,
- er folkeregisterført som bosatt i bispedømmet,
- ikke har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt etter forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-1 eller § 2-2.

For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i soknet på valgdagen, på samme måte som ved menighetsrådsvalg. De som har stemmerett som lek kirkelig tilsatt/prest, har bare stemmerett ved menighetsrådsvalg.

4.1.3 Stemmerett i annet sokn enn bostedssoknet

Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn, jf. kirkeordningen § 7. Stemmeretten følger som hovedregel av hvor vedkommende person er bosatt, jf. kirkeordningen § 7 første ledd.

Kirkeordningen § 6 annet ledd gir imidlertid anledning til å søke biskopen om å flytte tilknytningen sin til et annet sokn enn bostedssoknet.

Bestemmelsen ble innført fra 2021 og er mindre restriktiv enn den tidligere ordningen som gjaldt i perioden 1997-2020. Med «soknetilknytning» menes blant annet stemmeretten og valgbarheten.

Bestemmelsen åpner for at et medlem som er engasjert i en annen menighet enn der vedkommende er registrert bosatt, kan søke om å få tilknytning til et annet sokn. Den kan også anvendes på medlemmer som har tilhørt et sokn, men som flytter på institusjon utenfor dette soknet. Dersom de ønsker det, bør slike medlemmer kunne få stemme i den menigheten de har et forhold til, altså der de tidligere var bosatt. Også i disse tilfellene vil det være medlemmet selv som søker biskopen om samtykke. Bestemmelsen berører også personer som er tilsatt i et annet sokn enn der de er bosatt. Disse kan søke om stemmerett i tilsettingsoknet.

Det er ikke lenger et vilkår om «særlige tilfeller» for at biskopen skal kunne samtykke i overføring av soknetilknytning. Det betyr at det ikke trenger å være like tungtveiende grunner som tidligere for at biskopen kan godkjenne endring av soknetilhørighet. I biskopens vedtak bør det fremgå hvilket sokn tilknytningen overføres fra og til. Biskopen kan overføre tilknytningen på ubegrenset tid eller for en begrenset periode, avhengig av hva medlemmet søker om. Vedkommende vil ved innvilget søknad både få stemmerett og være valgbar i det nye soknet. Overføringen blir stående også dersom medlemmet i ettertid flytter, og slik får ny bostedsadresse. Det bør av biskopens vedtak fremgå startdato fra når soknetilknytningen overføres, og eventuelt sluttdato, om tilknytningen overføres for en begrenset periode. Det er ikke nødvendig å søke om tilbakeføring til bostedssoknet. Da er det tilstrekkelig at medlemmet selv gir beskjed til ansvarlig for medlemsregisteret i det soknet der vedkommende er bosatt. Dersom det søkes om overføring bare for en avgrenset periode, er det ikke nødvendig å be om tilbakeføring, men ved registreringen må det settes en slutt-dato for overføringen. Etter den tid blir vedkommende



automatisk tilbakeført til bostedssoknet. Dette kan for eksempel være aktuelt for menighetsrådsmedlemmer som flytter i løpet av en valgperiode, men ønsker å sitte i menighetsrådet perioden ut. Disse forholdene bør det opplyses om i biskopens godkjenning.

Bestemmelsen åpner for at en person som er valgt inn i menighetsrådet og som i løpet av valgperioden flytter ut av soknet til et nabosokn, kan fortsette i menighetsrådet dersom vedkommende søker om det, og biskopen samtykker.

For å kunne velges, må man ha stemmerett i soknet på selve valgdagen. Søknader om endret soknetilknytning bør være behandlet av biskopen innen utløpet av fristen for avlevering av listeforslag, 31. mars 2023. Slike søknader må derfor sendes inn i god tid.

Endring av soknetilhørighet dreier seg om å endre et kirkemedlems rettigheter og plikter, og skal derfor behandles etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven, jf. kirkeordningen § 42 første ledd. Det betyr blant annet at biskopen må opplyse saken så godt som mulig og at biskopen må begrunne vedtaket.

Biskopens myndighet til å gi samtykke etter kirkeordningen § 6 annet ledd gjelder generelt og ikke bare i tilknytning til kirkevalget. I praksis blir det behandlet flest søknader om overføring av stemmerett i forbindelse med kirkevalget.

4.1.4 Krav om medlemskap i Den norske kirke for kirkelige ombud

Utgangspunktet er at det er et krav om å være medlem av Den norske kirke for å være valgbar til menighetsrådet, jf. kirkeordningen § 9 tredje ledd, jf. § 7 første ledd. Kirkeordningen § 40 åpner imidlertid for at biskopen kan dispensere fra medlemskapskravet når særlige grunner tilsier det, jf. også tjenesteordning for biskoper § 12.

Med **kirkelige ombud** menes det et kirkelig verv som en person blir valgt til eller utpekt til å utføre, og som personen i alminnelighet har plikt til å utføre. Medlemmer av kirkelige organer, herunder menighetsrådet, er derfor å anse som

kirkelige ombud i kirkeordningens forstand, jf. kirkeordningen § 38. Kirkerådet legger til grunn at biskopen med hjemmel i tjenesteordning for biskoper § 12 og kirkeordningen § 40 kan dispensere fra kravet om medlemskap for menighetsråds kandidater når særlige grunner tilsier det. En slik **særlig grunn** kan være at en person som er medlem i andre kristne kirker Den norske kirke har kirkefelleskap med, deltar aktivt i en menighet i Den norske kirke og ønsker å stille seg til disposisjon for å sitte i menighetsrådet. Det vil for eksempel kunne være snakk om medlemmer av Metodistkirken eller Den anglikanske kirke i Norge.


Kirkerådet antar at det vil være naturlig at søknaden fremmes av tillitsvalgt for forslagsstillerne (oftest nominasjonskomiteens leder) som ønsker å nominere vedkommende person. Det vil være i tråd med god forvaltningspraksis at biskopen innhenter uttalelse fra vedkommende menighetsråd, før biskopen behandler søknaden om dispensasjon.

For å kunne registreres som kandidat til valget, er det nødvendig å ha et 11-sifret personnummer eller D-nummer. Dette vil derfor være en nødvendig forutsetning for at biskopen skal dispensere fra medlemskapskravet.

Selv om biskopen dispenserer fra kravet om medlemskap i spørsmålet om valgbarhet, vil vedkommende ikke ha kirkelig stemmerett, jf. trossamfunnsloven § 13 annet ledd, jf. kirkeordningen § 7 første ledd.

4.1.5 Avgjørelse av tvilstilfeller

Dersom det er tvil om en person har stemmerett eller hvor en person har stemmerett, avgjør Kirkerådet dette, jf. bl.a. kirkevalgreglene § 2-3. Kirkerådet gir også generell veiledning om stemmerett for ulike grupper. Dersom Kirkerådet skal avgjøre et konkret tvilstilfelle, må dette presiseres i henvendelsen til Kirkerådet, og det må gis utfyllende opplysninger om personen det gjelder. En avgjørelse av tvilstilfelle om stemmerett regnes som et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand og skal behandles i tråd med de saksbehandlingsregler som gjelder for enkeltvedtak, jf. kirkeordningen § 42 første ledd, jf. forvaltningsloven



kapittel IV og V. Kirkerådets avgjørelser av tvilstilfeller kan ikke påklages, jf. kirkeordningen § 42 annet ledd.

4.2 Manntall

Reglene for manntall står i kirkevalgreglene §§ 2-8, 2-9 og 2-10.

4.2.1 Felles manntall for valg til menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det blir utarbeidet et felles manntall for valg til menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Et uttrekk av alle stemmeberettigede medlemmer fra Den norske kirkes medlemsregister danner grunnlaget for manntallet. Dette uttrekket gjøres bare én gang – i forbindelse med skjæringsdatoen 30. juni 2023. (Les mer om skjæringsdato i punkt 4.2.2). I uttrekket vil hver person som utgangspunkt ha soknetilhørighet og bispedømmetilhørighet tilsvarende de grenser for kirkelig inndeling som er gjeldende på dette tidspunktet.

4.2.2 Skjæringsdato

Det er informasjon fra folkeregisteret som legges til grunn for manntallet. Hvor velgeren er manntallsført og har stemmerett er derfor avhengig av i hvilket sokn vedkommende er folkeregistrert bosatt per 30. juni hvert valgår. Dette kalles skjæringsdato. Dersom en velger melder flytting til et annet sokn etter 30. juni i valgåret, har vedkommende stemmerett i sitt gamle bostedssokn. Ved flytting før 30. juni i valgåret vil vedkommende ha stemmerett i sitt nye bostedssokn.

Det er den datoen folkeregisteret mottar melding om flyttingen som er avgjørende, ikke den faktiske flyttedatoen eller når det blir registrert i folkeregisteret. Hvis folkeregisteret ikke er helt oppdatert med flyttemeldinger som er mottatt innen 30. juni når uttrekk til manntallet gjøres, kan dette blant annet medføre at velger står oppført med gamle opplysninger.

Når folke-registeret senere oppdateres med aktuell flyttemelding, fanges ikke dette opp i kirkenes manntall. Man må manuelt legge til velgeren i tilflytningssoknets manntall. Da strykes velgeren automatisk fra flyttingssoknets manntall.

I valgmodulen kan det gjøres rettinger i manntallet. Se punkt [4.2.7](#).

4.2.3 Manntall for prester og leke kirkelig tilsatte

Ved kirkevalget i 2023 er det innført at Kirkerådet, i samarbeid med bispedømmerådet, skal utarbeide egne manntall for henholdsvis prester og leke kirkelig tilsatte. Forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-3 slår fast at Kirkerådet, i samarbeid med bispedømmerådet, har ansvaret for å opprette og oppdatere manntallene for prester og leke kirkelig tilsatte på grunnlag av opplysninger fra bispedømmeråd og kirkelige fellesråd. Dette betyr at kirkelige fellesråd har en plikt til å gi Kirkerådet og/eller bispedømmerådet de opplysninger det trenger i forbindelse med opprettelsen og oppdateringen av manntallet.

4.2.4 Kontroll av manntallsopplysninger

Den enkelte person skal fra senest 10. august få anledning til å gjøre seg kjent med opplysninger i soknets manntall om seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra. Man kan logge inn i det digitale valgsystemet for å se ved hvilke valg man har stemmerett. De som har tilgang til medlemsregisteret, kan søke opp manntallsopplysninger om den enkelte i manntallsfunksjonen i valgmodulen.

Man kan også se og endre medlemsinformasjon om seg selv på kirken.no/medlem, men hvis man for eksempel har flyttet etter skjæringsdatoen, vil det ikke være samsvar mellom opplysninger på kirken.no/medlem, og hvor man er manntallsført. Manntallsopplysningene som tilgjengeliggjøres, skal kun inneholde navn, adresse, fødselsdato, hvilke valg vedkommende har stemmerett i og eventuelt kretsopplysninger til de manntallsførte, jf. kirkevalgreglene § 2-6.

4.2.5 Tilgang til Den norske kirkes medlemsregister

Informasjon fra medlemsregisteret innebærer opplysning om religion. Det er en særlig kategori av personopplysninger, gjerne kalt sensitiv, som bare kan behandles på bestemte vilkår etter personvernlovgivningen. Kirkerådet legger til grunn at tilgang til medlemsregisteret i forbindelse med valg kommer under personvernforordningen (pvf. også kalt GDPR) artikkel 9 nr. 2 bokstav d.

Medlemsregisteret skal gjøres tilgjengelig for Kirkerådet, biskopene og bispedømmerådene, de kirkelige fellesråd, menighetsråd og prester i Den norske kirke. Det er kun personer med tjenstlig behov som skal ha tilgang til opplysninger i medlemsregisteret, jf. forskrift 14. november 2021 nr. 3326 om Den norske kirkes medlemsregister § 7.

Kirkelig fellesråd er lokal behandlingsansvarlig for opplysninger i medlemsregisteret som registreres for alle sokn i det aktuelle fellesrådsområdet. Som behandlingsansvarlig bestemmer fellesrådets daglige leder, altså kirkevergen, hvem som kan bruke registeret. Tilsatte som er underordnet kirkevergen, vil få tildelt konkrete brukerroller i registeret med de tilganger de trenger for å kunne utføre sitt arbeid. I tillegg til personvernloven vil forvaltningslovens generelle bestemmelser om taushetsplikt gjelde for håndtering av opplysninger ved de ulike registreringsoppgavene, jf. kirkeordningen § 42 første ledd.

Dersom (lokal) behandlingsansvarlig ønsker å gi tilgang til medlemsopplysninger til personer som ikke er tilsatt, for eksempel representanter for et valgstyre (menighetsråd), kan en slik tilgang gis i medhold av pvf. art. 9 nr. 2 bokstav d og art. 6 nr.1 f. Forutsetningen er at kun de opplysninger vedkommende trenger for å utføre oppgaver knyttet kirkevalget blir behandlet, og at man har

tilstrekkelige tiltak for å beskytte opplysningene. Slike tiltak kan være opplæring, rutiner for innsamling/destruering, logg for utlevering og tilbakelevering av navnelister, at den som får opplysningene må undertegne en erklæring om å ha fått informasjon om taushetsplikt og personvern.

Tilgang kan gis i form av papirlister eller lesing på skjerm. Enten kan vedkommende selv benytte registeret eller informasjonssystemet, eller så kan en tilsatt hjelpe til med å finne svar på det valgstyret ønsker seg. Det anbefales at man viser varsomhet ved håndtering av opplysninger og så langt det er mulig unngår at det utarbeides papiroversikter eller excel-ark med mange personopplysninger. Hvis det lages papir- eller excel-lister må man sørge for sikker oppbevaring og makulering/sletting når formålet med behandlingen (altså med listen) er oppfylt.

Kirkerådet legger til grunn at det er anledning til å gi opplysning om valgbare medlemmer til nominasjonskomité og på visse vilkår representanter fra eventuelle nomineringsgrupper, jf. nedenfor. For å minske risikoen for ulovlig spredning av opplysninger, anbefaler Kirkerådet at gruppen setter opp personer de ønsker å få opplysninger om, og deretter få hjelp av en med tilgang til medlemsregisteret til å sjekke at personene er medlem og dermed valgbare.

Det kan være anledning til å gi opplysninger i form av lister over alle valgbare medlemmer for eksempel i et sokn, men i så fall må man sørge for at:

- Listen bare inneholder de personopplysningene som er nødvendige for formålet.
- Listen ikke utleveres til personer utenfor «organet» Den norske kirke, jf. pvf. art. 9 nr. 2 bokstav d. Etter Kirkerådets tolkning dekker dette nominasjonskomiteen, men det er ikke åpenbart om det gjelder enhver nomineringsgruppe. Kirkerådet legger likevel til grunn at en representant fra en nomineringsgruppe som er medlem av Den norske kirke i denne sammenheng vil være å anse som en del av «organet» i personvernforordningens forstand.

- Listen destrueres når man er ferdig med å bruke den til det aktuelle valget.
- Den som leverer ut listen må forsikre seg om at den som får den vet hvordan den kan behandles.

4.2.6 Grunnlag for oppdatering av manntallet frem mot valgdagen

Oppdateringer i manntallet etter skjæringsdatoen 30. juni kan bare skje på bakgrunn av følgende forhold, jf. kirkevalgreglene § 2-5:

- Krav om retting av feil, oppdaget feil eller klage.
- Ved flyttemelding som ikke ble registrert før manntallsutkastet ble skrevet ut, men som er mottatt av folkeregistermyndigheten innen skjæringsdatoen 30. juni. Vedkommende manntallsføres i tilflyttingssoknet og strykes fra manntallet i fraflyttingssoknet.
- Når utenlandsboende flytter tilbake til Norge. Vedkommende føres inn i manntallet i tilflyttingssoknet. Dersom vedkommende allerede er manntallsført i et annet sokn, strykes vedkommende fra manntallet i tidligere bostedssokn. Slik oppdatering kan skje frem til 1. september i valgåret.
- Ved erverv av medlemskap. Dersom medlemskapet medfører at vedkommende får stemmerett ved valget, føres vedkommende inn i manntallet i bostedssoknet. Slik oppdatering kan skje frem til 1. september i valgåret.
- Ved dødsfall. Vedkommende strykes fra manntallet, med mindre vedkommende allerede har avgitt godkjent forhåndsstemmegivning.
- Ved utmelding. Vedkommende strykes fra manntallet, med mindre vedkommende allerede har avgitt godkjent forhåndsstemmegivning.
- Ved overført tilknytning etter kirkeordningen § 6 annet ledd.


Når man gjør rettinger i manntallet må man passe på at velgeren bare blir ført i manntallet i ett sokn. Man må også passe på at velgeren faktisk blir ført i manntallet i et sokn, hvis ikke mister velgeren stemmeretten. I det digitale manntallet skjer dette automatisk. Det skal ikke gjøres rettinger hvis en velger allerede har avgitt forhåndsstemme. I henhold til kirkevalgreglene § 2-7 kan alle som mener de selv eller andre de har fullmakt fra er feilaktig innført eller utelatt fra manntallet, kreve frem til og med valgdagen at valgstyret så fort som mulig retter feilen. Det er utarbeidet et eget skjema for dette, se skjema 4.2.7 i [ressursbanken](#). Krav om retting av feil i manntall. I skjemaet må personen blant annet gi opplysninger om sitt medlemskap i Den norske kirke og om hvor vedkommende var bosatt i soknet per 30. juni 2023. Den som fremmer et slik krav på valgdagen må gis anledning til å avgi stemme i et særskilt omslag, og valgstyret vil måtte ta stilling til kravet før stemme-givningen kan godkjennes.

Valgstyret skal snarest sende melding til den personen som berøres av oppdateringer i manntallet som er foretatt på grunnlag av søknad om innføring og krav om retting av manntallet.

4.2.7 Utskrift av manntallet

Avkryssingsmanntall skrives ut fra valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister. I manntallet er det markert hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Disse har stemmerett ved valg av menighetsråd, men ikke ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det det vil også være markert hvem som er unge velgere under 18 år, men at disse har stemmerett både ved valget av menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

For at de som har forhåndsstemt digitalt skal bli registrert med kryss i manntall, vil det ikke åpnes for utskrift av manntall fra valgmodulen før fredag før valgdagen (8. september). Utskrift av manntallslistene bør skje denne fredagen. Da har man tid til å prøve forhåndsstemmer,



og man har en sikkerhetsmargin for å ta høyde for mulige tekniske problemer i forbindelse med utskriften.

I manntallet som skrives ut, vil de som har stemt digitalt allerede være krysset av. Disse kan ikke stemme på nytt på papir.

Avkryssingsmanntallet er sortert på stemmekretser. Det skal skrives ut **ett eksemplar** av manntallet som så deles opp per stemmekrets. Manntallet for den enkelte stemmekrets brukes i valglokalet i stemmekretsen. Mottak av stemmer fra velgere som ikke står i manntallet i stemmekretsen er beskrevet i [8.8.4](#).

4.3 Valgbarhet

4.3.1 Valgbarhet ved valg av menighetsråd

Valgbare er alle stemmeberettigede som har fylt 18 år innen utgangen av valgåret. De som er valgbare, har plikt til å ta imot valg, jf. kirkeordningen § 9 tredje ledd og kirkevalgreglene § 3-1.

Les om rett til å be om fritak i punkt 4.4.4.

4.3.2 Valgbarhet ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Valgbare er alle stemmeberettigede som har fylt 18 år innen utgangen av valgåret, og som ikke er valgbar som prest eller lek kirkelig tilsatt, jf. kirkevalgreglene § 3-2. Tilsatte ved bispedømmekontoret i en stilling på over 15 timer i uken og tilsatte i Kirkerådet er også utelukket fra valg som lekt medlem til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Om en person skal utelukkes fra valg, avhenger av om vedkommende innehar stillingen når bispedømmerådet og Kirkemøtet trer i funksjon.

4.3.3 Felles bestemmelser om valgbarhet

Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller om og hvor en person er valgbar.

4.3.4 Rett til å kreve fritak fra valg

Rett til å kreve seg fritatt for valg til menighetsråd har den som avgir skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten. Slik erklæring må settes frem innen den frist menighetsrådet eller bispedømmerådet setter (senest 15. april i valgåret), ellers tapes retten til å strykes fra listeforslaget. Den som unnlater å kreve seg fritatt fra å stå på liste, kan ikke nekte å motta valg, jf. kirkeordningen § 9 fjerde ledd, jf. kirkevalgreglene § 3-4.



5

5. Nominasjonskomiteer, nomineringsgrupper og listeforslag

5.1 Innledning

I dette kapitlet kan man lese om nominasjonskomiteer, nomineringsgrupper og listeforslag. Både ved valg til menighetsråd og ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal det nedsettes en nominasjonskomité som utarbeider et listeforslag. I tillegg er det ved begge valg åpent for at andre stiller liste. En slik gruppe som stiller liste, kalles en nomineringsgruppe. En nomineringsgruppe kan formaliseres ved å søke om registrering. Underveis i de prosessene som er beskrevet i dette kapitlet, skal mange opplysninger registreres i valgmodulen, jf. punkt [1.6.1](#).

5.2 Nominasjonskomité ved valg av menighetsråd

Valgstyret (menighetsrådet) har ansvar for at det blir stilt listeforslag ved valget.

Valgstyret skal oppnevne en nominasjonskomité på minimum tre medlemmer som står for arbeidet med å skaffe kandidater til menighetsrådet. Disse setter opp forslag til liste, og sørger for at det blir ti forslagsstillere som underskriver listeforslaget, jf. kirkevalgreglene § 6-1 (1).

Nominasjonskomiteen bør oppnevnes, slik at den kan starte sitt arbeid **senest** 1. februar 2023. Da er det to måneder til fristen for innlevering av listeforslag (31. mars 2023).

5.2.1 Sammensetning av nominasjonskomité

En nominasjonskomité kan f.eks. bestå av tre til fem personer. Størrelsen vil være avhengig av lokale forhold. Det er ønskelig med en bredt sammensatt komité mht. geografi, alder, grupperinger i menigheten osv. Ungdommens kirkemøte har oppfordret til å ha et ungt medlem i nominasjonskomiteen. Det kan også være en fordel at en fra det sittende menighetsrådet er med, for eksempel en som ikke ønsker å ta gjenvalg. Medlemmer av nominasjonskomiteen eller forslagsstillere kan stille



som kandidater på listen. Nominasjonskomiteen forespør kandidater og setter opp listeforslag i prioritert rekkefølge. Den rekrutterer også ytterligere forslagsstillere, slik at det blir minst ti.

Nominasjonskomiteens leder skal fungere som listens tillitsvalgte, og nominasjonskomiteens medlemmer skal fungere som tillitsutvalg, med mindre nominasjonskomiteen bestemmer noe annet.

5.2.2 Mål for nominasjonsarbeidet

- Legge grunnlaget for en god sammensetning av menighetsrådet.
- Finne frem til kandidater som kan gjøre en god jobb.
- Finne kandidater som er villige til å påta seg vervet.
- Få flere kandidater enn sist (unntatt der man hadde nådd maksimum antall kandidater sist).
- Få 20 prosent kandidater under 30 år.

I en del menigheter inneholdt listen færre kandidater enn minimumskravet ved forrige valg. Det er et mål for disse menighetene å oppnå minimumskravet.

5.2.3 Nominasjonskomiteens oppgaver

Nominasjonskomiteens oppgave er å finne fram til interesserte personer som er villige til å gjøre en innsats i menighetsrådet. Nominasjonskomiteen bør ikke bare spørre de aktive i menigheten, men forsøke å finne frem til nye personer.

Tilsatte i menigheten kan også stå på en liste og velges inn i rådet hvis de ellers er valgbare, jf. kirkeordningen § 9 tredje og fjerde ledd.

På nettsidene <https://ressursbanken.kirken.no/nb-NO/kirkevalget/kirkevalg/> ligger forslag til vervebrosjyrer og annet materiell som kan benyttes når aktuelle personer skal spørres. De fleste som spørres, har behov for kunnskap

om hva et slikt verv innebærer, hva en forplikter seg til, hva som forventes av en, hvor ofte en har møter, spørsmål om møtegodtgjøring osv. Brosjyreteksten har en generell karakter og må suppleres med informasjon om virksomheten i den aktuelle menigheten og spesielle utfordringer i menighetsrådsarbeidet.

Nominasjonskomiteen skal

- identifisere og forespørre kandidater,
- sette opp et listeforslag med tilstrekkelig mange kandidater, (antall medlemmer + varamedlemmer som skal velges er minimum; det dobbelte antallet er maksimum),
- komme med forslag til prioritering av listen (rekkefølgen på kandidatene),
- skaffe til veie de opplysningene om kandidatene som er nødvendige på listeforslaget og til presentasjon av kandidatene, samt bilde av kandidatene,
- skaffe til veie ti forslagsstillerne.

Nominasjonskomiteens medlemmer skal sammen med de andre forslagsstillerne

- foreta den endelige prioritering av listeforslaget og
- overlevere listeforslaget og opplysningene om kandidatene til valgstyret innen 31. mars 2023 kl. 12:00.

Det er altså nominasjonskomiteen som setter opp et listeforslag, mens det er forslagsstillerne i fellesskap som foretar den endelige prioriteringen av rekkefølgen på listeforslaget.

5.2.4 Kriterier for nominasjon til menighetsråd

Nominasjonskomiteen og forslagsstillerne bør ta hensyn til en rekke faktorer når listeforslaget skal settes opp:

- Kjønnfordeling – bør inneholde minst 40 prosent av hvert kjønn.
- Aldersrepresentasjon – spredning i alder, kandidater under 30 år (mål: minst 20 prosent).
- En rimelig geografisk spredning.
- Personlige egenskaper, kandidatene bør ha et vanlig godt omdømme i menigheten.
- Ulik bakgrunn, erfaring og funksjonsevne.
- Kontinuitet i menighetsrådet. En bør forsøke å få med noen erfarne medlemmer som er villige å stille til gjenvalg.

5.3 Nomineringsgrupper ved valg til menighetsråd

En gruppe på ti personer med stemmerett i soknet kan levere en liste til valg av menighetsråd (kirkevalgreglene § 7-3 (2)). Les mer om krav til listeforslaget i punkt [5.5](#). En gruppe som planlegger å stille liste til valget kalles en nomineringsgruppe.

5.4 Nominasjonskomité ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det skal velges én nominasjonskomité i hvert bispedømme for valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. I tillegg er det i hvert bispedømme en nominasjonskomité for valg av prest og en nominasjonskomité for valg av lek kirkelig tilsatt. Nominasjonskomiteen skal velges innen 1. februar 2023.

Valgrådet skal i samarbeid med prosten innkalle menighetsrådsleder eller et medlem fra hvert menighetsråd innen prostiet til et valg møte for å velge nominasjonskomité i bispedømmet. Hvert menighetsråd i prostiet har én stemme. Valgrådet i bispedømmet foretar valgoppgjør etter at alle valg møtene i prostiene er gjennomført, for å sikre den regelfestede kjønnsbalansen.

Valgrådet skal sende en oppfordring til menighetsrådene og ungdomsrådet i bispedømmet om innen 1. februar i valgåret å innhente forslag til leke kandidater til Nominasjonskomiteens liste. Nomineringsgruppene (grupper som leverer listeforslag ved Kirkevalg) kan også henvende seg til menighetsråd og ungdomsrådet på samme måte. Menighetsrådene og ungdomsrådet oppfordres til å sende forslag til kandidater til både nominasjonskomiteen og nomineringsgruppene. Menighetsrådet og ungdomsrådet kan foreslå kandidater fra hele bispedømmet. Forslagene kan sendes til nominasjonskomiteen etter § 6-2 og alle nomineringsgruppene.

Kirkemøtet har kommet med en klar oppfordring til menighetsrådene om å sende forslag til kandidater både til nominasjonskomiteen og til nomineringsgruppene. Menighetsrådet bør derfor likebehandle henvendelser fra valgrådet og nomineringsgruppene og prøve å finne kandidater til de som henvender seg. Nomineringsgruppene er ikke pålagt å kontakte menighetsrådene, så det er ikke sikkert alle menighetsråd vil få henvendelse fra alle nomineringsgrupper. Menighetsrådet kan velge å sende alle forslag om kandidater til både valgrådet og nomineringsgrupper som har tatt kontakt eller å sende forslag til enkelte av grupperingene, ut fra hva den foreslåtte kandidaten ser som aktuelt. Det at menighetsrådet sender forslag om en kandidat til nominasjonskomiteen eller nomineringsgrupper, må ikke sees som en tilslutning eller støtte til en enkelt liste eller gruppering.

Les mer om nominasjonskomité ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet i valghåndbok 2 for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

5.5 Listeforslag og behandling av disse – valg av menighetsråd

5.5.1 Innledning

Bestemmelsene i kirkevalgreglene om listeforslagene og valgstyrets behandling av disse finnes i kirkevalgreglene §§ 7-1 til 7-7.

Kirkerådet har utarbeidet ulike skjema for listeforslag.

Det er ikke et krav å bruke disse skjemaene, men dersom en bruker dem, er en sikret at en følger alle krav til listeforslag. Dersom man bruker et annet skjema, risikerer man at det ikke oppfyller kravene.

- [Skjema 5.5a: Listeforslag valg til menighetsråd Nominasjonskomiteens liste](#)
- [Skjema 5.5b: Listeforslag valg til menighetsråd uregistrert nomineringsgruppe](#)
- [Skjema 5.5c: Vedlegg til listeforslag: oversikt over kandidatenes fødselsdato](#)
- Skjema 5.5d: Vedlegg til listeforslag: Erklæring om valgbarhet valg av menighetsråd

(Man finner alle skjemaene både på bokmål og nynorsk i [ressursbanken](#).)

5.5.2 Innleveringsfrist

Innleveringsfristen for listeforslag er **31. mars kl. 12**, jf. kirkevalgreglene § 7-1 (1).

5.5.3 Innlevering av listeforslag

Listeforslaget anses for innlevert når det er kommet inn til menighetsrådet (valgstyret). Posten må være kommet frem eller forslaget må være levert direkte innen fristen. Med dette menes at forslaget må være kommet fysisk frem til menighetsrådet. Det er forslagsstillernes ansvar å påse at listeforslaget er kommet frem i tide.

5.5.4 Overskrift på listeforslag

The image shows three overlapping forms used for submitting proposals to a church council. The top form is titled 'Nominasjonskomiteens liste' and is for the 2019 election. It has a table with columns for 'Nr.', 'Navn (Fornavn, Etternavn)', and 'Fødselsår'. The middle form is titled 'Listeforslag for' and has a table with columns for 'Nr.', 'Navn (Fornavn, Etternavn)', 'Fødselsår', 'Stilling', and 'Bosted'. The bottom form is titled 'Listeforslag og underskriftene' and is for a nominating group. It has a table with columns for 'Nr.', 'Navn (Fornavn, Etternavn)', 'Fødselsår', 'Stilling', and 'Bosted'. There are also some instructions and footnotes on the forms.

Ved valg av menighetsråd vil det normalt kun være ett listeforslag fra en nominasjonskomité oppnevnt av valgstyret. Dette skal ha overskriften Nominasjonskomiteens liste.

Eventuelle listeforslag fra nomineringsgrupper skal ha en overskrift som ikke må kunne forveksles med navnet på en registrert nomineringsgruppe eller med overskriften på andre listeforslag i soknet. Det listeforslaget som er innlevert først vil ha retten til navnet i det soknet, med mindre det gjelder forholdet til et listeforslag fra en registrert nomineringsgruppe. Den registrerte nomineringsgruppen vil alltid ha rett til å bruke sitt navn. En oversikt over registrerte nomineringsgrupper finnes på [kirkevalget.no](#). Det er opp til valgstyret å vurdere om en overskrift kan forveksles.

5.5.5 Kandidatene

5.5.5.1 Hvor mange kandidater skal/kan føres opp?

Kirkevalgreglene § 7-2 omhandler antall kandidater på listeforslaget. Ved valg til menighetsråd skal listeforslag fra nominasjonskomiteen være utfyllt i prioritert rekkefølge, med navnet på minst så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer i menighetsrådet. Andre listeforslag skal inneholde minst så mange kandidater, i prioritert rekkefølge, som det skal velges faste medlemmer. Ingen listeforslag skal inneholde mer enn dobbelt så mange navn som antallet medlemmer og varamedlemmer som skal velges.

Dersom nominasjonskomiteen ved valg av menighetsråd ikke lykkes med å fremskaffe et tilstrekkelig antall kandidater innen listefristen, kan valgstyret godkjenne en liste med færre kandidater.

5.5.5.2 Stemmetillegg

Nominasjonskomiteens liste har ikke anledning til å gi stemmetillegg.

Når det gjelder listeforslag fra nomineringsgrupper, innebærer stemmetillegg at inntil to av de øverste kandidatene på listeforslaget gis et stemmetillegg i sitt personlige stemmetall på 25 prosent av det antall stemmesedler som listen mottar ved valget. Det er listestillerne som avgjør om de vil gi stemmetillegg eller ikke, og om det skal gis til den øverste listekandidaten eller til de to øverste listekandidatene, jf. kirkevalgreglene § 7-2 (3). Kandidater som gis et slikt stemmetillegg, skal stå først (øverst) på listeforslaget og med uthevet skrift. Det at navnene på disse kandidatene skal stå med uthevet skrift, innebærer at navnene skal skrives med fete typer, kursiv eller store bokstaver.

5.5.5.3 Krav om kjønnsrepresentasjon på listeforslaget

Ved valg til menighetsråd er det fastsatt at listeforslag bør inneholde minst 40 prosent av hvert kjønn, jf. kirkevalgreglene § 7-1 (3) f. Dette er en børbestemmelse, noe som innebærer

at det vil være retningsgivende for forslagsstillerne ved valg av menighetsråd.

5.5.5.4 Krav om representasjon av unge på listeforslaget

Ved valg til menighetsråd er det fastsatt at 20 prosent av kandidatene på listeforslaget bør være under 30 år, jf. kirkevalgreglene § 7-1 (3) f. Kandidater som fyller 30 år i valgåret regnes i denne sammenheng som under 30 år. Også dette er en børbestemmelse, som innebærer at det vil være retningsgivende for forslagsstillerne ved valg av menighetsråd.

5.5.5.5 Identifisering av kandidatene

Listeforslagene skal inneholde kandidatens fornavn, etternavn og fødselsår, jf. kirkevalgreglene § 7-1 (3) c. Det er opp til forslagsstillerne om de i tillegg ønsker å påføre kandidatens stilling eller bosted. Hvis det er nødvendig for å unngå forveksling av kandidatene på listen, skal stilling og/eller bostedsadresse oppgis. Dersom opplysning om kandidatens stilling og/eller bosted påføres listeforslaget, må dette gjøres for alle listens kandidater.


Kandidatens riktige etternavn må brukes selv om vedkommende ikke er kjent under dette. Det er det folkeregisterførte navnet som er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, som vil bli benyttet på den offisielle valglisten.

Hvis det er mer enn ett listeforslag i soknet, kan en kandidat bare stille til valg på ett av dem. En kandidat kan stille til valg både ved valg til menighetsråd og ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

5.5.5.6 Vedlegg

Kirkevalgreglene § 7-4 fastsetter i bokstav a at listeforslagene skal ha med en oversikt over kandidatens fødselsdato ([skjema 5.5c Vedlegg til listeforslag: oversikt over kandidatens fødselsdato](#)).

Bokstav b fastsetter videre at listeforslaget skal ha et vedlegg med en oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har underskrevet på listeforslaget. Dette er opplysninger som brukes når valgstyret skal kontrollere



om forslagsstillerne har stemmerett i det aktuelle valget. Dersom man bruker skjema for listeforslag fra Kirkerådet (skjema 5.5a, b, c), er dette dekket på listeforslaget og behøver ikke leveres som vedlegg.

Bestemmelsen i bokstav d fastsetter at det for kandidater som ikke er registrert i folkeregisteret som bosatt i soknet ved innlevering av listeforslaget, må ligge ved en erklæring om at de vil være valgbare på valgdagen.

5.5.6 Underskrifter på listeforslag

Ved valg til menighetsråd skal listeforslaget fra nominasjonskomiteen være underskrevet av minst ti personer med stemmerett ved valget. Utgangspunktet vil være at nominasjonskomiteens medlemmer skaffer frem ytterligere forslagsstillere, slik at det blir ti forslagsstillere til sammen som skriver under på listeforslaget, inkludert nominasjonskomiteens medlemmer.

Listeforslag fra nomineringsgrupper skal være underskrevet av minst ti personer med stemmerett i soknet.

Underskrifter som samles inn etter kirkevalgreglene § 7-3 (2) skal i utgangspunktet være skrift på papir og leveres inn enten på papir eller som skannet dokument. Underskrifter på listeforslag skal være egenhendige underskrifter, noe som innebærer at underskriften ikke kan være skrevet med blokkbokstaver eller bare initialer. Det er heller ikke anledning å underskrive etter fullmakt.

At man har underskrevet på et listeforslag, vil etter forvaltningsloven § 13 (1) være opplysninger om «noens personlige forhold» og derfor underlagt taushetsplikt. Slike opplysninger skal ikke offentliggjøres, jf. offentleglova § 13.

Kirkevalgreglene har ingen bestemmelser som regulerer hvilken adgang underskriverne på et listeforslag har til å trekke tilbake sin underskrift. Dersom en underskriver ønsker å trekke sin underskrift, er det mest nærliggende å se dette som et spørsmål mellom underskriver og dem som ba om underskriften. Tillitsutvalget for listen kan fritt trekke forslaget eller gjøre endringer i dette før listefristen utløper. Det at bare visse vilkår skal prøves av

valgmyndighetene, taler derfor for at de ikke har anledning til å ta hensyn til at noen ønsker å trekke sin underskrift.

En underskrift på et listeforslag er en støtte til at vedkommende gruppe skal få stille liste ved valget. Det å skrive under på et listeforslag har ingen andre rettsvirkninger for underskriver enn at gruppen får stille liste ved valget, dersom forslaget oppfyller kirkevalgreglenes krav. En underskriver forplikter seg ikke til å stemme på det aktuelle listeforslaget ved valget.

Det må fremgå at underskriftene er underskrifter på et listeforslag, og ikke kun underskrifter på et blankt papir. Dette er forutsetningen for at underskrifter kan godkjennes. Underskriveren må være kjent med hva vedkommende har skrevet under på. Når valgmyndighetene skal kontrollere den enkelte underskrift, skal de ta stilling til om underskriver har stemmerett ved valget, det vil si om vedkommende etter kirkevalgreglene har rett til å skrive under på forslaget. Valgmyndighetene skal også kontrollere at ingen har skrevet under på flere listeforslag. Dersom en underskriver har skrevet under på flere listeforslag, skal valgmyndighetene gi vedkommende pålegg om å melde fra innen en bestemt frist hvilket forslag vedkommende vil stå på.

Et tilstrekkelig antall gyldige underskrifter gir listeforslaget rett til å stille listen ved det aktuelle valget.

5.5.7 Tillitsvalgt og tillitsutvalg

Alle listeforslag må angi en tillitsvalgt med vararepresentant blant dem som har underskrevet forslaget. Dessuten bør listeforslaget inneholde en fortegnelse over hvilke personer som skal fungere som et tillitsutvalg, jf. kirkevalgreglene § 7-1 (3) e. Det sistnevnte er ikke noe krav i forbindelse med godkjenningen av listeforslaget.

Ved menighetsrådsvalg skal nominasjonskomiteens leder fungere som listens tillitsvalgte og nominasjonskomiteens medlemmer skal fungere som tillitsutvalg, med mindre nominasjonskomiteen bestemmer noe annet. Nominasjonskomiteen bestemmer selv hvem som skal være varatillitsvalgt.

5.5.8 Valgstyrets behandling av listeforslag

5.5.8.1 Innledning

Valgstyret må ta stilling til listeforslagene ved valg til menighetsråd senest 2. mai, jf. kirkevalgreglene § 7-5 (2), jf. § 14-3 (2).

Valgstyret skal undersøke om de listeforslagene som er kommet inn oppfyller reglens krav, herunder om forslagsstillerne og kandidatene oppfyller kravene i kirkevalgreglene, jf. § 7-5. Etter Kirkerådets vurdering angir kirkevalgreglene uttømmende hva valgmyndighetene skal etterprøve før listeforslag kan godkjennes. Dersom listen ikke oppfyller kravene, skal valgstyret forhandle med den tillitsvalgte for å bringe listeforslaget i samsvar med reglens krav.

Forslagsstiller må legge frem den dokumentasjon som er nødvendig for å vise at vilkårene er oppfylt, når valgstyret krever det. Valgstyrene må være særlig påpasselige med å kontrollere at kandidatene fyller valgbarhetsvilkårene og at navn og adresse er riktig. Disse kontrolleres opp mot opplysningene i Den norske kirkes medlemsregister.

Hvis det viser seg at en kandidat ikke er valgbar, eller at han/hun blir fritatt, skal kandidaten strykes av listen. I slike tilfeller har Kirkerådet antatt at tillitsutvalget for listen bestemmer om listen skal suppleres med et nytt navn nederst, slik at de øvrige kandidater rykker opp i uforandret rekkefølge.

5.5.8.2 Personer som står på flere lister

Kirkevalgreglene § 7-5 (4) regulerer forholdet når én person er underskriver eller kandidat på flere listeforslag ved samme valg.

Hvis en person står som forslagsstiller/kandidat på flere listeforslag, må valgstyret be vedkommende velge hvilket av dem han/hun vil stå på. Hvis vedkommende ikke svarer på henvendelsen innen den fastsatte fristen, skal vedkommende settes opp på det listeforslaget som ble innlevert først og strykes på de øvrige. Man kan stå som forslagsstiller og kandidat på samme liste. Man kan også være forslagsstiller på ett listeforslag og kandidat på ett annet.

5.5.8.3 Utlekking av listeforslag til ettersyn

Det følger av kirkevalgreglene § 7-5 (1) at valgstyret skal legge ut listeforslagene til ettersyn etter hvert som de kommer inn. Det er opp til det enkelte valgstyret hvordan dette skal skje. Man kan for eksempel legge listeforslagene ut på menighetens nettside. Underskriftene på listeforslagene skal ikke legges ut til ettersyn.

5.5.8.4 Offentliggjøring av godkjente lister

Senest samme dag som de er godkjent, skal de godkjente listeforslagene (de offisielle valglisterne) legges ut til offentlig gjennomsyn, jf. kirkevalgreglene § 7-6. Valgstyret må i henhold til denne bestemmelsen også sørge for at overskriftene på de godkjente listeforslagene kunngjøres. Det skal samtidig informeres om hvor listene er lagt ut og hvor publikum kan gjøre seg kjent med dem. Det er opp til valgstyret å bestemme hvor listene skal legges ut.

Kun godkjente valglister skal legges inn i valgmodulen. All informasjon som legges inn i valgmodulen skal være korrekt. Det er viktig at man legger inn alle kandidatene i riktig rekkefølge, og at valgstyret lager prosedyrer som sikrer at dette blir korrekt. Databasen i medlemsregisteret er koblet sammen med nettsiden kirkevalget.no. Når valglister er registrert i valgmodulen, vil de vises på nettsiden innen et døgn.

5.5.8.5 Underretning til forslagsstillerne

Så snart listene er godkjent, skal valgstyret underrette de tillitsvalgte for listeforslaget og sende dem en kopi av det godkjente listeforslaget.

Dersom listeforslaget ikke blir godkjent, må valgstyret snarest underrette den tillitsvalgte om dette og samtidig opplyse om adgangen til og vilkårene for å klage, jf. kirkevalgreglene § 7-7.

5.5.8.6 Klage

Kirkevalgreglene § 7-7 fastsetter at det er adgang til å klage innen en viss frist for dem som mener valgstyret må omgjøre et vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag.



Fristen er sju dager fra offentliggjøringen av overskriften på de godkjente valglistene. Bakgrunnen for bestemmelsen er å forebygge ugyldige valg ved å rette opp eventuelle feil før valget. På den måten vil man slippe å være usikker på om valget vil bli gyldig eller ikke.

Registrerte nomineringsgrupper kan også klage etter denne bestemmelsen, selv om de ikke har klageadgang etter de alminnelige klagereglene i kirkevalgreglene kapittel 12. Selv om det ikke er noe lokallag som har stilt liste i den aktuelle kretsen (med eventuell fare for forveksling), kan nomineringsgruppen like fullt ha interesse av å beskytte sitt navn.

Bispedømmerådet er klagemyndighet ved menighetsrådsvalg. Valgstyret vil først behandle klagen for å vurdere om klagen kan tas til følge. Dersom valgstyret ikke tar klagen til følge, vil det være bispedømmerådet som må avgjøre klagen.

Fremmes det ikke klage etter denne bestemmelsen, er det likevel adgang til å klage senere i henhold til de alminnelige klagebestemmelsene i kapittel 10 i valghåndboken.

Da vil det imidlertid kunne være for sent å rette opp eventuelle feil før valgdagen. Konsekvensen av dette kan derfor bli at nomineringsgruppen ikke får deltatt ved det aktuelle valget, med mindre klage-myndigheten kommer til det resultat at valget var ugyldig og det blir omvalg.

5.5.9 Endringer i listeforslag etter innleveringsfristens utløp

5.5.9.1 Generelt

Før innleveringsfristen løper ut, har forslagsstillerne full rådighet over listeforslaget, selv om det er levert til valgstyret. De kan endre rekkefølgen på kandidatene og/eller bytte ut kandidater. De kan også levere inn et nytt listeforslag. Dersom det er levert inn flere listeforslag fra de samme forslagsstillerne, skal valgstyret forholde seg til det sist innleverte.

5.5.9.2 Endringer etter innleveringsfristens utløp


Etter at innleveringsfristen er utløpt, legger Kirkerådet til grunn at forslagsstillerne kun kan gjøre de endringene på listeforslaget som er nødvendige for å bringe forslaget i overenstemmelse med kirkevalgreglene. Selv om det ikke er nødvendig for å bringe listeforslaget i overenstemmelse med kirkevalgreglene, kan de sette inn en ny kandidat på listeforslaget hvis en kandidat strykes fordi vedkommende er utelukket fra valg eller blir fritatt.

Det er ikke anledning til å endre på rekkefølgen mellom kandidatene etter at innleveringsfristen er utløpt. Det er heller ikke anledning til å gjøre endringer i antall som skal gis stemmetillegg.

Det er ikke et krav at det settes inn et nytt navn når en kandidat blir fritatt, dersom listeforslaget for øvrig inneholder tilstrekkelig antall navn til å kunne godkjennes. Den tillitsvalgte kan i et slikt tilfelle gi beskjed om at de etterfølgende kandidatene skal rykke opp, uten at det suppleres med et nytt navn.

5.5.9.3 Kandidat(er) avgår ved døden etter at listeforslagene er godkjent

Det forekommer at listekandidat(er) avgår ved døden etter at listene er godkjent. Bør vedkommendes navn strykes fra listen eller ikke? Man bør konferere med forslagsstillerne og de etterlatte, og så langt det er mulig etterkomme deres ønsker. Dersom det er ønskelig at navnet fjernes,



og de offisielle stemmesedlene ennå ikke er blitt trykket, bør vedkommendes navn fjernes fra listen før trykking finner sted. Er stemmesedlene allerede trykket, bør avdødes navn sladdes dersom det er praktisk gjennomførbart.

En godkjent valgliste vil være gyldig selv om den, på grunn av dødsfall blant listekandidatene, skulle inneholde færre navn enn det kirkevalgreglene krever. En kandidat som er avgått ved døden, må settes ut av betraktning ved kandidatoppgjøret. Dette følger av bestemmelsene om ikke-valgbare kandidater (kirkevalgreglene §§ 7-10 og 8-4).

Ved valg gjennomført som forholdstallsvalg (med flere lister) gjelder bestemmelser i kirkevalgreglene § 7-9 (3) om velgernes adgang til å føre opp kandidater fra andre valglistene (slengere) på den stemmeseddelen de benytter. Dette vil i normale tilfeller ha betydning for fordelingen av listestemmer mellom listene. Det følger imidlertid av § 7-9 (3) c at oppføring av ikke valgbare kandidater (deriblant avdøde) ikke vil ha betydning når det gjelder fordelingen av listestemmene.

5.6 Supplerende nominasjon

Kirkemøtet i 2022 har vedtatt endringer når det gjelder supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd.

Det skal åpnes for supplerende nominasjon i to tilfeller:

- Hvis det bare er godkjent listeforslag fra nominasjonskomiteen. Dette gjelder uavhengig av hvor mange kandidater det er på valglisten.
- Hvis det ikke er godkjent noen listeforslag.

Dette kunngjøres innen 2. mai 2023, **med frist til kl. 12 den 15. mai 2023**, jf. § 14-3.

Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere. Underskriftene skal være skrift på papir eller et skannet dokument.

- Skjema 5.6: Forslag til kandidat - supplerende nominasjon – menighetsråd

Forslaget til supplerende nominasjon skal ha følgende vedlegg:

- En oversikt over kandidatenes fødselsdato.
- En oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har underskrevet på forslaget.

Hvis man bruker skjema 5.6 er dette dekket på skjemaet.

Dersom kandidaten ikke er innført i folkeregisteret som bosatt i soknet når forslaget innleveres, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil være valgbar på valgdagen.

Valgstyret skal innen 20. mai 2023 avgjøre om forslag om supplerende nominasjon skal godkjennes. Dersom forslaget til supplerende nominasjon ikke oppfyller reglens krav, skal valgmyndighetene gjennom forhandlinger med forslagens tillitsvalgte forsøke å bringe forslaget i samsvar med reglene. Forslaget må derfor ha en tillitsvalgt som har myndighet til å forhandle på vegne av forslagsstillerne.

Godkjent forslag settes nederst på den endelige valglisten. Dette ivaretas ved at forslaget legges inn i valgmodulen under fanen for supplerte kandidater. Rekkefølgen på de supplerte kandidater, hvis det er flere, avgjøres ved loddtrekning. Det må tydelig fremgå at de supplerte kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. Dette er ivaretatt på stemmeseddelen som kan tas ut fra kirkevalget.no.



6

6. Stemmesetlar og valmateriell

6.1 Stemmesetlar

6.1.1 Innleiing

Denne delen gjennomgår føresegnene om stemmesetlar og høvet veljarane har til å endre på stemmesetlar (det vil seie høvet til å gi personstemmer) ved val av sokneråd og val av leke medlemmer til bispedømeråd og Kyrkjemøtet.

Det skal ikkje nyttast stemmesetelkonvoluttar på valdagen for veljarar som blir kryssa av i manntalet med ein gong og legg stemmesetel rett i urna. Det betyr at det må stillast strenge krav til stemmesetlane for å sikre omsynet til hemmelege val.

Kyrkjerådet fastset utforminga til stemmesetlane ved val av sokneråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kyrkjemøtet, jf. kirkevalgreglene § 7-9 (1).

Ved val av sokneråd sørger valstyret for at det blir trykt stemmesetlar for alle godkjente vallister i soknet og **blanke stemmesetlar før førehandsrøystinga startar 10. august**, jf. kirkevalgreglene §7-9 (2) a.

6.1.2 Trykking av stemmesetlar til val av sokneråd


Kvart valstyre må sjølv trykke opp stemmesetlar til soknerådsvalet for alle vallister. Det skal også trykkast opp blanke stemmesetlar. Stemmesetlane kan lastast ned frå kyrkjevalet.no.

Det er valstyret som er ansvarleg for at det er nok stemmesetlar tilgjengeleg og som avgjer kor mange ein skal trykke opp. Ein kan for eksempel ta utgangspunkt i kor mange som stemte ved sist val og auke med 25 prosent, men ein bør alltid vurdere ut frå tal på stemmestader og andre lokale tilhøve.

Papirkvalitet og farge

Stemmesetlane må kunne skiljast frå kvarandre når det blir avvikla samtidige val. Det skal difor vere forskjellig farge på setlar til soknerådsvalet og setlar til val av bispedømeråd og Kyrkjemøtet.

Setlane til soknerådsvalet skal trykkast på kvitt papir. Alle stemmesetlane til soknerådsvalet må vere trykt på same type papir. **For å sikre omsynet til at valet skal vere**



hemmeleg, er det viktig at stemmesetelen ikkje er gjennomsliktig. Det må altså ikkje vere mogleg å sjå kva som er trykt på innsida når setelen er bretta. Kyrkjerådet tilrår difor at ein trykker opp setlane på minst 120 gram papir.

6.1.3 Trykking av stemmesetlar til val av leke til bispedømeråd og Kyrkjemøtet

Kirkevalgreglene § 7-9 fastset at det er Kyrkjerådet si plikt å syte for å trykke stemmesetlar for val av leke medlemmer til bispedømeråd og Kyrkjemøtet. Kyrkjerådet har ansvar for at det blir trykt opp stemmesetlar for alle godkjende vallister i bispedømet og blanke stemmesetlar før førehandsstemminga tar til. Det er ikkje fastsett i reglane kor mange stemmesetlar som skal trykkast. Det betyr at det er Kyrkjerådet sitt ansvar at det blir trykt nok stemmesetlar både til førehandsstemminga og til stemmegivinga på valdagen. Det er viktig å vere sikker på at det blir trykt nok stemmesetlar. Det er ikkje mogleg for Kyrkjerådet å sikre dette utan samarbeid med valstyra.

Kyrkjerådet vil ta kontakt med alle valstyra tidleg i 2023 for å få innspel til berekning av tal på stemmesetlar. Kyrkjerådet vil fastsetje talet på stemmesetlar basert på dette. Det er viktig at alle valstyre tar seg tid til å svare når spørsmål om stemmesetlar kjem.

Eventuelle blanke stemmesetlar kan nyttast dersom ein går tom for utsendt materiell. Om nødvendig kan ein også nytte blanke ark. Veljaren må då skrive på kva val det gjeld, til dømes «Val til bispedømeråd og Kyrkjemøtet 2023», og kva liste han eller ho ønsker å stemme på. Les meir om krav til stemmesetlar i punkt [9.5.2](#). Valstyret må syte for å distribuere materiell til vallokala i god tid og på ein måte som sikrar at ingenting blir borte eller øydelagt. Leiaren for stemmestyret har ansvar for å kontrollere at alt materiell er motteke.

Erfaringa tilseier at det kan skje feil ved distribusjonen av stemmesetlane, slik at det blir nødvendig å ettersende stemmesetlar til nokon sokn. Difor er det naudsynt at valstyret sjekkar heile sendinga med ein gong ho kjem,

slik at eventuelle ettersendingar kan gjerast så snart som mogleg. Sokn som har fått for få stemmesetlar, kan kontakte Kyrkjerådet for å få tilsendt fleire.

6.1.4 Endringar på stemmesetlane

Ved val av sokneråd gjennomført som fleirtalsval med ei valliste kan veljaren:

1. Gi inntil tre kandidatar på stemmesetelen ei personstemme. Dette gjer ein ved å sette eit merke ved namnet til kandidaten.
2. Legge til namnet på inntil tre valbare personar på vallista. Eit namn kan berre førast opp ein gong på kvar stemmesetel.

Ved val av sokneråd gjennomført som høvetalsval med meir enn ei valliste kan veljaren:

1. Gi inntil tre kandidatar på stemmesetelen ei personstemme. Dette gjer ein ved å sette eit merke ved namnet til kandidaten.
2. Gi inntil tre personstemmer til kandidatar på andre vallister (det er dette som blir kalla ein «slengar»). Dette gjer ein ved å føre desse kandidatnamna opp på stemmesetelen. Når veljaren gir personstemme til valbare kandidatar på andre lister, blir eit tilsvarande tal listestemmer overført til den eller dei listene desse kandidatane står oppført på.

Ved val av leke til bispedømeråd og Kyrkjemøtet kan veljaren:

1. Gi inntil tre kandidatar på stemmesetelen ei personstemme. Dette gjer ein ved å sette eit merke ved namnet til kandidaten.
2. Gi inntil tre personstemmer til kandidatar på andre vallister (det er dette som blir kalla ein «slengar»). Dette gjer ein ved å føre desse kandidatnamna opp på stemmesetelen. Når veljaren gir personstemme



til valbare kandidatar på andre lister, blir eit tilsvarende tal listestemmer overført til den eller dei listene desse kandidatane står oppført på.

Andre endringar på stemmesetelen tel ikkje med ved valoppgjeret.

På stemmesetlar frå nomineringsgrupper skal alle kandidatane som skal ha stemmetillegg stå først på stemmesetelen og med utheva skrift.

6.1.5 Rettleiing til veljarane

På stemmesetlane vil det vere ei rettleiing til veljarane om høvet til å endre på stemmesetlane.

6.2 Valmateriell

6.2.1 Innleiing

Valstyret må i god tid før stemmegivinga startar, forsikre seg om at alt nødvendig valmateriell er på plass. Kwart enkelt valstyre er ansvarleg for å etablere vallokale både ved førehandsstemminga og på sjølve valdagen. Lokala skal leggjast til rette med stor vekt på krava til universell utforming.

Det er viktig å ha tidleg og god kontakt med kommunen. Les meir om det i punkt [11.4](#).

Les meir om utforming av vallokalet i punkt [8.4](#) og [8.7](#).


6.2.2 Materiell som valstyra sjølv må skaffe

- Stemmesetlar **skal** lastast ned frå kyrkjevalet.no og trykkast opp.
- Stemmesetelkonvoluttar, soknerådsva (kvit, bør vere C5 utan påskrift).
- Stemmesetelkonvoluttar, bispedømerådsva (farga konvolutt, bør vere C5 utan påskrift).
 - Omslagskonvoluttar, i litt større format (kvit eller farga).

- Stemmesetlar skal leggjast i konvolutt ved førehandsstemming. På valdagen skal stemmesetlar leggjast i konvolutt dersom veljaren ikkje kan kryssast av i manntalet.
- Valurner.
- Valavlukke.
- Stempel for å stemple stemmesetlane. Stempelet skal vise namnet til soknet.
- Utskrift av manntall.
- Blå kulepenn til avkryssing i manntall.
- Nok skrivesaker (blå eller svart kulepenn) til å legge ut i avlukka til bruk for veljarar som vil endre på stemmesetlane. Evt. tusj for merking.
- Behaldarar eller posar for oppbevaring av stemmesetlar som er tatt ut av valurna viss urna er fylt opp. Desse må kunne forseglast.
- Innpakkingspapir og hyssing.
- Forseglingsmateriell (lakk, segl eller strips).
- Sendingskonvoluttar (for sending av stemmegivingar til andre sokn).
- For førehandsstemminga: tilgang til skrivar og papir for å skrive ut stemmesetlar frå andre sokn og bispedøme.

Materiell som kan lastast ned frå ressursbanken.no/kirkevalg og trykkast opp:

- Plakatar som viser veg til vallokalet.
- Plakat som informerer veljarane om korleis dei går fram for å stemme både ved førehandsstemminga og på valdagen.



Husk å planlegge materiell for både førehandsstemminga og valdagen.

Det er ingen krav i reglane til korleis eit valavlukke skal utformast. Her er det opp til kvart valstyre å sikre hemmeleg val. Veljaren skal «i enerom og usett» kunne velje stemmesetel, gjere eventuelle endringar og brette saman stemmesetelen. Viss ein har tilgang til fleire rom, kan ein ha eigne rom som avlukke, eller ein kan bruke skilleveggar eller liknande. Det går også an å ta kontakt med kommunen og høyre om dei har avlukker til overs. Ein kan også få nokon til å snekre eigne avlukker.

6.2.3 Materiell valstyra kan skaffe

Det kan vere nyttig å ha ein PC med tilgang til medlemsregisteret tilgjengeleg når ein skal ta imot stemmer. Dette gjeld særleg under førehandsstemminga, for å sjekke kor veljaren har stemmerett og kor stemma då skal sendast. Husk då på at den som skal ha tilgang til medlemsregisteret, må skrive under på erklæring om teieplikt. I perioden for førehandsstemming er det mogleg å ha ein PC tilgjengeleg i eit avlukke, så veljarar kan stemme digitalt. Les meir om krav og tilrådingar for dette i punkt [7.3.1](#).

6.2.4 Forsegling og oppbevaring av valmateriell

6.2.4.1 Krav til forsegling

Valurner skal vere forseгла under stemmegivinga. Reglane om forsegling er tekne inn i kirkevalreglane § 9-5 (7) (under førehandsstemminga) og § 10-4 (6) (på valtinget). Det er viktig at valurnene – på alle stadium i valavviklinga – er forseгла under sjølve stemmegivinga, det vil seie når dei blir nytta av veljarane. Om stemmegivinga skjer i førehandsstemmeperioden eller på sjølve valdagen, har ikkje noko å seie for kravet om at valurnene skal vere forseгла når vallokala er opne for stemmegiving. Kravet til forsegling gjeld også under oppbevaring og transport, sjå punkt [6.2.5](#).

6.2.4.2 Tømming av urner

Det vil vere behov for å bryte forseglinga frå tid til anna når urna ikkje er i bruk. Det vil også kunne bli nødvendig å bryte forseglinga dersom urna blir full under sjølve stemmegivinga. Det same gjeld der stemmegivinga skal sendast vidare til andre sokn. Ein kan bruke eigne urner til stemmegivingar som høyrer til andre sokn. Stemmegivinga bør likevel sendast vidare til rett sokn fortløpande.

Det kan vise seg at det er nødvendig å tømme valurner under førehandsstemminga. Valstyret bør syte for at det blir etablert trygge rutinar for korleis innhaldet skal oppbevarast. Det betyr at det er valstyret sitt ansvar å syte for at det blir etablert trygge rutinar ute i vallokala, slik at det ikkje skjer noko rettsstridig med innhaldet i urna. Omslagskonvoluttane, med stemmesetelkonvoluttar må oppbevarast slik at dei ikkje blir blanda saman med anna valmateriell. Vidare må omslagskonvoluttane oppbevarast på ein slik måte at dei er utilgjengelege for uvedkommande. Dersom stemme-setlane blir oppbevarte på ein stad der valmyndighetene ikkje har direkte oppsyn med dei, tilseier omsynet til forsvarleg handsaming av stemmesetlane at oppbevaringsstaden blir forseгла.

Ei ordning med forseгла valurner på sjølve valdagen krev normalt fleire urner eller gode prosedyrar for tømming. Det er viktig å etablere trygge rutinar for tømming av urnene, slik at det ikkje skjer noko rettsstridig med innhaldet.

Dersom det er nødvendig å tømme valurner i løpet av valdagen, skal valstyret syte for at stemmestyra følger denne prosedyren:

Forseglinga av valurna skal brytast av minst to av medlemmene i stemmestyret i fellesskap.

Innhaldet skal straks tømmast over i ein eigna emballasje som blir forseгла og merkt med serienummer. Eksempel på eigna emballasje kan vere forseгла aluminiumskassar og esker eller farga plastsekker som blir forseгла med strips. Dersom ein bruker plastsekker, må dei vere solide,



og dei bør ha ein spesiell farge for å skilje dei frå vanlege avfallssekker. Det må ikkje nyttast avfallssekker. Valstyret skal syte for at stemmestyret følger den nemnde prosedyren for tømning. Det er opp til valstyra å skaffe eigna emballasje og strips for forsegling. Valstyret må også syte for eit system med merking av emballasjen med serienummer. Det kan vere føremålstenleg å tildele kvart vallokale ei viss mengd serienummer.

6.2.5 Oppbevaring og transport av valmaterieil

Kirkevalgreglene § 10-7 slår fast at alt valmaterieil skal oppbevarast og transporterast på ein trygg måte. Det vil være naturleg at dei nærare reglane om oppbevaring og transport av valmateriellet i valgforskriften § 34 blir lagt til grunn tilsvarende for behandling av valmateriellet.

For det første har valstyret ansvar for å etablere trygge rutinar for oppbevaring og transport av valmaterieil i alle fasar av valgjenomføringa. Valstyret avgjer – ut frå lokale forhold – korleis valmaterieil, manntal, stemmesetlar, urner og anna skal oppbevarast.

Emballasjen med stemmesetlane må oppbevarast på ein slik måte at stemmesetlane er utilgjengelege for uvedkommande. Stemmer som er gitt, skal oppbevarast slik at dei ikkje blir blanda saman med dei andre stemmesetlane eller anna valmaterieil.

Det er vidare eit krav om forsegling i alle situasjonar der valmaterieil blir etterlate utan direkte oppsyn av valmyndigheitene. Forseglinga bør skje ved hjelp av lakk og segl eller anna forseglingsutstyr som sikrar at uvedkommande ikkje kan få tilgang til materiellet utan at dette er synleg. Leiaren i stemmestyret – eller ein annan person som valstyret peiker ut – har ansvaret for å ta vare på forseglingsmateriellet.

Dette omfattar alle tilfelle der det kan tenkjast at valmaterieil blir etterlate, for eksempel mellom søndag og måndag på stader der det er todagarsval eller dersom det blir teke ein pause i oppteljinga frå valnatta og til morgonen etter.

Der det blir halde val over to dagar, er det valstyret som avgjer kvar og korleis urnene med stemmesetlar og resten av materiellet skal oppbevarast. Følgande alternativ kan tenkjast:

- Valstyret oppbevarer både urnene og resten av materiellet og fraktar det tilbake til stemmelokalet før stemmegivinga neste dag begynner.
- Valstyret oppbevarer både urnene og resten av materiellet, men fraktar berre resten av materiellet tilbake før stemmegivinga begynner neste dag. I dette tilfellet oppbevarer valstyret urnene med stemmesetlar til oppteljinga begynner.
- Valstyret oppbevarer urnene, mens resten av materiellet blir oppbevart i stemmelokalet.
- Både urnene og resten av materiellet blir oppbevart i stemmelokalet.

Materieil som skal oppbevarast på stemmestaden, bør samlast i vallokalet. Stemmestyret kontrollerer at ingen uvedkommande er til stades i vallokalet, at alle vindauge er forsvarleg lukka og at alle dører blir låste forsvarleg. Ein medlem av stemmestyret som ikkje oppbevarer segl eller liknande, oppbevarer nøklane. På førehand må stemmestyret skaffe seg oversikt over kven som har nøklar til vallokalet og syte for å få utlevert alle nøklane.

Dersom det blir vurdert som sikrare eller meir føremålstenleg, kan valmateriellet oppbevarast i eit anna rom i bygningen enn der ein held valtinget.

All transport av valmaterieil skal skje på hurtigaste trygge måte og utan unødige forseinkingar. Valstyret har ansvaret for å etablere forsvarlege rutinar her. Dei som oppbevarer forseglingsutstyr, kan ikkje transportere materiellet. Vedkommande kan heller ikkje utføre eventuelt vakthald.

6.2.6 Oppbevaring, avhending og tilinkjesgjerjing av valmateriell

6.2.6.1 Innleiing

Kirkevalgreglene § 14-1 gjeld oppbevaring, avhending og tilinkjesgjerjing av valmateriell. Etter denne føresegna skal alt valmateriell når valet er over, behandlast i samsvar med føresegnene i arkivlova og forskrifta gitt i medhald av denne lova. Det vil difor vere arkivfaglege omsyn som bestemmer korleis valmateriellet skal behandlast når valet er avslutta.

Valstyret må arkivere si handsaming av listeforslag, sak om fastsetjing av stemmestader, valoppgjjer o.l. Dette er arkivmateriale som skal bevarast.

Det er viktig å skilje mellom valmateriell som har vore i bruk og valmateriell som er ubrukt.

Materiell som inneheld personopplysningar må dessutan behandlast i tråd med personvernlovgjevinga. Det inneber mellom anna plikt til å slette personopplysningar når dei ikkje lenger trengs for føremålet dei vart samla inn for, og ikkje skal arkiverast jf. personvernforordningen (GDPR) artikkel 17.

Materiell med personopplysningar som skal slettast må tilinkjesgjerast på ein trygg måte, til dømes ved makulering på tryggningsnivå P5 etter makuleringsstandarden DIN 66399. Sjå forklaring på postrom.no/produkter/makulering/sikkerhetsniva.

6.2.6.2 Ubrukt valmateriell

Valmateriell som ikkje har vore i bruk, kan ikkje vurderast som arkivmateriell. Slikt materiell fell inn under føresegnene om arkivavgrensing gitt i forskrift til arkivloven av 15. desember 2017 nr. 2105 (arkivforskriften) § 14. Dette gjeld både ubrukte konvoluttar, ubrukte stemmesetlar og ubrukte manntalseksempplar.

Ubruke manntalseksempplar, stemmesetlar og anna materiell som inneheld opplysningar om enkeltpersonar, må tilinkjesgjerast på ein trygg måte når det ikkje lenger er bruk for dei til valet.

6.2.6.3 Brukt valmateriell

Konvoluttar

Stemmesetelkonvoluttar – enten desse er forkasta eller godkjent – kan kasserast på ein trygg måte når valresultatet er endeleg (i praksis etter valoppgjjeret og klagefristen har gått ut). Det same må gjelde for omslag til stemmegivingar som blir lagt i særskilt omslag.

Omslagskonvoluttar inneheld opplysningar om veljarar, og må tilinkjesgjerast på ein trygg måte.

Stemmesetlar

Stemmesetlar som er forkasta, tilinkjegjerast på trygg måte når valresultatet er endeleg. Stemmesetlar som er godkjent, skal derimot oppbevarast til valperioden er over før desse kan kasserast på ein trygg måte.

Avkryssa manntalslister

Avkryssingsmanntalet skal oppbevarast til to valperiodar er over før det blir kassert på ein trygg måte.

Avkryssingsmanntalet inneheld sensitive personopplysningar og skal difor oppbevarast på ein trygg måte.



6.2.6.4 Oversending av materiell ved val, jf. kirkevalgreglene § 11-6

(1) Valstyret skal så snart som mogleg sende følgjande materiell til valrådet i bispedømmet:

- alle stemmesetlar frå valet til bispedømmeråd og Kyrkjemøtet, sortert på uretta og retta og på lister, og
- alle røystingar valstyret har forkasta.

(2) Valstyret skal òg sende følgjande materiell til valrådet i bispedømmet:

- det som er protokollert i samband med valet til bispedømmeråd og Kyrkjemøtet og
- innkomne klager.

(3) Materiellet skal pakkast i god orden i forsvarleg forseгла emballasje og sendast på hurtigast tryggande måte. Materiell nemnt i andre ledd kan sendast på tryggande måte elektronisk.



7

7. Førehandsstemming

7.1 Føremål

Føremålet med fråsegna om førehandsstemming er å leggje til rette for at flest mogleg veljarar får gitt stemme ved val av sokneråd og bispedømeråd og Kyrkjemøtet.

7.2 Førehandsstemmeperiode

Valstyret skal legge til rette for førehandsstemming i tidsrommet 10. august til 8. september (fredag før valdagen).

Den digitale førehandsstemminga er open frå 10. august til 6. september (onsdag før valdagen).

Førehandsstemming på papir i anna sokn enn der veljaren er busett, skal skje seinast 1. september.

7.3 Digital førehandsstemming


Ved kyrkjevalet i 2023 vil det for første gong bli lagt til rette for digital førehandsstemming. Det betyr at alle veljarar kan logge seg på via internett og stemme. Pålogging skjer med Bank-ID eller tilsvarande. Ein veljar kan stemme digitalt fleire gonger. Den siste digitale stemma blir den gjeldande.

Ein veljar som har stemt digitalt, kan ikkje stemme på nytt på papir, verken i perioden for førehandsstemming eller på valdagen. Det vil kome nærare rettleiing for veljaren til korleis ein stemmer digitalt og kan kontrollere stemma si på kyrkjevalet.no.

Når ein stemmer digital er det veljaren sitt ansvar å sørge for hemmeleg val. Viss ein veljar ønskjer å stemme digitalt i eit vallokale er det valstyret sitt ansvar å sørge for at veljaren kan gjere sitt val i einerom og usett, jf. særskilte regler om digital forhåndsstemming § 8 tredje ledd. Viss ein veljar tar fram mobilen i vallokalet for å stemme digitalt, skal han altså visast inn i eit avlukke eller tilsvarande.

7.3.1 Tilrettelegging for digital førehandsstemming i vallokale

Det skal alltid vere mogleg å stemme på papir når det er kunngjort førehandsstemming, jf. særskilte regler om digital forhåndsstemming § 8 tredje ledd. Valfunksjonærar skal ikkje legge press på veljarar for å få dei til å enten stemme digitalt eller på papir, det er opp til veljaren kva kanal ho vil bruke.



I eit vallokale kan ein informere om at det er mogleg å stemme digitalt og korleis dette blir gjort. Veljarane kan då bruke sine egne smarttelefonar eller liknande til å stemme. Dette må då skje i avlukke. Viss valstyret vil, kan ein sette opp ein PC i eit avlukke, så veljarar som ønsker det kan stemme digitalt. Det er då viktig at PC-en er sett opp på rett måte, så veljaren får ei god oppleving, og ingen kan få informasjon om kva nokon har stemt.

7.3.1.1 Rettleiing for bruk av ein spesialinstallert PC for førehandsstemming i vallokale

1. Bruk eit avlukke der ingen kan sjå kva veljaren stemmer.
2. Kvart avlukke med installert PC for førehandsstemming bør ha ein eigen ansvarleg valfunksjonær som forsikrar seg om at ein veljar har logga seg av etter avslutta stemmegiving. Før ein veljar kjem inn i eit avlukke med PC, bør den ansvarlege valfunksjonæren informere veljaren om at vedkommande må logge av etter at stemmegivinga er avslutta. Valfunksjonæren kan òg spørje veljaren om veljaren har logga av når vedkommande forlèt avlukket.
3. Det kan vere føremålstenleg å henge opp ein plakat i avlukket som informerer veljarane om at dei må logge av etter å ha stemt. Plakaten må vere så kortfatta og lettlest at budskapet kan oppfattast berre ved å sjå på han. Kyrkjerådet vil lage forslag til plakatar. Sørg for eit fungerande internettsamband. Viss mogleg ha ein annan internettkobling i beredskap, til dømes mobilt breiband.
4. Ha ei ekstern datamus tilgjengeleg. Viss ein berbar PC blir nytta, kan ein del eldre veljarar oppleve vanskar med bruk av den integrerte datamusa.
5. Sørg for å kopla PC-en til skrivar viss veljarane skal kunne skrive ut ei kvittering.
6. Ein teknisk kompetent person må setje opp PC-en. Det kjem nærare rettleiing om korleis ein skal sette opp ein datamaskin. Rettleiinga vil kome i ressursbanken.no/kirkevalg.
7. PC-en kan ikkje brukast til andre ting i perioden han skal brukast som «førehandsstemmemaskin».


7.3.2 Digital førehandsstemming i andre samanhengar

Prinsippet om hemmeleg val gjeld også for digital førehandsstemming. Veljaren har eit ansvar for å sikre dette, men valstyresmaktene (det vil seie sokneråd, bispedømeråd, valråd og Kyrkjerådet og deira sekretariat) har også eit ansvar for å ikkje skape situasjonar der hemmeleg val ikkje blir mogleg. Det kan for eksempel vere ved å oppfordre folk til å stemme i samband med eit arrangement, utan å legge til rette for at dette kan skje hemmeleg. Viss valstyresmaktene vil oppfordre folk til å gi digital førehandsstemme i samband med eit arrangement, kan ein oppfordre veljarane til å gå heim og stemme, men ein kan ikkje legge til rette for at veljarane stemmer i ukontrollerte omgivnader «her og no».

Det vil bli laga lenke direkte til system for digital førehandsstemming. Det vil også bli lett synleg tilvising til digital førehandsstemming på kyrkjevalet.no. Å dele lenke direkte til systemet eller til kyrkjevalet.no gir ikkje støtte for eller mot ei valliste, og det er noko kven som helst kan gjere. Når veljaren går inn på lenka, vil en kome rett inn på den offisielle sida og vil kunne ta sitt val.

Reglane skil på ukontrollerte omgivnader og kontrollerte omgivnader. Kontrollerte omgivnader vil seie at stemmegivinga skjer i eit vallokale der valfunksjonærar er til stades. Der blir det stilt same krav til digital førehandsstemming som til førehandsstemming på papir. Det vil seie at det skal vere avlukke eller tilsvarande der veljaren kan gjere sine val og at det skal vere to valfunksjonærar til stades. Ukontrollerte omgivnader er dei stadene der valfunksjonær ikkje er til stades og der veljaren sjølv er ansvarleg for å sikre hemmeleg val. Som valstyresmakt kan ein ikkje legge til rette for digital førehandsstemming i ukontrollerte omgivnader.

Det vil kunne oppstå situasjonar der det blir problematisk å sikre hemmeleg val. Det kan for eksempel vere at nokon set opp ein valstand på eit kjøpesenter og oppfordrar folk til å stemme, mens dei står saman med dei. Eller at det på eit møte blir oppfordra til å stemme der og då,



og gjerne på konkrete kandidatar. Det er vanskeleg å hindre at denne typen hendingar skjer, men valstyresmaktene må ikkje bidra til denne typen problematiske situasjonar.

Viss ein ønsker å sette opp ein valstand på eit kjøpesenter eller liknande, vil det beste vere å gjennomføre dette som ordinær førehandsstemming. Det vil seie at det er lagt inn i valmodulen, kunngjort på førehand, det er to valfunksjonærar til stades, eit avlukke og høve til å stemme på papir i tillegg til digitalt. Viss dette ikkje er gjort, vil det likevel vere mogleg å legge til rette for at veljarane kan stemme digitalt, så lenge krava til stemmegiving i kontrollerte omgivnader blir følgde. Ein kan også oppfordre folk til å stemme digitalt på eit seinare tidspunkt, når dei sjølv kan sikre hemmeleg val, for eksempel ved å dele ut informasjonsmateriell.

7.3.3 Kontroll av opplysningar i system for digital førehandsstemming

Det vil bli mogleg for valstyra og dei som har ansvar for innlegging av opplysningar lokalt å kontrollere at opplysningar om lister og kandidatar er rett i system for digital førehandsstemming før perioden for førehandsstemming startar 10. august. Nærare rettleiing om dette vil kome seinare.

7.4 Tid og stad for ordinær førehandsstemming på papir

7.4.1 Innleiing

Det er valstyret som bestemmer kvar ein skal ta imot førehandsstemmer.

Kirkevalgreglene fastsett nokon minimumskrav til når det skal vere førehandsstemming. Sjå meir om det nedanfor.

Førehandsstemminga skal skje i egna og allment tilgjengeleg lokale, jf. kirkevalgreglene § 9-3 (8).

Veljarane skal kunne ta seg inn i vallokala utan hjelp.

Andre lokale skal ikkje nyttast, med mindre det er særlege grunnar. Det at førehandsstemminga skal skje i egna lokale, inneber at rammene rundt førehandsstemminga skal vere slik at veljarane føler seg vel i situasjonen og trygge på at

grunnleggande sikkerheitsrutinar er sikra. Stemmegiving i lokale der det går føre seg aktivitetar med kommersielt preg, tilfredsstillar ikkje kravet om at stemmegivinga skal skje i rolege og verdige former. Dette er likevel ikkje til hinder for å gjennomføre førehandsstemming på kjøpesenter eller tilsvarende stader. Kvar i kjøpesenteret det blir lagt til rette for stemming, må vurderast opp mot kravet til kor eigna lokalet er. Om eit lokale er eigna for å ta imot førehandsstemmer, må vurderast konkret. I denne vurderinga må valstyret vurdere både utforminga av lokalet og typen aktivitet som elles går føre seg i lokalet. Når valstyret har bestemt tid og stad for førehandsstemming, skal dette leggest inn i valmodulen.

Les meir om universell utforming i punkt [8.3](#).

Valstyret må så tidleg som mogleg og seinast innan 1. juni legge inn i valmodulen tid og stad for førehandsstemming i soknet. Viss det er felles førehandsstemming for heile fellesrådsområdet, må det leggest inn for kvart sokn.

7.4.2 Nasjonalt tidspunkt for førehandsstemming

Valstyret skal leggje til rette før førehandsstemming torsdag 31. august 2023 i tidsrommet 15:00 til 20:00. Ved å ha ein felles førehandsstemming i eit fastsett tidspunkt i heile landet, kan kyrkja kommunisere til veljarane at dei kan førehandsstemme på papir i heile landet på dette tidspunktet.

Dette er obligatorisk for alle valstyre, men valstyrene innenfor eit fellesrådsområde kan gå saman om ein ordning for felles førehandsstemming, ein eller fleire stadar, sjå punkt [7.9.2](#). Det er og reglar som i særlege tilfelle opnar før at bispedømerådet kan gi dispensasjon frå kravet. Sjå punkt [7.4.10](#).

7.4.3 Etter gudsteneste

Valstyret skal leggje til rette for førehandsstemming etter minst ei gudsteneste i perioden for førehandsstemming. Dette er obligatorisk for alle valstyre, men valstyra innanfor eit fellesrådsområde kan gå saman om ein ordning for felles førehandsstemming, ein eller fleire stadar, sjå punkt [7.9.2](#).

7.4.4 Lokalt fastsette tidspunkt

Valstyret bør legge til rette for at flest mogleg får stemme. Det er opp til valstyret å vurdere kvar det skal leggest til rette for førehandsstemming, men det er eit minimumskrav at valstyret skal leggje til rette for ordinær førehandsstemming. Dette kan til dømes gjerast på kyrkjekontoret eller i kyrkja.

I dei følgjande avsnitta trekkast det fram nokre eksempel på stader, men det er òg mogleg å ha førehandsstemming andre stader enn dei som er nemnt her. Då er det viktig at det er eigna og tilgjengeleg lokale.

7.4.5 På institusjonar

Det bør haldast førehandsstemming på institusjonar som geografisk høyrer til soknet, jf. kirkevalgreglene § 9-3 (2). Det kan omfatte sjukehus, pleieheimar og etterbehandlingsheimar med vidare. I tillegg kan det haldast førehandsstemming på andre institusjonar, som for eksempel fengsel.

På ein institusjon kan det vere veljarar som er busett i eit anna sokn. For å sikre at desse får stemme, bør valstyret legge opp til førehandsstemming på institusjonar innan 1. september. Alle veljarar kan førehandsstemme på desse institusjonane, både bebuarar, personale og andre veljarar.

Veljarar som oppheld seg i fengsel, kan ha vanskar med å få stemt på valdagen. Dei same omsyna som ligg til grunn for å halde førehandsstemming på helse- og omsorgsinstitusjonar, gjeld også for personar som oppheld seg i fengsel. Det tilseier at det bør vere mogleg å førehandsstemme i alle fengsel.

Dei same omsyna gjer seg gjeldande, om enn i mindre grad, for militært personell som held til i militærleirar.

For at stemmegivinga på institusjonar skal kunne gjennomførast på ein tilfredsstillande måte, må valstyret samarbeide med institusjonane om den praktiske gjennomføringa. Særleg viktig er det at institusjonsbebuarane på førehand får nødvendig orientering om stemmegivinga. Når det gjeld pasientar som er sengeliggjande, er det føremålstenleg at personalet på institusjonane er med og

gir desse nødvendig førehandsorientering. Personalet skal likevel ikkje ta imot stemmer, med mindre valstyret har peika dei ut som stemmemottakarar.

Viss det blir spørsmål om tilgang til institusjonar i samband med kyrkjevalet, kan det visast til at deltaking i kyrkjevalet er ein del av trus- og livssynsutøvinga til medlemmer i Den norske kyrka, som bebuaren har rett til i samsvar med Helse- og omsorgsdepartementet sitt rundskriv I-6/2009 om rett til eigen trus- og livssynsutøving. Medlemmer i Den norske kyrkja på institusjonar har same rett som andre til trusfridom og til å utøve sin religion, blant anna gjennom å utøve stemmeretten, jf. trossamfunnsloven § 13 andre ledd. Personvern vil ikkje vere til hinder for å få gjennomført denne retten. Kven trustilhøyrsla blir synleg for, vil kunne avgrensast. Helsepersonell som eventuelt får kjennskap til trustilhøyrsla, vil vere bunden av teieplikt.


Les om veljarar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetjing i punkt [8.8.6](#).

7.4.6 På universitet og høgskular

Kyrkjemøtekomiteen har tidlegare lagt til grunn at kyrkjevalreglane opnar for at studentpresttenesta på universitet og høgskular kan ta imot førehandsstemmer (KM 06/18 komitémerknad 7). Dette er ikkje endra, sjølv om reglane er fornya.

Komiteen er kjent med at studentprestene har tilrettelagt for forhåndsstemmegiving på studentprestkontorene. Komiteen mener dette er et viktig tiltak for å sikre at studentene får anledning til å avgi stemme der de er oppholder seg. Komiteen viser til at Ungdommens kirkemøte i 2014 oppfordret studentprestene «til å fortsette og legge til rette for at studentene får forhåndsstemt i kirkevalget». Komiteen slutter seg til denne oppfordringen. (KM 06/18 komitémerknad 7).

Valstyret i soknet kan gjerne ta kontakt med eventuelle studentprestkontor i soknet for å oppmode til at dei legg til rette for førehandsstemming.



Førehandsstemming på studentprestkontor skal skje i samsvar med kirkevalgreglene kapittel 9 og rettleiingane i dette handbok-kapitlet.

7.4.7 Arrangement for unge

Unge har kyrkjeleg stemmerett frå det året dei fyller 15 år. Kyrkjemøtet har derfor fastsett at det bør leggst spesielt til rette for at unge kan stemme ved kyrkjelege val, særleg i aldersgruppa 15–17 år, sidan dei ikkje stemmer ved andre val. Valstyret bør leggje til rette for førehandsstemming på minst eit arrangement for unge, jf. kirkevalgreglene § 9-3 (4).

7.4.8 Ambulerande stemmegiving

Dersom valstyret ønsker, kan ein legge til rette for ambulerande stemmegiving. Veljarar som fordi dei er sjuke eller uføre ikkje kan gi stemme der det elles er mogleg å førehandsstemme, kan då etter søknad til valstyret gi førehandsstemme der dei oppheld seg. Valstyret fastset sjølv fristen for når søknaden må vere komen inn til valstyret. Fristen må fastsettast til eit tidspunkt innanfor perioden mellom tysdag og fredag siste veke før valet. Dersom valstyret vel å legge til rette for slik stemmegiving, skal søknadsfristen kunngjerast. Kunngjeringa bør skje i god tid.

Det er ingen formelle krav til innhaldet i søknaden. Det er for eksempel ikkje noko krav om at søknaden må vere skriftleg. Det må likevel gå fram av søknaden at veljaren er sjuk eller ufør og derfor ikkje i stand til å førehandsstemme ein annan stad.

7.4.9 Svalbard kyrkje

Kyrkerådet legg til grunn at kyrjekontoret til Svalbard kyrkje, på same måte som kyrjekontor underlagd eit valstyre, vil kunne ta imot førehandsstemmer etter prosedyrane for førehandsstemming i anna sokn.

7.4.10 Dispensasjon frå krav til tid og stad for førehandsstemming

Kirkevalgreglene opnar for at bispedømerådet kan innvilge dispensasjon frå krava til tid og stad for førehandsstemming viss valgjennomføringa ikkje utan uforholdsmessige vanskar kan oppfylle krava til tid og stad. Frist for å søke om dispensasjon er 16. mai i valåret.

7.5 Kunngjering av førehandsstemming

Valstyret kunngjer tid og stad for førehandsstemminga, seinast innan førehandsstemminga startar 10. august. Denne kunngjeringa skal skje samtidig med kunngjering av tid og stad for stemmegivinga på valdagen m.m., jf. kirkevalgreglene § 10-2 (4).

7.6 Stemmemottakarar

Valstyret peikar ut stemmemottakarar. Det skal vere minst to stemmemottakarar til stades ved mottak av førehandsstemmer.

Det er viktig at alle stemmemottakarar får god opplæring slik at ein unngår feil.

Kandidat som er oppført på valliste ved val til sokneråd eller bispedømeråd og Kyrkjemøtet, kan bli peikt ut til stemmemottakar eller valfunksjonær i vedkommande sokn/bispedøme. Dette er forskjellig frå reglane ved offentlege val, kor dei ikkje kan det. Det er likevel viktig at vedkommande er bevisst på at stemmemottakaren skal være upartisk.

Alle valfunksjonærar har teieplikt dersom dei får kunnskap om korleis ein veljar har stemt.

Stemmemottakaren sitt ansvar:

- Sørge for at det nødvendige materiellet er i lokalet for førehandsstemming, og at det er orden og ro i lokalet omkring førehandsstemminga.



- Gjere veljarane kjent med reglane for stemmegivinga (kirkevalgreglene § 9-5).
- Ta imot førehandsstemmer frå veljarane.
- Føre liste over mottekne førehandsstemmer. Det skal førast ei liste over førehandsstemmer i eige sokn, og ein anna liste over førehandsstemmer som skal sendast til andre sokn.
- Sørge for sikker oppbevaring av førehandsstemmene til dei kan overleverast til leiaren av valstyret.
- Sende førehandsstemmer som skal sendast til andre sokn, evt. levere desse til kyrkjekontoret for vidaresending.
- Overlevere mottekne førehandsstemmer og listene over førehandsstemmer til valstyret sin leiar ved avslutning av førehandsstemmeperioden, evt. også undervegs.

7.7 Forbod mot valagitasjon mv.

Valagitasjon er ikkje tillate i det rommet der førehandsstemminga skjer, jf. kirkevalgreglene § 9-6. Det inneber at det ikkje er tillate å drive valkamp i form av stands eller liknande. Forbodet omfattar agitasjon for eller mot systemet, nomineringsgrupper og lister, oppfatningar eller personar. Det omfattar både munnlege og skriftlege meiningsytringar, som å setje opp oppslag eller å dele ut brosjyrar.

Det er ekstra viktig å vere merksam på forbodet mot valagitasjon om ein legg til rette for førehandsstemming i tilknytning til arrangement, for eksempel for unge. Ein kan ikkje ha stemmegiving i same rom som det for eksempel vert halde ein debatt om kyrkjevalet.

7.8 Legitimasjon

Veljar som er ukjent for stemmemottakar, skal legitimere seg. Veljarens identitet kan ved stemmegiving på institusjon i staden bli bekrefta av en tilsett som legitimerer seg. Dette gjeld ikkje for besøkande på institusjonen.

Dersom ein ukjend veljar ikkje kan bevise identiteten sin, skal stemmemottakaren ikkje ta imot stemme frå vedkommande. Den vedkommande veljaren må avvisast og bli beden om å komme tilbake med legitimasjon seinare. Dersom stemmemottakaren kjenner veljaren, er det ikkje nødvendig at veljaren viser legitimasjon. Kyrkjerådet rår likevel til at stemmemottakaren også ber om legitimasjon frå veljarar stemmemottakaren kjenner. Det er ikkje noko i vegen for at også andre som har roller som val-funksjonærar i det aktuelle vallokalet, kan gå god for identiteten til ein veljar. Kyrkjerådet vil påpeike at veljarar i lokalet ikkje kan stadfeste identiteten til ein annan veljar.

Kirkevalgreglene har ikkje nærmare reglar om kva slags legitimasjon som skal godkjennast. Stemmemottakaren må i kvart enkelt tilfelle vurdere legitimasjonen veljaren legg fram. Det må vere eit minstekrav at legitimasjonen har eit visst offisielt preg og inneheld namnet på veljaren, fødselsdato og bilete. Typiske legitimasjonspapir er bankkort med bilete, førarkort og pass, men også andre typar legitimasjon med bilete kan godkjennast.

Det er viktig å vise godt skjønn ved vurderinga av om den aktuelle legitimasjonen er tilstrekkeleg dokumentasjon på identiteten til veljaren. Utgangspunktet må vere at dersom legitimasjonen gir eit truverdig inntrykk, har veljaren oppfylt legitimasjonsplikta. Så lenge stemmemottakaren ser at det er rette vedkommande ein står overfor, må veljaren få lov til å stemme. Det bør gjelde sjølv om legitimasjonen har gått ut på dato. Stemmemottakaren må likevel i kvart enkelt tilfelle vurdere «kvaliteten» på legitimasjonen.

7.9 Framgangsmåten ved førehandsstemminga

7.9.1 Utgangspunkt og hovudregel

Stemmemottakaren har plikt til å gjere veljaren kjend med reglane som gjeld for førehandsstemminga, og syte for at handlinga skjer uforstyrra. Stemmemottakaren må ikkje gjere noko forsøk på å påverke kva veljaren stemmer.

Veljar skal i einerom og usett brette saman stemmesetelen, slik at det ikkje er synleg kva valliste veljaren stemmer på. Veljaren kan levere stemmesetel for berre eit av vala dersom han eller ho ønsker, men det er då ikkje mogleg å komme tilbake seinare og stemme ved det andre valet.

Framgangsmåten for førehandsstemminga på papir går fram av kirkevalreglene § 9-5.

For å sikre at veljaren berre får godkjent éi stemme, skal alle stemmesetlane stemplast. Stempleet kan vere det same som vert brukt på valting.

Veljar blir ikkje kryssa av i manntalet når han eller ho leverer førehandsstemme. Avkryssing i manntal skjer først under prøving av stemmegivinga, sjå punkt [9.3](#).

Dersom ein veljar har behov for hjelp til å stemme, har vedkommande krav på hjelp frå stemmemottakaren. Veljarar med alvorleg nedsett fysisk eller psykisk funksjonsevne kan i tillegg peike ut ein ekstra hjelpar – etter eige val – blant dei som er til stades. For å verne veljarar mot utidig press, skal det alltid vere ein valfunksjonær til stades når veljarar får hjelp ved stemmegivinga. Føresegna er nærmare omtalt i samband med stemmegiving på valdagen. Les om veljarar med nedsette kognitive evner i punkt [8.8.7.1](#).

Les om reglar for endring på stemmesetelen i punkt [6.1.4](#).

Stemmemottakarane bør føre ei liste over førehandsstemmer til eige sokn og ei liste over førehandsstemmer til andre sokn. Desse listene bør ein ta inn i valstyret sin protokoll. Les meir om protokollering av val i punkt [9.1](#).

Det er utarbeida:

- Skjema 7.9.3: Liste over mottatte forhåndsstemmer - eget sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll)
- Skjema 7.9.4: Liste over mottatte forhåndsstemmer - videresending til andre sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll)
- Skjema 7.10: Liste over mottatte for sent innkomne forhåndsstemmer

(Man finner alle skjemaene både på bokmål og nynorsk i [ressursbanken](#).)

7.9.2 Førehandsstemming i heile fellesrådsområdet

Valstyra innanfor eit fellesrådsområde kan gå saman om ei ordning for felles førehandsstemming, ein eller fleire stader, jf. kirkevalreglene § 9-3 (5), med unntak av i fellesrådsområde med fleire prosti. Krava til førehandsstemming til det enkelte valstyret etter § 9-3 første til fjerde ledd, kan bli innfridd gjennom ei ordning for felles førehandsstemming. Alle valstyra som inngår i ei ordning for felles førehandsstemming, må gjere vedtak om det. Då kan dei felles førehandsstemmestadene ta imot stemmer frå alle sokna i fellesrådsområdet fram til fredag 6. september.

Under førehandsstemminga bør ein forsøke å legge til rette for at veljarar frå alle sokn i fellesrådsområdet får stemme på lik måte. For eksempel dersom ein har førehandsstemming på ein helseinstitusjon, bør ein planlegge for at det kan vere veljarar frå fleire sokn i kommunen der og ha med stemmesetlar for alle sokn. Her vil det vere forskjellar på kommunar med få sokn og kommunar med mange sokn. Dersom kommunen har få sokn, bør ein kunne legge til rette med stemmesetlar for val til alle sokneråd under førehandsstemminga.

Dersom ein berre har ordinær førehandsstemming på ein stad i fellesrådsområdet, må veljaren der kunne finne stemmesetlar for alle sokna i fellesrådsområdet. Veljaren bør då behandlast som veljar som er manntalsført i soknet og levere omslagskonvolutten i urne. Når urna opnast, må ein så sortere stemmene til dei ulike sokna.

Ved felles førehandsstemming i fellesrådsområdet gjeld ikkje fristen 1. september for stemmegiving i andre sokn for veljarar frå same fellesrådsområde, som følge av at valstyra har gått saman om ei ordning for felles førehandsstemming.

Dei ulike valstyra i fellesrådsområdet bør bli einige om logistikken på mottekne førehandsstemmer. Dei kan for eksempel samlast ein stad og så fordelast ut for prøving og teljing, eller prøving og teljing av førehandsstemmer kan skje samla ein stad i fellesrådsområdet. Merk at kvart valstyre har ansvar for stemmene som gjeld sitt sokn.

I fellesrådsområde som omfattar fleire prosti, kan valstyra ikkje gå inn for ei felles ordning for førehandsstemming i heile fellesrådsområdet for å dekke krava til tid og stad for førehandsstemming i kirkevalgreglene. I stedet kan valstyra i prostiet gå saman om ei ordning for felles førehandsstemming i prostiet. Kyrkjerådet legg likevel til grunn at valstyra i eit fellesrådsområde med fleire prosti kan vedta ei felles ordning kor dei ulike stemmestadane i prostia, kan ta imot stemmer frå heile fellesrådsområdet frem til fredag 6. september.

7.9.3 Veljar som er manntalsført i eige sokn

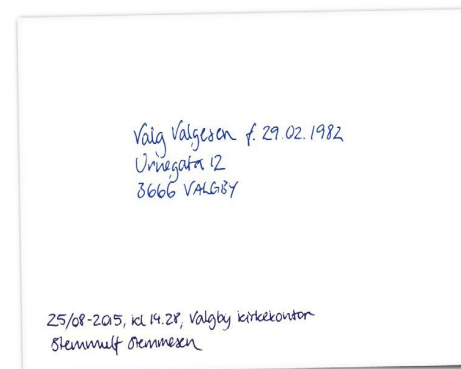
Når stemme blir tatt imot frå veljar som er manntalsført i soknet eller i fellesrådsområdet, dersom ein har organisert felles førehandsstemming, skal ein følge følgande prosedyre:

1. Stemmemottakar gjer veljaren kjent med reglane for stemmegivinga, og at veljaren etter å ha gitt førehandsstemme, ikkje kan stemme ved valtinget.
2. Veljaren blir vist inn i avlukket, vel stemmesetel eller stemmesetlar, brettar denne/desse og går til stemmemottakaren. Veljaren kan velje å stemme ved berre eit av vala dersom han eller ho ønsker det. Det er då ikkje anledning til å komme tilbake seinare og stemme ved det andre valet. Veljaren kan også velje å stemme blankt.
3. Stemmemottakaren ber om å få sjå legitimasjon og kontrollerer denne.

4. Stemmesetlane blir stempla.
5. Veljaren legg sjølv stemmesetlane i kvar sin stemmesetelkonvolutt og limer desse igjen. Stemmesetlane til val til sokneråd og til bispedømeråd og Kyrkjemøtet skal leggest i kvar sin stemmesetelkonvolutt.
6. Stemmemottakar legg stemmesetelkonvoluttane i ein omslagskonvolutt. Veljaren skal sjølv påføre namn, fødselsdato og adresse på omslagskonvolutt.
7. Stemmemottakar skriv på tid og stad for stemmegivinga og skriv under på omslagskonvolutt.
8. Omslagskonvolutt blir lagt i ei valurne. Dette er eit krav etter kirkevalgreglene § 9-5 (2).
9. Stemmemottakar fører opp motteken førehandsstemme i eige sokn på lista over førehandsstemmer i eige sokn. Skjema 7.9.3: Liste over mottatte forhåndsstemmer - eget sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll).

Kva som skal skje med konvoluttane etter at dei er mottekne og lagt i urna, kan ein lese om i punkt [9.3.2](#).

Det skal nyttast valurne ved førehandsstemminga. Valurna skal vere forseгла. Valrådet og stemmemottakarane må sikre forsvarleg handtering av konvoluttar og urner i perioden for førehandsstemming.



7.9.4 Veljar som er manntalsført i anna sokn

Fram til og med 1. september skal ein også ta imot stemmer frå veljarar som er manntalsført i eit anna sokn. Etter 1. september må ein vise veljaren til eige sokn eller til digital førehandsstemming.

Ikkje alle veljarar veit kva sokn han eller ho høyrer til. Det er difor anbefalt å ha ein PC tilgjengeleg, så ein enten kan slå opp veljaren i medlemsregisteret eller søke opp veljaren si adresse på kyrkja.no. Les meir om rutinar for tilgang til medlemsregisteret i samband med valarbeid i punkt [4.2.5](#).

1. Har veljaren stemmesetlar for soknet og bispedømet han eller ho høyrer til?
 - Viss ja, gå til punkt 2.
 - Viss nei, last ned aktuelle setlar frå kirken.no/valg og skriv ut. Dersom det ikkje er mogleg å skrive ut setlar, kan blank setel nyttast. Veljaren kan også skrive på eit kvitt ark. Stemmesetelen må då innehalde informasjon om kva val setelen gjeld for og kva liste veljaren vil stemme på. Det må altså stå for eksempel «Val til bispedømeråd og Kyrkjemøtet 2023» og så namnet på ei liste som stiller til val i soknet eller bispedømet der veljaren bur. Desse veljarane kan altså ikkje bruke stemmesetlane med kandidatnamn som ligg ute i stemmelokalet. Viss veljaren får eit stemmesetelsett, med alle stemmesetlar som gjeld for hans/hennar sokn/bispedøme, så må han/ho ta med seg dei stemmesetlane han/ho ikkje bruker. Dette sikrar hemmeleg val.
2. Veljaren blir vist inn i avlukket, vel stemmesetlar, brettar desse og går til stemmemottakaren. Veljaren kan velje å stemme ved berre eit av vala dersom han eller ho ønsker det. Det er då ikkje anledning til å komme tilbake seinare og stemme ved det andre valet.

3. Stemmemotakaren ber om å få sjå legitimasjon og kontrollerer denne.
4. Stemmesetlane blir stempla
5. Veljaren legg sjølv stemmesetlane i kvar sin stemmesetelkonvolutt og limer desse igjen. Stemmesetlane til val til sokneråd og til bispedømeråd og Kyrkjemøtet skal leggest i kvar sin stemmesetelkonvolutt.
6. Stemmemottakar legg stemmesetelkonvoluttane i ein omslagskonvolutt. Veljaren skal sjølv påføre namn, fødselsdato og adresse på omslagskonvolutten.
7. Stemmemottakar skriv på tid og stad for stemmegivinga og skriv under på omslagskonvolutten.
8. Stemmemottakar fører opp motteken førehandsstemme til anna sokn på lista over førehandsstemmer til anna sokn. Skjema 7.9.4: Liste over mottatte forhåndsstemmer – videresending til andre sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll).

For å sikre at førehandsstemmer gitt i anna sokn enn veljaren sitt bustadsokn kjem fram til valstyret i bustadsoknet i tide, er det viktig at førehandsstemmer blir sendt så snart som mogleg i førehandsstemmeperioden. Ved framsendinga av omslagskonvoluttane skal det nyttast sendingskonvoluttar.

Ein kan finne adressa til soknet på soknesøket «Finn din menighet» på kyrkja.no.

Konvolutten bør vere adressert til NN sokn v/valstyret, og så adressa. For eksempel:

Manglerud sokn v/valstyret
Byggveien 10
0680 Oslo

Korrekt adresse er viktig for at stemmegivinga skal komme fram i tide.



7.9.5 Førehandsstemming for medlemmer som er registrert i ein døvekyrkjelyd

Medlemmer i Den norske kyrkja som er registrerte i ein døvekyrkjelyd, har stemmerett ved val av Døves sokneråd og døvekyrkjelydane sin representant til Oslo bispedømmeråd og Kyrkjemøtet, i tillegg til stemmerett ved val av sokneråd i soknet der dei bur, og val av leke til bispedømmeråd og Kyrkjemøtet der dei bur. Fram til og med 1. september kan ein ta imot førehandsstemmer for vala i døvekyrkjelydane i alle sokn. Viss det kjem ein veljar som har stemmerett ved desse vala, kan ein både ta imot ordinær førehandsstemme etter ordninga i punkt [7.9.3](#) eller [7.9.4](#) og i tillegg ta imot førehandsstemmer til val i døvekyrkjelyden.

Ordninga i punkt [7.9.4](#) blir då nytta så langt det passar, og omslagskonvolutten sendt til den døvekyrkjelyden der veljaren er registrert.

7.9.6 Tal på valfunksjonærar ved stemmemottak

Det skal alltid vere minst to stemmemottakarar til stades når ein tar imot stemmer. Dette svarar til føresegna ved offentlege val. Grunngevinga er der mellom anna at to personar til stades vil gjere kvaliteten på valgjenomføringa betre, fordi det er lettare å unngå feil. Ei anna grunngeving er at det er med å sikre tilliten til valordninga og beskytte valfunksjonærar frå mistenkeleggjering.

7.9.7 Ambulerande stemmegiving

Også ved ambulerande stemmemottak skal det vere minst to stemmemottakarar til stades ved stemmemottaket.

Når det gjeld stemmegiving heime hos personar ved ambulerande stemmegiving, skal stemmemottakaren gi veljaren éin stemmesetel for kvar gruppe som stiller liste ved valet. Stemmesetlane som ikkje blir nytta, skal leggst i ein konvolutt som blir limt att. Dette skal sikre at stemmegivinga til veljaren er hemmeleg. Veljaren kan sjølv velje å behalde konvolutten med dei ubrukke stemmesetlane eller å gi han til stemmemottakaren. Dersom veljaren gir konvolutten til stemmemottakaren, skal vedkommande syte for å destruere konvolutten på ein trygg måte og informere veljaren om det.

7.10 For seint innkomne førehandsstemmer

Veljaren er sjølv ansvarleg for å førehandsstemme på eit tidspunkt som gjer at førehandsstemmegivinga kjem inn til valstyret innan kl. 21 på valdagen, jf. kirkevalgreglene § 9-2 (2), jf. § 11-1 (1) g. Det inneber at førehandsstemmer som kjem inn til valstyret etter dette tidspunktet, ikkje skal inngå i valoppgjeret, men skal forkastast som for seint innkomen førehandsstemme. Målsettinga er likevel at flest mogleg førehandsstemmer skal kome fram i tide.



8

8. Stemmegivning på valgdagen

Valgstyret har det overordnede ansvaret for at valget gjennomføres i henhold til kirkevalgreglene og leder gjennomføringen av valget. Der det bare er ett stemmested i soknet, fungerer valgstyret som stemmestyre, jf. kirkevalgreglene § 4-2. Les mer om stemmestyre og valgstyre i punkt [2.1.1](#) og [2.1.2](#).

Det er viktig at alle medlemmer av stemmestyrene og valgfunksjonærene for øvrig får tilstrekkelig opplæring, slik at man unngår feil. Stemmemottakerne har et viktig ansvar med å påse at de foreskrevne rutiner følges, da resultatet ellers kan bli forkastede stemmer og klager på valg gjennomføringen.

Stemmestyret og andre valgfunksjonærer skal være nøytrale tilretteleggere for valget. De skal ikke under noen omstendighet anbefale bestemte kandidater eller lister overfor velgerne.

Reglene om fremgangsmåten ved stemmegivning i valglokalet er fastsatt i kirkevalgreglene § 10-4.

Stemmestyret skal føre protokoll over valg gjennomføringen. Kirkerådet har utarbeidet en mal for denne protokollen.

Skjema 8: Protokoll fra stemmestyret
(vedlegg til valgstyrets protokoll)

8.1 Tid for stemmegivningen

Det er kommunestyret som bestemmer om det skal være todagers valg, både mandag og søndag i kommunen. Kirkevalget følger kommunens vedtak.

Valgstyret kan bestemme at valg i kirken, i tilknytning til gudstjeneste søndagen før den offisielle valgdagen, avholdes som en del av selve valgtinget. Det skal bare brukes ett fysisk avkryssingsmanntall for hver stemmekrets. Hvis det er valgting på søndagen også for kommunestyrevalget og dermed kirkevalget, er det viktig å sørge for at manntallet/manntallene blir flyttet fra kirken til de aktuelle valglokalene før valgtinget åpner. Det betyr at valget i tilknytning til en gudstjeneste må avsluttes på et klokkeslett som gjør at man rekker å kjøre manntallet/manntallene til valglokalet i stemmekretsen i god tid før dette åpner.

Det er valgstyret i kommunen som fastsetter åpningstider for valglokalene. Kirkevalgets valglokaler skal holdes åpne til de samme tidene som kommunens valglokaler. I den vedtatte åpningstiden skal valglokalet være åpent hele tiden. Det er ikke anledning til å stenge valglokalene midlertidig, for eksempel for å ha spisepause.



Det er viktig at stemmestyret er nøye med at dørene til valglokalet åpnes og stenges på nøyaktig de tidspunkter som er fastsatt. Når den tid som er fastsatt for stemmegivningen er ute (både søndag og mandag), skal alle som er møtt frem ved valglokalet før stengetid, gis anledning til å stemme. Dersom alle oppmøtte velgere får plass i lokalet, kan dørene til valglokalet stenges. Alternativt må stemmestyret på annen måte sørge for å holde oversikt over hvilke velgere som hadde innfunnet seg før stengetid. Dette kan eksempelvis skje ved at en av valgfunksjonærene markerer slutten på køen utenfor lokalet. Det er svært viktig å påse at ingen velgere som ikke allerede stod i køen ved stengetid slipper inn i valglokalet etter stengetid.

8.1.1 Rutine ved åpning av valgtinget

Før åpningen orienteres alle valgfunksjonærene om prinsippene for hemmelig valg og valgfunksjonærenes nøytralitet og taushetsplikt. Det skal også orienteres om hvem som har stemmerett, hvordan fremgangsmåten er ved selve valget, hvor mange som skal velges og hvilke rettelser som kan gjøres på valglisten(e). Denne informasjonen skal også finnes skriftlig i valglokalet. Det er utarbeidet veiledende informasjonsmaterieil til bruk ved åpning og i valglokalet. Dette er tilgjengelig på ressursbanken.no/kirkevalg.

8.2 Sted for stemmegivningen

Kirkevalget skal holdes i lokaler i umiddelbar nærhet til valg til fylkesting og kommunestyre. Valgstyret bestemmer i hvilke lokaler stemmegivningen skal foregå.

Valgstyret må tidligst mulig og senest innen 1. juni legge inn i valgmodulen tid og sted for stemmegivning. Her må det registreres åpningstid og stemmested for hver stemmekrets i soknet.

Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen. Dette bør gjøres innen 1. juni 2023, men det må gjøres senest innen forhåndsstemmegivningen starter 10. august. I kunngjøringen skal det gjøres rede for når og hvor

valgtinget skal holdes, når stemmegivningen skal være avsluttet, hvor og når forhåndsstemmegivningen skal foregå og hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges. Når stemmegivningen foregår på flere steder, skal det i kunngjøringen dessuten gjøres rede for hvem som skal stemme på de forskjellige steder, og når valget skal holdes på hvert sted. Valget bør kunngjøres flere ganger.

Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale, jf. kirkevalgreglene § 10-2. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokaler uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Les mer om egnede lokaler og universell utforming i punkt 8.3. Det skal ikke benyttes samme rom som det samtidig pågående offentlige valget benytter. Les mer om samarbeid med kommunen om valglokaler i punkt 11.4.1.

Kommunens stemmekretser skal følges. Der disse ikke samsvarer med soknegrensene, skal valgstyrene i de berørte sokn inngå samarbeid om avviklingen av valget i en stemmekrets. På hvert stemmested foregår stemmegivningen for en viss del av manntallet. Les mer om stemmekretser i punkt 2.1.2. I valglokaler som deles av flere sokn bør man ha separat stemmemottak (med egne urner) for de ulike soknene. Dette bør skiltes tydelig. Manntall og urner for ulike sokn bør holdes separat så det er lett å holde oversikt over hvilke stemmesedler som hører til hvert sokn. Både stemmesedler til valg av menighetsråd og valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal telles opp per sokn. Det er derfor viktig at man ikke blander stemmesedler fra ulike sokn. Det må vurderes lokalt om det er mulig å ha egne avlukke for hvert sokn eller om stemmesedler for alle sokn skal være tilgjengelige i alle avlukker. Uansett er det viktig med tydelig skilting så velgeren velger stemmeseddel for riktig sokn.

Der valgstyret vedtar at valg skal finne sted i forbindelse med gudstjenesten søndag 10. september, vil det være hensiktsmessig at valget foregår i kirken etter gudstjenesten, men valgstyret står fritt til å legge valget til andre egnede lokaler i nærheten.

8.2.1 Stemmegiving i hele fellesrådsområdet

Valgstyrene i et fellesrådsområde kan i fellesskap bestemme at det skal bli adgang til at velgerne kan avgi stemme i alle soknene innenfor fellesrådsområdet, jf. kirkevalgreglene § 10-2 (2). Dersom et flertall av valgstyrene i fellesrådsområdet går inn for slik tilrettelegging, skal alle valgstyrene i fellesrådsområde tilrettelegge for dette.

En slik ordning innebærer at velgerne må kunne finne de aktuelle stemmesedlene (for alle sokn) i hvert valglokale i fellesrådsområdet (kommunen).

Det er ikke elektronisk manntall på valgdagen, og det skaper en del praktiske utfordringer. Alle stemmegivninger fra velgere som ikke står i manntallet på det aktuelle stemmestedet, må tas imot i omslagskonvolutt og senere prøves mot det fysiske manntallet, der vedkommende er registrert. På denne måten får man kontrollert at velgeren har stemmerett og ikke har stemt tidligere, samt at det blir riktig forhold mellom kryss i manntall og mottatte stemmesedler, både i det soknet som mottar stemmen og i det soknet velgeren tilhører. Valgstyret plikter derfor å sørge for at omslagskonvoluttene **uten opphold** blir overlevert til vedkommende sokn. Se fremgangsmåte for mottak av stemmer i særskilt omslag i [8.8.4.1](#).

Stemmeseddel for både valg av menighetsråd og for valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet tas imot i særskilt omslag og sendes til prøving mot det fysiske manntallet. Hvis det ikke gjøres, blir det avvik mellom antall kryss i manntall og antall stemmesedler i et valglokale.

Rent konkret ser Kirkerådet for seg følgende mulighet for løsning: I god tid før valget utpekes det et møtested sentralt i fellesrådsområdet. Etter at valgtinget er avsluttet, møtes en representant fra hvert av valgstyrene på dette møtestedet for å distribuere avgitte stemmegivninger (stemmesedler i omslagskonvolutt) tilhørende annet sokn i fellesrådsområdet. Disse representantene tar så med seg til sine respektive valgstyrer de mottatte stemmegivingene til prøving mot manntallet og til optelling.

For å unngå unødvendige reiser til møtetpunktet, kan det være aktuelt ved valgtingets avslutning å registrere i et på forhånd avtalt digitalt hjelpemiddel (for eksempel i et Teams-rom) hvilke sokn en har mottatt stemmesedler til. I mindre fellesrådsområder vil det være mulig å ta denne avklaringen på telefon. Har en ingen stemmesedler å utveksle, er det ikke nødvendig å ta turen til møtestedet.

8.3 Universell utforming

Tilgjengelighet til valg handler både om hvilke lokaler som benyttes til stemmegiving, og hvordan selve lokalene tilrettelegges. Det er svært viktig å sikre at alle som ønsker å stemme ved valg, har muligheten til det. God tilgjengelighet skal sikre den enkeltes rett til deltakelse og innflytelse i samfunnet, og ingen skal ekskluderes fra å stemme ved valg på grunn av manglende tilrettelegging. Derfor er det helt nødvendig at valgstyrene vurderer valglokalenes tilgjengelighet i forkant av valgene. Samtidig må det lovbestemte kravet om at valget skal skje samtidig med og i umiddelbar nærhet til offentlige valg, ivaretas.

Med universell utforming menes utforming av produkter eller omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig. Begrepet universell utforming inneholder et sterkere likestillingskrav enn det som ligger i begrepet tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Mens tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne kan oppnås gjennom spesielle løsninger, forutsetter universell utforming at hovedløsningen skal imøtekomme alle brukerbehov.

En viktig del av likestillingen for personer med nedsatt funksjonsevne er å kunne utøve sin rett til valgdeltakelse på samme grunnlag som andre. Når valgstyret bestemmer i hvilke lokaler det skal holdes valg, er det derfor nødvendig å ta hensyn til velgere med nedsatt funksjonsevne, jf. diskriminerings- og likestillingsloven § 17.

Plikten gjelder ikke utforming eller tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for virksomheten.



Det er viktig at valgstyrene foretar en grundig vurdering av om valglokalene tilfredsstillende kravene til universell utforming. Omgivelser og materiell skal utformes slik at de kan brukes av mennesker i alle aldersgrupper og med ulike ferdigheter, kapasitet og funksjonsevne. Forhold som angår bevegelse, syn, hørsel, forståelse eller følsomhet for miljø, er sentrale.

Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal bare benyttes dersom det foreligger «særlige grunner». Dette innebærer at stemmegivningen skal legges til lokaler hvor velgerne kan ta seg inn på egen hånd. Dersom det ikke finnes slike lokaler, bør valgstyret prøve å iverksette tiltak som gjør lokalene tilgjengelige for velgerne. Dette kan for eksempel være å sette opp en rullestolrampe. Dersom det ikke finnes egnede lokaler som velgerne kan ta seg inn i uten hjelp, og det ikke er mulig eller det vil være uforholdsmessig dyrt å gjøre lokalene tilgjengelige for alle velgerne, kan andre lokaler benyttes. Det skal legges en streng vurdering til grunn ved avgjørelsen av om andre lokaler kan benyttes.

Valgstyrene bør gå gjennom hele «stemmegivningsløypa», fra parkering/busstopp til valgurne, for å se om man kan ha oversett eventuelle hindringer som kan skape problemer for enkelte velgere. Særlig umerkede trapper, trinn og terskler kan oppleves som problematisk.

Kravet til tilgjengelighet gjelder for samtlige valglokaler. Det er ikke nok å legge forholdene til rette i bare ett lokale. Det er ikke i samsvar med kirkevalgreglene å la være å tilrettelegge et valglokale med den begrunnelse at det ikke er behov for tilrettelegging i den aktuelle kretsen. Det skal foreligge særlige grunner dersom dette kravet fravikes.

Tilgjengelighet til valglokalene omfatter alle forhold inne i valglokalet som kan påvirke muligheten til å avlegge stemme. Dette omfatter blant annet skilting/merking, fremkommelighet, logistikk, lysforhold og valgutstyr som avlukke, urne og stemmesedler.

Det er viktig at valgstyret har et bevisst forhold til hvem det tilrettelegges for. Det er viktig å være klar over at

en stor del av befolkningen har redusert funksjonsevne i deler av livet, for eksempel i perioder med skader og sykdom eller på grunn av økende alder. Det er derfor viktig at en tenker bredt når det gjelder tilrettelegging.

For rullestolbrukere er det viktig å få tak i stemmesedler selv. Stemmesedlene må derfor legges lavt nok i avlukkert til at velgeren kan få tak i dem. For blinde og svaksynte er det viktig med ryddige forhold og godt lys inne i stemmeavlukkene. Det er også viktig at informasjon i valglokalet og/eller i avlukkene er i stor nok skrift til at den kan leses av alle.

Inngå gjerne samarbeid med representanter for ulike brukergrupper og få råd fra mennesker med nedsett funksjonsevne når det planlegges hvilke lokaler som skal brukes og ved utformingen inne i lokalene.

8.4 Materiell til stemmegivningen i valglokalet

Stemmestyret må ha følgende materiell i valglokalet:

- Ett avkryssingsmanntall på papir for vedkommende stemmekrets (se punkt [4.2.7](#)).
- Blå kulepenn til avkryssing i manntall.
- Skjema 4.2.7 for krav om retting av feil i manntall (flere utskrevne kopier).
- Trykte stemmesedler for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet for alle de godkjente valglistene i bispedømmet samt blanke stemmesedler.
- Trykte/utskrevne stemmesedler på hvitt papir for valg til menighetsråd for alle de godkjente valglistene i soknet, samt blanke stemmesedler.
- Stempel med soknets navn for stempeling av stemmesedler, samt stempelpute og/eller blekk.



- Konvolutter og omslagskonvolutter til stemmer i særskilt omslag.
- Valgurner som kan forsegles.
- Stemmeavlukker.
- Rikelig med skrivesaker (blå eller svarte kulepenner) til bruk for velgere som ønsker å endre på stemmesedlene. Disse skal være tilgjengelig i avlukkene.
- Innpakkings- og forseglingsmateriell.
- Protokoll for stemmestyret.
- Kirkevalgreglene og den digitale valghåndboken.
- Der det er aktuelt, bør oversettelse av veiledningen på stemmeseddelen til det aktuelle samiske språk ligge sammen med stemmesedlene.

Blanke stemmesedler skal ligge i stemmeavlukket sammen med øvrige trykte stemmesedler.

Valgstyret skal, i god tid før stemmegivningen skal begynne, sørge for at et tilstrekkelig antall stemmesedler blir sendt eller levert til alle stemmestyrene i soknet.

Stemmesedlene legges inne i stemmeavlukket. Hver godkjent listes stemmesedler legges i en bunke for seg.

Et medlem av stemmestyret eller en annen som stemmestyret har utpekt til det, må jevnlig inspisere stemmeavlukkene. Vedkommende må forvise seg om at det til enhver tid er tilgjengelige stemmesedler for alle valglistene, i tillegg til skrivesaker. Det er viktig å påse at det ikke mangler stemmesedler for enkelte valglistene, at det ikke mangler blanke stemmesedler og at de ulike listene ligger i separate bunkere.

Stemmestyret må påse at ikke flere velgere samtidig oppholder seg inne i samme avlukke, uten at reglene for assistert stemmegivning følges, se punkt [8.8.6](#).

Stemmesedlene skal stemples før de legges i valgurnen. Stempelet skal inneholde soknets navn. Valgstyret bestemmer selv hva slags stemples som skal benyttes. Valgstyret må etablere rutiner for å sikre at stemples ikke kommer på avveie.

8.5 Ordensregler, forbud mot valgagitasjon mv. i valglokalet

Kirkevalgreglene § 10-3 (1) inneholder regler om at det i valglokalet og i de rom velgeren må passere for å komme frem til valglokalet, ikke er tillatt å drive valgagitasjon eller å utføre handlinger som kan forstyrre eller hindre en normal gjennomføring av valgbehandlingen. Det er videre ikke tillatt for uvedkommende å føre kontroll med hvem som møter frem og stemmer.

Reglenes forbud mot valgagitasjon omfatter ikke området utenfor den bygningen der valglokalet ligger. Forbudet omfatter agitasjon mot eller for systemet, nomineringsgrupper og lister, oppfatninger eller personer. Det gjelder både muntlige og skriftlige meningsyttringer, som å sette opp oppslag og legge ut eller dele ut brosjyrer og lignende. Medlemmer av stemmestyret og valgfunksjonærer må for eksempel ikke ha jakkemerker og lignende som har kirkepolitisk innhold.

Kirkevalgreglenes bestemmelser innebærer at det ikke vil være tillatt for nomineringsgrupper og andre grupper å dele ut stemmesedler inne i den bygningen hvor valglokalet ligger. Utenfor bygningen vil det imidlertid være tillatt med slik utdeling.

Som eksempler på oppførsel som kan gi grunnlag for bortvisning, kan nevnes sjikanering av velgerne og støyende adferd. Loddsalg, innsamlinger og lignende som kan forstyrre valgavviklingen, er også forbudt i valglokalet og i de rom velgeren må passere for å komme inn i valglokalet.



Stemmestyrets leder eller nestleder kan, om nødvendig, vise bort personer som opptrer i strid med de forbud som er nevnt foran, jf. kirkevalgreglene § 10-3 (3).

En eventuell klage over bortvisning må fremmes etter de vanlige klagereglene i kirkevalgreglene kapittel 12. Det er grunn til å understreke at adgangen til å vise bort personer fra valglokalet er en ordensforskrift, ikke en stemmerettsregel. Det innebærer at hvis velgeren møter opp i valglokalet på ny, og grunnlaget for bortvisning ikke lenger er til stede, må han/hun få avgi stemme.

Det fremgår av kirkevalgreglene § 10-3 (2) at uvedkommende ikke må få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglisters stemmesedler. Dette innebærer, for det første, at stemmestyrets medlemmer eller valgfunksjonærene ikke må gi opplysninger til uvedkommende, for eksempel pressen, om forbruket av stemmesedler. Forbudet gjelder også pressens adgang til stemmeavluksene – eller andre steder hvor stemmesedlene er lagt ut – for å se hvordan det ligger an med stemmeseddelforbruket.

8.6 Forbud mot velgerundersøkelser og lignende i valglokalet

Kirkevalgreglene bygger på prinsippet om at valget er hemmelig. Det er valgstyrets oppgave å legge forholdene fysisk til rette slik at hemmelig valg blir en realitet.

I forbindelse med valghandlingen må velgerne ikke bli utsatt for press når det gjelder å røpe hva de har stemt. Dersom en velgerundersøkelse blir foretatt inne i valglokalet, kan mange velgere oppfatte dette som et uønsket press. Noen kan også oppfatte et slikt opplegg dit hen at det er valgmyndighetene som står bak undersøkelsen og at de derfor er forpliktet til å svare.

Kirkevalgreglene § 10-3 (1) inneholder derfor en regel om at det i valglokalet og i de rom velgeren må passere for å komme frem til valglokalet, ikke er tillatt å foreta velgerundersøkelser eller lignende utspørring av velgerne.

8.7 Logistikk i og utforming av valglokalet

Kirkevalgreglene inneholder ingen bestemmelser om hvordan et valglokale skal settes opp eller organiseres fysisk (logistikken). Det er opp til valgstyrene å bestemme hvordan og i hvilken rekkefølge velgeren skal ledes gjennom ulike trinn i stemmegivningen.

Organiseringen av valgtinget bidrar til å redusere muligheten for feil. Stemmegivningen i valglokalet har tre sentrale elementer som skal gjennomføres ved stemmestyrets bord:

- Valgfunksjonæren skal krysse av i manntallet for velgerens navn.
- Valgfunksjonæren skal stemple stemmeseddelen.
- Velgeren skal legge stemmeseddelen i urnen. (Unntak for velgere som ikke tilhører kretsen dersom det åpnes for stemmegiving i hele fellesrådsområdet.)

Det er viktig at dette blir utført i nær sammenheng og i nevnte rekkefølge. I tillegg må valgfunksjonæren ha oppmerksomhet og kontroll over alle disse punktene. Stemmeurnen bør plasseres på eller i umiddelbar nærhet av sted for avkryssing i manntallet og for stemping av stemmeseddel. Urnen skal ikke plasseres på et sted i lokalet der den er uten tilsyn. Valgfunksjonæren må være påpasselig når det gjelder å kontrollere at velgeren legger stemmeseddelen i urnen, og at denne er stemplet. Dersom en velger som er avkrysset i manntallet, forlater lokalet uten å legge stemmeseddelen i urnen, bør dette registreres og protokolleres i stemmestyrets protokoll hvis mulig.



8.8 Fremgangsmåte og rutiner ved stemmegivning

8.8.1 Utgangspunkt og hovedregler

Alle velgere som møter opp i valglokalet på valgdagen(e) skal som utgangspunkt få avgi stemme. Velgere som er ukjent for stemmemottaker og som ikke kan legitimere seg, må henvises til å komme tilbake med legitimasjon. Stemmestyret skal ikke motta stemmer fra ukjente velgere, som ikke kan legitimere seg. Ved å krysse av velgeren i manntallet, går stemmestyret god for at velgeren faktisk er den han eller hun utgir seg for å være. Se om kravet til legitimasjon i punkt [7.6](#), som gjelder tilsvarende på valgtinget.

Velgerne skal krysses av i manntallet før de legger stemmesedlene i urnen.

Det kan skje at det blir registrert flere stemmesedler i urnen enn kryss i manntallet. Dette kan for eksempel skje ved at noen velgere har brukt blank stemmeseddel som «omslag» eller at velgere legger stemmeseddel i urnen uten at den er stemplet. Flere stemmesedler for hvert enkelt valg enn kryss i manntall er et avvik som ikke skal forekomme. Det antas at den vesentligste årsaken til slike feil skyldes manglende oppmerksomhet fra stemmemottaker. Stemmesedler uten stempel skal ikke godkjennes. Det vil i disse tilfellene derfor være snakk om at det totale antallet stemmesedler, inkludert de forkastede stemmesedlene, er høyere enn antall kryss i manntall. Dette er en feil som man skal prøve å unngå, men ikke like kritisk som hvis det skulle være flere godkjente stemmesedler enn kryss i manntall. Flere godkjente stemmesedler enn personer som stemte (kryss i manntall) er et svært alvorlig avvik.

Dersom velgeren har brukt en blank stemmeseddel som omslag rundt stemmeseddelen, blir kun den ytterste stemmeseddelen stemplet. Dette fører til at den egentlige stemmeseddelen blir forkastet grunnet manglende stempel. Dette gjelder også dersom flere stemmesedler har klebet seg sammen, eller hvis velgeren av andre grunner leverer

flere stemmesedler. Det er derfor viktig at stemmemottaker påser at velgeren kun har tatt én stemmeseddel. Det er likevel ikke anledning til å åpne stemmegivningen før den legges i urne for å undersøke om velgeren leverer flere sedler.

Stemmeseddelen skal brettes sammen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velgeren skal foreta denne sammenbrettingen «i enerom og usett», jf. kirkevalgregelen § 10-4 (3), se punkt [6.2.2](#) om valgavlukker. Deretter leverer velgeren stemmeseddelen til stemmestyret, som stempler seddelen med et offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er blitt stemplet, legger velgeren den ned i en urne.

Det er viktig å ta forholdsregler for å sikre at velgernes stemmegivning ikke blir kjent for uvedkommende. Spesielt bør en legge vekt på å forhindre at velgerne bretter stemmesedlene feil vei, slik at det er synlig hvordan han/hun har stemt. Dette er helt vesentlig for å sikre prinsippet om hemmelig valg og for å gardere seg mot at uvedkommende kan kontrollere hvordan velgeren har stemt. Det er stemmestyrets ansvar å påse at velgerne ikke kommer ut av avlukket med stemmeseddelen brettet feil. Dette kan oppnås ved at et medlem av stemmestyret – eller en valgfunksjonær – er plassert utenfor avlukkene og viser velgerne tilbake inn i avlukket dersom man registrerer at seddelen er brettet feil vei. Et annet tiltak kan være at en valgfunksjonær gir velgerne veiledning om hvordan stemmesedlene skal brettes før de går inn i avlukket. I alle valglokaler bør det finnes informasjon om hvordan stemmesedlene skal brettes. Slik informasjon bør finnes både inne i avlukkene og på andre steder i lokalene.

Dersom velgeren avgir stemme både ved valg til menighetsråd og til bispedømmeråd og Kirkemøtet, skal begge sedlene stemples. Den som stempler sedlene, må forsikre seg om at stemmesedlene har ulik farge. Stemmesedlene til begge valg kan legges i en og samme urne. Det er imidlertid adgang til å ha to urner stående på stemmestyrets bord, slik at velgerne kan legge



sedlene for hvert valg i hver sin urne. I slike tilfeller bør hver urne merkes godt slik at en unngår sammenblanding av sedlene. Kirkerådet vil understreke at stemmestyret ikke skal spørre velgeren, eller på andre måter kontrollere om han/hun har avgitt eller skal avgj stemme til begge valg. Dersom det er åpenbart at velgeren har brukt en annen stemmeseddel som omslag, skal likevel stemmestyret gjøre vedkommende oppmerksom på dette.

Dersom velgeren ved en feiltakelse skulle komme til å legge en ustemplett stemmeseddel i urnen, må stemmestyret ikke åpne urnen og ta ut stemmeseddelen for å stemple den. Feilen rettes heller ved at velgeren får anledning til å hente en ny stemmeseddel som valgfunksjonæren stempler før den legges i urnen. Den ustemplede stemmeseddelen vil bli forkastet. Slike tilfeller må noteres i stemmestyrets protokoll, siden det vil føre til avvik mellom mottatte stemmegivninger og antall kryss i manntallet. Både stemmestyrene og valgstyrene er pålagt å føre protokoll over alt som behandles på valgtinget, jf. kirkevalgreglene § 11-5. Kirkerådet fastsetter i henhold til § 11-5 (3) hva som skal innberettes elektronisk om valget. Valgstyrene er forpliktet til å oppgi denne informasjonen. Antall kryss i manntallet skal avstemmes mot avgitte stemmer, og avvik skal grunngis.

8.8.2 Fremgangsmåte ved stemmegivingen

1. Når velgeren kommer til valglokalet, skal stemmemottakeren gjøre velgeren kjent med reglene for stemmegivingen.
2. Velgeren blir vist inn i avlukket, velger stemmeseddel eller stemmesedler, bretter disse og går til stemmemottakeren. Velgeren kan velge å stemme ved bare ett av valgene dersom han eller hun ønsker det.
3. Stemmemottaker ber om legitimasjon.

4. Stemmemottaker finner velgeren i manntallet og krysser av. Dersom velger ikke står i manntallet, se punkt 8.8.4. Dersom velgeren har markering i manntallet på at han eller hun har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt, skal velgeren kun levere stemmeseddel for valg til menighetsråd. Vedkommende krysses av i manntallet på vanlig måte.
5. Stemmesedlene blir stemplet.
6. Velgeren legger stemmesedlene i urnen.

8.8.3 Vilkår for godkjenning av valgtingsstemmegivninger lagt i urnen

Vilkårene for godkjenning av disse stemmegivningene fremgår av kirkevalgreglene § 11-2 (1). Bestemmelsen angir hvilke vilkår som kreves for at en stemmegivning avgitt på valgtinget skal kunne godkjennes. Det innebærer at dersom vilkårene ikke er oppfylt, kan ikke stemmegivningen godkjennes. Dersom alle vilkårene i § 11-2 (1) er oppfylt, skal stemmegivningen godkjennes og velgeren krysses av i manntallet. Selve stemmeseddelen skal godkjennes etter § 11-3.

Når velgeren er kryssset av i manntallet, får vedkommende anledning til å legge stemmeseddelen i urnen.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) a er det et vilkår for godkjenning at velgeren må være innført i manntallet i soknet. Stemmestyret på det enkelte stemmested har kun mulighet til å krysse av i manntallet for velgere som er innført i manntallet i denne stemmekretsen. Det betyr at dersom velgeren ikke er innført på dette stemmestedet, men i en annen stemmekrets i soknet, må stemmen legges i særskilt omslag. Valgstyret kontrollerer så i ettertid om vilkåret er oppfylt for denne stemmegivningen.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) b er det et vilkår om at velgeren må ha fått anledning til å avgj stemme. Vilkåret er oppfylt dersom vedkommende legger sin stemmegivning i urnen, eller dersom stemmegivningen legges i særskilt omslag.



Vilkåret er også oppfylt dersom vedkommende for eksempel blir krysset av i manntallet, men velger å ikke legge en stemmegivning i urnen. En velger som er avkrysset i manntallet, og som har forlatt valglokalet uten å ha lagt en stemmegivning i urnen, kan ikke senere få godkjent en ny stemmegivning. Ønsker vedkommende å stemme på nytt, må i tilfelle stemmegivningen legges i særskilt omslag med påtegning fra stemmestyret.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) c er det et vilkår for godkjenning at velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning. Har velgeren det, må stemmegivningen i tilfelle legges i særskilt omslag. Valgstyret vil da måtte forkaste stemmegivningen.

8.8.4 Velgere som ikke står i manntallet på stemmestedet

Det er ulike typer velgere som ikke står i manntallet på stemmestedet:


- Velgere som står i manntallet i annen stemmekrets i soknet. Bruk fremgangsmåten beskrevet i punkt 8.8.4.1.
- Velgere som mener at de skulle stått i manntallet i stemmekretsen. Bruk fremgangsmåten i punkt 8.8.4.1. I tillegg må velgeren fylle ut skjema 4.2.7: Krav om retting av feil i manntallet.
- Velgere fra annet sokn – dersom det ikke er åpnet for stemmegiving i hele fellesrådsområdet. Disse må henvises til det soknet der de er manntallsført.
- Velgere fra annet sokn – dersom det er åpnet for stemmegiving i hele fellesrådsområdet. Bruk fremgangsmåten i 8.8.4.1.
- Velgere som er manntallsført i en annen kommune. Disse må henvises dit de har stemmerett.

- Velgere som har særskilt dokumentasjon om tilkjent medlemskap etter regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet. Disse må avgi forhåndsstemmegivning for at stemmen skal telle.
- Velgere som insisterer på å få avlegge stemme, kan gjøre det i særskilt omslag (bruk fremgangsmåten i 8.8.4.1). Det blir opp til valgstyret å behandle (og eventuelt forkaste) stemmegivningen etterpå.

8.8.4.1 Fremgangsmåte ved mottak av stemmer i særskilt omslag

Først følges beskrivelsen i [8.8.2](#) fra punkt en til punkt fire. Deretter følges fremgangsmåten beskrevet her.

1. Stemmemottakeren stempler stemmesedlene.
2. Velgeren legger stemmesedlene i hver sin stemmeseddelkonvolutt. Stemmeseddelen til menighetsrådsvalget skal i hvit konvolutt og stemmeseddelen til valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal i farget konvolutt. Velgeren kan også levere stemmeseddel til bare ett av valgene.
3. Stemmeseddelkonvoluttene legges i en omslagskonvolutt hvor opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato legges ved.
4. Stemmemottaker skriver tid og sted for stemmegivningen på omslagskonvolutten og skriver under.
5. Omslagskonvoluttene nummereres, og det føres nummerert liste over disse stemmene. Listen inngår som en del av stemmestyrets protokoll fra valgtinget. (Skjema 8.8.4: Liste over mottatte stemmer i særskilt omslag på valgdagen (vedlegg til valgstyrets protokoll)).



Stemmegivingene til eget sokn skal behandles av valgstyret før opptellingen finner sted, se punkt [9.4](#).

For stemmegivinger til annet sokn der en har blitt enig om stemmegiving i hele fellesrådsområdet plikter valgstyret å sørge for at omslagskonvoluttene blir overlevert til rett sokn. Se punkt [8.2.1](#).

8.8.4.2 Krav om retting av feil i manntallet

Det skal ikke reises tvist om stemmerett på valgtinget. Dersom en velger mener at vedkommende skulle stått i manntallet, kan velgeren fylle ut skjema 4.2.7: Krav om retting av feil i manntall. Skjemaet legges sammen med stemmegivingen. Før opptellingen finner sted, avgjør valgstyret spørsmålet om stemmerett. Valgstyret må kontrollere hvor velgeren er folkeregistret, for å sikre at vedkommende ikke blir ført inn i manntallet mer enn ett sted. Se punkt [4.2.7](#) for mer om retting av manntall.

8.8.5 Velgere som er krysset av i manntallet/ som har forhåndsstemt

En velger som har forhåndsstemt kan ikke ombestemme seg og stemme på nytt på valgtinget. Dette gjelder også hvis velgeren har forhåndsstemt digitalt.

En velger som krever å få avgi stemme, skal ikke avvises, selv om det er krysset av i manntallet for at velgeren har avgitt forhåndsstemme. Stemmen tas i så tilfelle imot i særskilt omslag, se punkt [8.8.4.1](#).

8.8.6 Velgere som trenger hjelp ved stemmegivingen

En velger som på grunn av psykisk eller fysisk funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene, kan etter eget ønske få hjelp av en stemmemottaker eller en annen person som velgeren selv peker ut. En stemmemottaker skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt. Hvis et stemmestyremedlem eller en valgfunksjonær på valgtinget mener at velgeren ikke oppfyller kravene til å motta hjelp, avgjør stemmestyret om velgeren oppfyller kravene, jf. kirkevalgreglene § 10-4 (5)

Det er altså velgeren selv som skal peke ut den ekstra hjelperen. Dersom en annen enn velgeren kommer med en henvendelse til stemmestyret om å hjelpe velgeren, bør stemmestyret ta kontakt med velgeren for å forsikre seg om at det er velgerens eget ønske som kommer til uttrykk. Det er viktig at stemmestyret prøver å sikre at det ikke foregår press mot eller utilbørlig påvirkning av velgeren.

Det stilles ikke særlige krav til den ekstra hjelperen, som at vedkommende har oppnådd en viss alder, er stemmeberettiget eller lignende. Det er ikke lenger krav om at den nedsatte funksjonsevnen må være «alvorlig». Det innebærer at alle grader av nedsatt funksjonsevne kan gi rett til assistanse. Det avgjørende er om den nedsatte funksjonsevnen medfører at velgeren ikke kan stemme alene, ikke hvor alvorlig den må anses som.


Reglene pålegger stemmestyret å gjøre eventuelle ekstra hjelpere oppmerksomme på at de har taushetsplikt om velgerens stemmegiving.

Stemmestyremedlemmene/funksjonærene er i henhold til kirkeordningen § 42 omfattet av forvaltningsloven, og dermed underlagt dennes regler om taushetsplikt, blant annet når det gjelder kunnskap om enkeltpersoners stemmegiving.

Det er ulike årsaker til at velgere trenger hjelp i forbindelse med stemmegivingen. Det kan være for eksempel bevegelseshemning eller andre årsaker, som synshemning, dysleksi eller psykisk utviklingshemning. En del av disse velgerne har problemer med å lese eller å forstå skilt og andre skriftlige anvisninger. De trenger derfor hjelp til å orientere seg i valglokalet, selv om de ikke nødvendigvis har «synlige» funksjonshemninger.

Det er viktig at medlemmene i stemmestyret/valgfunksjonærene er oppmerksomme på og imøtekommende overfor disse velgerne. Det er også viktig for disse velgerne at det er enkelt å bli oppmerksom på hvem en kan henvende seg til for å få orientering og hjelp så snart en kommer inn i valglokalet.

Andre velgere med behov for bistand bør få veiledning uten at dette innebærer at en valgfunksjonær er til stede



i stemmeavlukket mens velgeren gjør sine valg. En valgfunksjonær kan veilede velgeren om hvordan han eller hun kan stemme inne i valgavlukket før vedkommende går ut av avlukket og lar velgeren gjøre sine valg alene.

8.8.7 Stemmegivning umiddelbart utenfor valglokalet

Alle som er i stand til å ta seg inn i valglokalet på egenhånd, skal gjøre det og avgi stemme på vanlig måte inne i valglokalet. Bare velgere som ikke er i stand til å ta seg inn i valglokalet, kan avgi stemme umiddelbart utenfor, til to stemmemottakere (stemmestyrets medlemmer eller valgfunksjonærer), jf. kirkevalgreglene § 10-5. Dersom velgeren er manntallsført i vedkommende del av manntallet, skal avkryssing skje før velgeren får utlevert stemmesedler. Stemmemottakerne bringer med seg følgende:

- ett sett med stemmesedler, med én seddel for hver valgliste og blanke stemmesedler (for begge valg),
- et stempel,
- en urne.

Velgeren skal – eventuelt med assistanse som er i tråd med regelverket – brette sammen stemmeseddelen/ sedlene og levere stemmegivningen til stemmemottakerne, som stempler den/disse. Deretter legger velgeren selv stemmegivningen ned i urnen. Stemmemottakerne skal deretter bringe urnen tilbake inn i valglokalet. Stemmesedler som blir til overs, må velgeren ta med seg for å være sikker på at det ikke avsløres hva han/hun har stemt.

8.8.7.1 Velgere med nedsatte kognitive evner

Alle som oppfyller vilkårene i kirkevalgreglene §§ 2-1 og 2-2, har stemmerett. Dette gjelder selvsagt også personer med ulik grad av nedsatte kognitive evner, for eksempel personer med nedsatt psykisk funksjonsevne eller demens.

Under stemmegivningen kan det oppstå særlige utfordringer både for velgeren og for stemmemottakerne. Dette gjelder spesielt i tilfeller hvor velgeren har vanskeligheter med

å forstå at han eller hun er i en stemmegivningssituasjon, eller at velgeren har problemer med å redegjøre for hvilken liste han eller hun ønsker å stemme på.

Utgangspunktet er at det er velgeren selv som avgjør om han eller hun vil stemme. Det å benytte sin stemmerett er frivillig. Verken nærstående, valgfunksjonærer eller ansatte på ulike institusjoner og i trygde- og omsorgsboliger kan påvirke noen til å benytte seg av stemmeretten mot sin vilje, eller beslutte at en stemmeberettiget ikke skal få benytte stemmeretten sin. Typisk kan ikke ansatte på institusjoner vurdere hvilke av beboerne eller pasientene som anses «skikket til å stemme». Det skal heller ikke valgfunksjonærer eller nærstående til velgeren.

Det er videre viktig at valgfunksjonærer er oppmerksomme på at det er velgeren selv som avgjør hva han eller hun skal stemme. Verken nærstående eller ansatte på institusjoner skal kunne påvirke eller tvinge velgeren til å stemme på en bestemt liste. Slik påvirkning under stemmegivningen er i strid med kirkevalgreglene.

Erfaringen viser at det innimellom oppstår situasjoner hvor velgeren ikke vil være i stand til å gjennomføre stemmegivningen ut fra en egenvurdering. Denne velgergruppen vil ofte ha med seg noen som kan bistå ved stemmegivningen, og kan være sårbare for påvirkning fra nærstående, valgfunksjonærer og ansatte i ulike institusjoner.

Om en person ikke viser en viss interesse eller vilje til å avgi stemme, må stemmemottaker foreta en konkret og individuell vurdering av om en står overfor en person som ønsker å avgi stemme. Utgangspunktet er at det er velgeren selv som skal avgjøre dette, og for eksempel ikke familiemedlemmer som tilkjennegir at personen alltid har stemt. Her, som ellers, er det viktig at stemmegivningen foregår i betryggende former, slik at kravet til hemmelig valg blir ivaretatt. Eventuelle medhjelpere skal gjøres oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.

Det er ikke tillatt å benytte noen former for fullmakt. Ingen kan på denne måten avgi stemme på vegne av velgeren.



9

9. Prøving, opptelling og valgoppgjør

9.1 Rapportering og protokoll fra valgstyrene

I prosessene som gjøres fra prøving begynner og frem til kandidater er kåret, er det mange krav knyttet til rapportering og føring av protokoll. Innledningsvis følger det derfor veiledning rundt hvordan dette konkret skal gjøres og hvor de forskjellige opplysninger skal rapporteres.

Valgstyret skal føre protokoll i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valg, jf. kirkevalgreglene § 11-5. Dette er det overordnede rapporteringsnivå for valgstyret og skal fylles ut av alle valgstyrene.

Skjema 9a: Valgstyrets protokoll
Valgstyrets protokoll skal tas inn som vedlegg til menighetsrådets møtebok og underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av valgstyret.


Stemmestyret fører protokoll i forbindelse med gjennomføring av valget.

Skjema 8: Protokoll fra stemmestyret
Protokollene skal sikre etterprøvbarehet for at valget er skjedd i henhold til regelverket.

Det er laget skjema for opptelling av papirstemmer (i Excel). Her registrerer man alle tall etter hvert som man teller. Skjemaet har kontroll av foreløpig og endelig telling. I dette skjemaet registrerer man bare papirstemmer. Valgresultatet får man først når telling av papirstemmer er lagt inn i valgmodulen og slått sammen med telling av de digitale stemmene.

Skjema 9b: Opptelling valg av menighetsråd – flertallsvalg
Opptellingsskjemaet gjelder for flertallsvalg. Sogn som gjennomfører forholdstallsvalg, vil få eget skjema fra Kirkerådet.

Tall fra prøving, opptelling og gjennomføring av valgoppgjør skal rapporteres i valgmodulen, jf. kirkevalgreglene § 11-5 (3). De digitale stemmene blir lagt direkte inn i valgmodulen og man får først korrekt valgresultat når de digitale stemmene blir slått sammen med papirstemmene. I tillegg til å registrere tall fra telling av papirstemmer, må man behandle eventuelle



tilføyde navn som er skrevet på de digitale stemmesedlene. Dette gjør man etter at man har registrert telling av stemmesedlene til valg av menighetsråd, men før man sjekker valgresultat og henter ut rapport. Når man behandler tilføyde navn fra de digitale stemmesedlene, kan man se om det også er registrert stemmer til de samme personene i opptellingen av papirstemmer.

Tallene man legger inn i valgmodulen blir tilgjengelig for valgrådet i bispedømmet og på nasjonalt nivå. Valgresultatet for hvert sokn blir også publisert på kirkevalget.no.

Det skal tas ut en rapport fra valgmodulen som vedlegges valgstyrets protokoll. Dette er nødvendig for å dokumentere de digitale stemmene i protokollen. Rapporten fra valgmodulen har også en viktig kontrollfunksjon. Fordi rapporteringen i valgmodulen blant annet vil danne grunnlaget for regional opptelling og nasjonal publisering, er det svært viktig at rapporteringen i valgmodulen er korrekt. Ved å legge rapport fra valgmodulen ved protokollen kan valgstyret enkelt kontrollere at det er samsvar mellom eget skjema og utskriften fra valgmodulen.

I tillegg til tall fra opptelling, skal det innberettes en del utfyllende data om valget i valgmodulen. Dette skal gjøres innen 2. oktober.

Følgeskrivet som vedlegges forsendelsen av stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet hentes også fra valgmodulen.

9.2 Om godkjenningsprosessen for forhånds- og valgtingsstemmer

Det går et viktig skille mellom 1) prøving av stemmegivninger og 2) prøving av stemmesedler. Det er ulike forhold som prøves, og det er ulike regler som gjelder.

Når en stemmegivning prøves, innebærer det prøving av valghandlingen eller måten velgeren har gitt sin stemme, samt om reglenes krav til velgeren er oppfylt.

Når man prøver en stemmeseddel, er det stemmeseddelen som sådan som er gjenstand for prøving. Før det er aktuelt å prøve en stemmeseddel, må velgerens stemmegivning være godkjent, det vil si at vedkommende må ha blitt krysset av i manntallet. Dersom en stemmegivning er forkastet, skal ikke stemmeseddelen prøves.

Når en velger har levert eller fått anledning til å levere sin stemme, har vedkommende avgitt en stemmegivning. Denne stemmegivningen inneholder i utgangspunktet én stemmeseddel per valg. Stemmegivninger skal kontrolleres og kan enten godkjennes eller forkastes. Alle godkjente stemmegivninger undergår en ny kontroll, nemlig prøving av stemmeseddelen. Kontrollen kan følgelig beskrives i en totrinnsprosess. Nærmere beskrivelse av de ulike kravene kommer i de neste avsnittene.

Trinn 1: Godkjenning av stemmegivninger

Kontrollen er ulik for stemmegivninger avgitt på forhånd og stemmegivninger avgitt på valgtinget.

Ved kontroll av en forhåndsstemmegivning avgitt i stemmeseddelkonvolutt undersøker valgstyret omslagskonvolutten. Dersom valgstyret finner at stemmegivningen er avgitt forskriftsmessig, det vil si i henhold til de krav kirkevalgreglene setter i § 11-1, krysses velgeren av i manntallet, og stemmegivningen er godkjent. Dersom reglenes krav ikke er oppfylt, må stemmegivningen forkastes. Se mer i punkt [9.3](#). Stemmeseddelen er på dette tidspunkt ennå ikke prøvet. Hvis stemmegivningen forkastes, blir det imidlertid aldri aktuelt å prøve stemmeseddelen.



Når det gjelder en ordinær valgtingsstemmegivning, skjer kontrollen og godkjenningen av stemmegivningen idet velgeren avgir sin stemme. Stemmestyret kontrollerer om velgeren står oppført i manntallet på stemmestedet, og gir i så fall velgeren adgang til å avgi sin stemme. Stemmegivningen er godkjent idet velgeren krysses av i manntallet.

Dersom velgeren av ulike grunner ikke kan krysses av i manntallet på stemmestedet (velgeren er forhåndsavkryssset eller mangler i manntallet på stemmestedet), skal stemmegivningen legges i særskilt omslag, se mer i kapittel [8.8.4.1](#), punkt 5. Valgstyret kontrollerer i ettertid omslagskonvolutten, i tillegg til manntallet, før stemmegivningen godkjennes eller forkastes. Idet stemmegivningen godkjennes, har man en godkjent stemmegivning. Se mer i punkt [9.4](#).

Når en forhånds- eller valgtingsstemmegivning godkjennes, innebærer det at velgeren hadde rett til å avgi stemme, og at denne ble avgitt på forskriftsmessig måte – det vil si at den oppfyller reglens krav for godkjenning i §§ 11-1 og 11-2. Det betyr likevel ikke at selve stemmeseddelen er prøvet og godkjent.

Trinn 2: Godkjenning av stemmesedler

En godkjent stemmegivning består av en stemmeseddelkonvolutt med innhold eller bare en stemmeseddel. Valgstyret skal kontrollere om innholdet i stemmeseddelkonvolutten/stemmeseddelen er forskriftsmessig, det vil si om det/den oppfyller vilkårene i § 11-3. Denne prosessen fører frem til godkjente stemmesedler og forkastede stemmesedler. Se mer i punkt [9.5](#).

Når en stemmeseddel er godkjent, innebærer det at den oppfyller reglens krav for godkjenning i § 11-3, og den skal telle med i valgoppgjøret.

Begrepet «stemmer» brukes ofte som en samlebetegnelse på stemmegivninger og stemmesedler.

Begrepet har ingen selvstendig juridisk betydning i henhold til regelverket for godkjenning av stemmegivninger og stemmesedler. Det er stemmegivninger og stemmesedler som skal godkjennes eller forkastes. I noen tilfeller er det likevel mest naturlig å bruke begrepet «stemmer», som for eksempel i løpende tekst. I andre sammenhenger er det mer naturlig å snakke om enten stemmegivninger eller stemmesedler. En stemme kan derfor være synonymt med en stemmegivning og/eller en stemmeseddel.

9.3 Prøving og godkjenning av forhåndsstemmegivninger


En forhåndsstemmegivning godkjennes formelt ved at velgeren krysses av i manntallet, se kirkevalgreglene § 11-1 (2). Før velgeren kan krysses av i manntallet for å ha avgitt godkjent forhåndsstemmegivning, må valgstyret prøve om forhåndsstemmegivningen oppfyller kirkevalgreglens vilkår for godkjenning, se § 11-1 (1).

En avgjørelse om ikke å godkjenne en stemmegivning antas å være av prinsipiell betydning. Valgstyret må derfor selv foreta avgjørelser om ikke å godkjenne en stemmegivning. Myndighet til å godkjenne kurante stemmegivninger må imidlertid kunne delegeres.

Forkastede stemmegivninger skal rapporteres i valgstyrets protokoll og i valgmodulen, med begrunnelse for hvorfor de ble forkastet.

9.3.1 Tidspunkt for prøving av forhåndsstemmegivninger

Flest mulig av de innkomne forhåndsstemmene må prøves før valgdagen, slik at flest mulig forhåndsstemmer blir godkjent, jf. § 11-1 (3). Prøvingen av forhåndsstemmegivninger kan begynne når avkryssingsmanntall for hver stemmekrets er skrevet ut. Les om utskrift av avkryssingsmanntall i punkt [4.2.7](#). Den siste prøvingen må likevel ikke foregå senere enn at valgstyret er sikker på at alle stemmestyrene får manntallet for sin stemmekrets før valglokalet åpner søndag eller mandag. Når man krysser i manntallet,



bør man bruke blå penn for at det skal bli enkelt å skille på kryss som er satt ved digital forhåndsstemming og kryss som er satt i forbindelse med stemmegiving på papir.

Prøvingen av forhåndsstemmegivninger det ikke ble tid til å godkjenne før manntallet ble lagt ut valgdagen, eller som kommer inn i løpet av valgdagen, kan ikke begynne før alle valglokale er stengt mandag, og valgstyret har fått inn manntallene fra alle stemmekretsene fra stemmestyrene.

9.3.2 Åpning av forhåndsstemmegivninger avgitt i stemmesedelkonvolutt

Hvis omslagskonvolutter og stemmesedelkonvolutter åpnes samtidig, må valgstyret påse at dette ikke gjøres av de samme personene. Dette for å ivareta prinsippet om hemmelig valg. Det er ingenting i veien for at åpning av nevnte konvolutter gjøres av de samme personene, men det må i tilfelle skje til ulik tid. Dette for at vedkommende ikke skal kunne koble omslagskonvolutter og stemmesedelkonvolutter og på den måten se hva velgeren har stemt.

Det må alltid være minst to personer til stede (som kan kontrollere hverandre) når omslagskonvolutter og stemmesedelkonvolutter åpnes.

9.3.3 Vilkår for godkjenning av forhåndsstemmegivninger

9.3.3.1 Innledning

Kirkevalgreglene kapittel 9 har bestemmelser om hvilken fremgangsmåte som skal følges når velgeren skal avgi forhåndsstemme. Hvorvidt disse bestemmelsene er fulgt, er imidlertid ikke avgjørende for om en stemmegivning skal godkjennes eller ikke. Bestemmelsene er gitt for å sikre en god gjennomføring av valget.

Forhåndsstemmegivninger består av en omslagskonvolutt med personopplysninger og en eller to stemmesedelkonvolutter. Disse er utgangspunktet for vurderingen av om stemmegivningen skal godkjennes eller forkastes.

9.3.3.2 De enkelte vilkårene

Kirkevalgreglenes vilkår for godkjenning av forhåndsstemmegivning fremgår av § 11-1 (1). Bestemmelsene inneholder et sett kriterier eller vilkår som må være oppfylt for at stemmegivningen skal kunne godkjennes. Det er ikke tilstrekkelig at ett eller flere av vilkårene er oppfylt. Vilråene er kumulative. Det innebærer at alle må være oppfylt for at stemmegivningen skal kunne godkjennes. Selve stemmeseddelen skal godkjennes etter § 11-3.

Stemmesedelkonvoluttet i seg selv skal ikke prøves. Det er ingenting ved denne konvoluttet som kan føre til forkasting av stemmegivningen.


Selv i tilfeller der stemmesedelkonvoluttet mangler, er det ikke grunnlag for forkasting av stemmegivningen. Dersom stemmesedelkonvoluttet mangler, skyldes dette ofte formelle feil fra stemmemottakers side. Dette bør ikke gå ut over velgeren. At valgmyndighetene eventuelt vil kunne se hva velgeren har stemt, danner ikke grunnlag for å forkaste stemmegivningen.

Nedenfor gis en gjennomgang av vilkårene for godkjenning av forhåndsstemmegivninger avgitt i stemmesedelkonvolutt.

Innført i manntallet

Etter kirkevalgreglene § 11-1 (1) a) er det et vilkår for godkjenning av forhåndsstemmegivning avgitt i konvolutt, at velgeren er innført i manntallet i soknet. Valgstyret kan kun godkjenne stemmegivninger fra velgere som har stemmerett i soknet, det vil si er innført i manntallet i soknet. Stemmegivninger fra velgere som har særskilt dokumentasjon om tilkjent medlemskap etter regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet, skal også godkjennes, se mer i kapittel [8.8.4](#).

Dersom velgeren ikke står i manntallet, og det ikke ligger ved et skjema om krav om retting av manntallet i omslagskonvoluttet, må forhåndsstemmegivningen forkastes. Derfor kan det være nødvendig å åpne omslagskonvoluttet for å fastslå velgerens identitet



eller for å undersøke om det ligger ved et skjema med krav om retting av manntallet.

Dersom valgstyret kjenner til at velgeren er manntallsført i et annet sokn, skal stemmegivningen videresendes dette soknet.

Dersom velgeren har markering i manntallet på at han eller hun har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt, skal velgeren kun levere stemmeseddel for valg til menighetsråd. Dersom vedkommende har levert stemmeseddel også for valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, må denne delen av stemmegivningen forkastes. Velgeren krysses av i manntallet på vanlig måte. Dette oppgis særskilt i valgstyrets protokoll.

Velgerens identitet

I § 11-1 (1) b er det et vilkår at stemmegivningen må inneholde tilstrekkelige opplysninger (f.eks. navn, adresse, fødselsår) til å fastslå velgerens identitet. Informasjon om velgeren skal finnes på omslagskonvolutt.

Vilkåret må også anses som oppfylt dersom det ved stemmegivningen er vedlagt et annet dokument med opplysninger om velgeren, eller at slike opplysninger på annen måte fremgår. Dette er ikke i strid med kirkevalgreglene så lenge dokumentet fyller samme funksjon, nemlig å identifisere velgeren.

Kan velgeren identifiseres kun på bakgrunn av navnet, er dette tilstrekkelig til at kirkevalgreglenes vilkår er oppfylt. Manglende eller feil adresse gir ikke grunnlag for forkastelse, med mindre adresse er nødvendig for å identifisere velgeren.

Er det ikke mulig å identifisere velgeren, er vilkåret ikke oppfylt, og stemmegivningen må forkastes. Valgstyret kan ikke returnere stemmegivningen til stemmemottakeren for at vedkommende skal føye til det som mangler.

Rett tid

I § 11-1 (1) c er vilkåret at stemmegivningen må være avgitt til rett tid. Kirkevalgreglene § 9-2 fastsetter at forhåndsstemmegivningen på papir skal foregå fra


10. august til siste fredagen før valgdagen – 8. september. Forhåndsstemmegivningen digitalt skal foregå fra 10. august til siste onsdagen før valgdagen – 6. september. Tid og sted for stemmegivningen skal angis på omslagskonvolutt. Er dette gjort, legger valgstyret det til grunn, med mindre forhold tyder på at noe ikke stemmer. Mangler steds- og tidsangivelse på stemmegivningen, er dette i seg selv ikke tilstrekkelig grunn til å forkaste stemmegivningen. Valgstyret må da undersøke om det er andre måter å finne ut om vilkåret er oppfylt, for eksempel ved å se på konvoluttens poststempel eller sjekke når stemmegivningen kom inn til soknet. Dette vilkåret gjør at det kan være hensiktsmessig å føre liste over mottatte forhåndsstemmegivninger.

Rett stemmemottaker

I § 11-1 (1) d er vilkåret at stemmegivningen skal være levert til rett stemmemottaker. Hvem som kan motta forhåndsstemmer, fremgår av kirkevalgreglene § 9-4. Det er ikke et gyldighetskrav at stemmemottaker har signert på stemmegivningen. En underskrift vil imidlertid kunne være et hjelpemiddel når valgstyret skal ta stilling til om man har å gjøre med en rett mottaker. Manglende underskrift er i seg selv ikke grunnlag for å anse vilkåret for ikke å være oppfylt. Dersom det er brukt offisielt materiell i form av en trykket stemmeseddel til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, er det rimelig å anta at stemmen er avgitt til rett stemmemottaker. Er det brukt uoffisielt materiell, samt offisielt materiell i form av en utskrift av stemmeseddel til valg av menighetsråd, kan det være grunn å gjøre nærmere undersøkelser, som å finne ut hvor stemmen er postlagt og ta en telefon til vedkommende valgstyre.

Omslagskonvolutt

I § 11-1 (1) e er vilkåret at omslagskonvolutt ikke må ha vært åpnet. Vilkåret er oppfylt dersom omslagskonvolutt er klebet igjen, og dersom ingenting tyder på at den har vært åpnet eller forsøkt åpnet etter at stemmemottaker klebet den igjen i velgerens påsyn.



Det er også et krav til at stemmeseddelkonvoluttene skal være gjenlimt, jf. kirkevalgreglene § 9-5 (3). Manglende gjenliming av stemmeseddelkonvoluttene har likevel ikke konsekvenser for gyldigheten av stemmeseddelen.

Tidligere godkjent stemmegivning

I § 11-1 (1) f er vilkåret at velgeren ikke tidligere må ha fått godkjent en stemmegivning. Dersom velger allerede er krysset av i manntallet og dermed har fått godkjent en stemmegivning, kan ikke ny stemmegivning godkjennes. Dette gjelder for eksempel hvis en velger har forhåndsstemt digitalt og derfor allerede er krysset av i manntallet.

En konsekvens av denne regelen er også at dersom en person har avgitt flere forhåndsstemmer, er det den forhåndsstemmegivningen som kommer først frem til valgstyret som skal godkjennes – dersom den er i forskriftsmessig stand.

Forhåndsstemmegivninger som ikke blir prøvd før manntallet blir lagt ut på stemmestedene valgdagen, kan ikke behandles og godkjennes før avkryssingsmanntallene kommer inn til valgstyret etter endt stemmegivning. Dersom velgeren er krysset av i manntallet på valgdagen og har fått godkjent stemmegivning avgitt på valgtinget, må en eventuell forhåndsstemmegivning forkastes. Dette gjelder selv om forhåndsstemmegivninger i utgangspunktet er endelige. Grunnen er at det ikke vil være mulig å finne tilbake til velgerens stemmegivning på valgdagen siden denne ligger i urnen. Er velgerens stemmegivning på valgtinget derimot lagt i særskilt omslag, skal valgtingsstemmegivningen forkastes uten å tas ut av omslaget. Forhåndsstemmegivningen skal da godkjennes, med mindre den ikke oppfyller kirkevalgreglenes godkjenningsvilkår.

Kommet inn til valgstyret innen kl. 21:00 på valgdagen

I § 11-1 (1) g er vilkåret for godkjenning at stemmegivningen er kommet inn til valgstyret innen kl. 21:00 på valgdagen. At stemmegivningen må være «kommet inn», betyr at den fysiske må være kommet valgstyret i hende. En forhåndsstemme som kommer

til valgstyret etter kl. 21:00 på valgdagen er en for sent innkommet forhåndsstemme. Disse skal forkastes, men skal rapporteres på et eget skjema som vedlegg til valgstyrets protokoll.

Skjema 7.10: Liste over mottatte for sent innkomne forhåndsstemmer

9.3.4 Feilsendte forhåndsstemmegivninger

Feilsendte stemmegivninger skal, så langt det er mulig, videresendes til rett valgstyre.

9.3.5 Flere stemmeseddelkonvolutter fra samme velger

Dersom en stemmegivning inneholder flere stemmeseddelkonvolutter eller stemmesedler uten konvolutt, samler en alle stemmesedler/konvolutter som gjelder menighetsrådsvalget i en konvolutt og alle stemmesedler/konvolutter som gjelder valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet i en konvolutt.

Det kan bety at en må se på stemmesedlene.

Dersom valgmyndighetene kommer til å se hva velgeren har stemt, er dette ikke grunnlag for å forkaste stemmegivningen eller stemmesedlene. Alle som får kunnskap om hva noen har stemt har taushetsplikt. Behandling av selve stemmesedlene står det om i punkt [9.5](#).

9.3.6 Avkryssing i manntallet

Dersom alle vilkårene i § 11-1 (1) er oppfylt, skal stemmegivningen godkjennes og velgeren krysses av i manntallet. Bestemmelsen i § 11-1 (2) fastslår at et kryss i manntallet er det synlige bevis for at valgstyret har tatt stilling til stemmegivningen og godkjent den. Stemmeseddelkonvoluttene skal nå oppbevares atskilt fra omslagskonvolutt. Valgstyret bestemmer selv om godkjente forhåndsstemmegivninger skal oppbevares i en særskilt urne eller på annen måte.

For at forhåndsstemmegivningene faktisk skal bli endelige, er det nødvendig at de størst mulig utstrekning krysses av i manntallet før valgtinget åpner. Valgstyret må ta dette med i betraktning ved planleggingen av gjennomføringen av valget.

9.4 Prøving og godkjenning av valgtingstemmegivninger

9.4.1 Innledning

Overordnet om godkjenningsprosess for både forhånds- og valgtingsstemmer står i punkt [9.2](#). Kirkevalgreglene kapittel 10 har bestemmelser om hvilken fremgangsmåte som skal følges på valgtinget, slik at velgerne får mulighet til å stemme. Om disse bestemmelsene er fulgt, er imidlertid ikke avgjørende for om en stemmegivning skal godkjennes eller ikke. Bestemmelsene er gitt for å sikre en god gjennomføring av valget.

Det må skilles mellom ordinære stemmegivninger og stemmegivninger som legges i særskilt omslag, se mer i kapittel [8.8.4.1](#). Begge typer stemmegivninger skal prøves etter bestemmelsene i kirkevalgreglene § 11-2 (1). Prøving og godkjenning av ordinære stemmegivninger avgitt på valgtinget skjer samtidig med at stemmen avgis. Stemmegivninger avgitt på valgtinget, men som er lagt i særskilt omslag, skal imidlertid godkjennes i ettertid.

En avgjørelse om ikke å godkjenne en stemmegivning antas å være av prinsipiell betydning. Valgstyret må derfor selv foreta avgjørelser om ikke å godkjenne en stemmegivning. Myndighet til å godkjenne kurante stemmegivninger må imidlertid kunne delegeres.

Forkastede stemmegivninger skal rapporteres i valgstyrets protokoll og i valgmodulen, med begrunnelse for hvorfor de ble forkastet.

9.4.2 Prøving av valgtingsstemmegivningene

Prøving og godkjenning av ordinære stemmegivninger avgitt på valgtinget skjer samtidig med at stemmen avgis. Ordinære stemmegivninger godkjennes når stemmeseddelen legges ned i urnen (eller velgeren får mulighet til å legge stemmeseddelen i urnen) og velgeren krysses av i manntallet. Stemmegivninger i særskilt omslag godkjennes i ettertid.

9.4.2.1 Vilkår for godkjenning av valgtingsstemmegivninger lagt i urnen

Se punkt [8.8.3](#).

9.4.2.2 Vilkår for godkjenning av stemmegivninger i særskilt omslag

Når stemmer avgis på valgdagen, kan følgende forhold føre til at stemmegivningen må legges i særskilt omslag, jf. kirkevalgreglene § 10-4 (4):

- velgeren er ikke innført i manntallet på stemmestedet (vedkommende kan være manntallsført i en annen krets eller i et annet sokn), eller
- velgeren er allerede avkrysset i manntallet.

Disse stemmegivningene godkjennes ikke idet stemmen avgis, slik tilfellet er for ordinære stemmegivninger. Valgstyret må i ettertid prøve om vilkårene for godkjenning etter § 11-2 (1) er til stede. Disse stemmegivningene er lagt i et særskilt omslag som inneholder velgerens stemmesedelkonvolutt med stemmesedel. Utenpå omslaget er velgerens navn, adresse og fødselsdato skrevet på. Selve stemmeseddelen skal godkjennes etter § 11-3.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) a er det et vilkår for godkjenning at velgeren må være innført i manntallet i soknet. Når det gjelder stemmer avgitt i en annen stemmekrets i soknet enn der hvor velgeren står i manntallet, må det undersøkes om velgeren også har stemt i sin egen krets. Det gjør en ved å sjekke papirmanntallet i den stemmekretsen velgeren er registrert. Har velgeren også stemt i sin egen krets, må stemmegivningen i omslag forkastes uten at omslaget åpnes. Velgeren er da krysset av i manntallet i denne stemmekretsen og har allerede avgitt en godkjent stemmegivning, jf. § 11-2 (1) c.

Dersom velgeren har markering i manntallet på at han eller hun har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt, skal velgeren kun levere stemmesedel for valg til menighetsråd. Dersom vedkommende har levert stemmesedel også for



valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, må denne delen av stemmegivingen forkastes. Velgeren krysses av i manntallet på vanlig måte. Dette rapporteres særskilt i valgstyrets protokoll.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) b er det et vilkår om at velgeren må ha fått anledning til å avgjøre stemme. Dette vilkåret er oppfylt i og med at stemmegivingen er lagt i særskilt omslag.

Etter kirkevalgreglene § 11-2 (1) c er det et vilkår om at velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegiving. Har velgeren gjort det, forkastes valgtingsstemmegivingen uten at omslaget åpnes. Dette gjelder også hvis velgeren har stemt digitalt tidligere.

Dersom velgeren har levert flere stemmer, er ikke dette i seg selv grunnlag for forkastelse av alle stemmene. Én forskriftsmessig stemmegiving godkjennes, de andre må forkastes. Etter prinsippet om at en stemmegiving skal være endelig, er det den stemmegivingen som først kommer valgstyret i hende, som skal godkjennes – dersom denne oppfyller kirkevalgreglenes vilkår.

Dersom omslaget stemmegivingen er lagt i ikke er klebet igjen, er ikke dette i seg selv grunnlag for forkasting av stemmegivingen. Manglende gjenliming av stemmeseddelkonvolutt vil heller ikke ha konsekvenser for gyldigheten av stemmeseddelen.

9.5 Prøving og godkjenning av stemmesedler

9.5.1 Innledning

Et viktig prinsipp bak regelverket for godkjenning av stemmesedler er at færrest mulige forhold bør føre til forkastelse. Dette prinsippet bør derfor være retningsgivende dersom det er tvil om en stemmeseddel skal godkjennes eller forkastes.

Stemmesedlene til de ulike valgene må holdes atskilt.

9.5.2 Vilkår for godkjenning av stemmesedler

Kirkevalgreglene har i § 11-3 (1) en bestemmelse som angir vilkår for godkjenning av stemmesedler. Bestemmelsen gjelder både for stemmesedler avgitt på forhånd og stemmesedler avgitt på valgtinget. Vilkårene er kumulative, det vil si at alle vilkårene må være oppfylt for at stemmeseddelen kan godkjennes.


Stemmeseddelkonvolutten som benyttes ved forhåndsstemmegivingen og ved stemmegivninger i særskilt omslag, er ikke gjenstand for prøving. Det er kun stemmeseddelen som skal prøves.

Etter kirkevalgreglene § 11-3 (1) a er det et vilkår for godkjenning at stemmeseddelen har **offisielt stempel**. Dette gjelder alle stemmesedler, både de som er avgitt på forhånd og på valgtinget.

Stempelet sikrer at hver velger kun får godkjent én stemme, nemlig den som har stempel. Les om hvordan man hindrer at velgere bruker blanke stemmesedler som omslag rundt stemmeseddelen i punkt [8.8.1](#).

Dersom en stemmeseddel mangler offisielt stempel, skal den forkastes.

Etter kirkevalgreglene § 11-3 (1) b er det et vilkår at **det fremgår hvilket valg stemmeseddelen gjelder for**. Også andre stemmesedler enn de valgmyndighetene har trykket opp, kan benyttes. Vilkårene for godkjenning fremgår kun av § 11-3.



Normalt vil det fremgå av overskriften på stemmeseddelen eller av fargen hvilket valg den gjelder.

Reglens vilkår er at det «fremgår» hvilket valg seddelen gjelder. Dette betyr at det ikke nødvendigvis trenger å stå på selve stemmeseddelen hvilket valg den gjelder. Dersom det i en stemmesedelkonvolutt ligger to stemmesedler og bare én av dem har valgbetegnelse, for eksempel «Menighetsrådsvalget 20XX», kan man anta at den andre er til bispedømmerådsvalget. Dette gjelder selv om begge stemmesedlene har samme farge. Dersom stemmeseddelen har en annen farge enn angitt for aktuelle valg, men har valgbetegnelse, er dette i utgangspunktet tilstrekkelig til at vilkåret må anses som oppfylt. Det samme gjelder dersom fargen er forskriftsmessig, men seddelen mangler valgbetegnelse.

Dersom valgbetegnelse mangler og fargen er «feil», er det kun teksten/kandidatnavnene som kan vise hvilket valg seddelen gjelder for. Dersom velgeren for eksempel på en grønn seddel har strøket over valgbetegnelsen og skrevet «Valg til menighetsråd», kan seddelen likevel bare godkjennes dersom den ligger i en stemmesedelkonvolutt, det vil si dersom den er avgitt på forhånd eller lagt i særskilt omslag på valgtinget. Er en slik stemmeseddel lagt rett i en urne, kan rettingen ikke godkjennes. Det har sammenheng med at en velger kan komme til å få godkjent to sedler til samme valg. Dette er i strid med prinsippet om at en velger bare kan få godkjent én stemme for hvert valg.

Etter kirkevalgreglene § 11-3 (1) c er det et vilkår for godkjenning at **det fremgår av stemmeseddelen hvilken liste velgeren har stemt på**. Det er imidlertid ikke et vilkår for godkjenning at stemmeseddelen har en utforming som nevnt i denne bestemmelsen. Dette innebærer at stemmeseddelen ikke nødvendigvis må være enslydende med den offisielle. Er det mulig for valgstyret å fastslå hva velgeren har ment å stemme på, er dette tilstrekkelig til at vilkåret er oppfylt. Tilsvarende gjelder motsatt; er det ikke mulig for valgstyret å fastslå hva velgerne har ment å stemme på, er vilkåret ikke oppfylt.

Normalt benyttes offisielt trykte stemmesedler. Da står listenavnet på seddelen, og vilkåret for godkjenning er oppfylt. Alle stemmesedler anses å inneholde de kandidatnavn som står på gruppens offisielle valgliste. Se § 11-3 (2), som slår fast at en stemmeseddel anses for å være enslydende med den offisielle valglisten.

Det er ikke et vilkår for godkjenning at stemmeseddelen har en overskrift. Dersom en stemmeseddel inneholder alle kandidatnavn fra en bestemt valgliste, vil det være mulig å fastslå hva velgeren har stemt på, og kirkevalgreglens vilkår er oppfylt. Er det oppført navn på én eller flere kandidater som stiller til valg på én og samme liste i kretsen, må stemmen regnes som avgitt til den aktuelle gruppen. Er det ført opp navn på kandidater som står på ulike lister, vil det være umulig å vite hvilket parti eller hvilken gruppe velgeren har ment å stemme på. Kirkevalgreglens vilkår er dermed ikke oppfylt.

Har velgeren forsøkt å skrive en listeoverskrift, må det være akseptabelt å tolke velgers mening i retning av språklig likhet.

En tolkning i retning av politisk likhet kan ikke aksepteres. Hva som skal anses som politisk likt, er ikke innlysende. Det vil i realiteten ikke være mulig å tolke velgers mening.

I noen tilfeller har velgeren gjort endringer på stemmeseddelen som kan ha betydning for om vilkåret kan anses oppfylt. Det må skilles mellom lovlige endringer (for eksempel stryke over og skrive ny listeoverskrift) og ugyldige endringer (for eksempel et kryss «X» over seddelen).

I sistnevnte tilfelle må man se bort fra endringen og la stemmen gå urettet til vedkommende liste, det vil si at stemmeseddelen godkjennes slik den ser ut, uten de ugyldige endringene.

Dersom det i en stemmesedelkonvolutt ligger flere stemmesedler, og alle er fra samme valgliste, vil det være mulig å fastslå hva velgeren har stemt på. En av sedlene godkjennes. Selv om stemmesedlene skiller seg noe ut fra hverandre etter utseende, for eksempel at en er trykt og en er håndskrevet, er dette uten betydning. Hvis stemmesedlene lyder på forskjellige valglistene, må alle forkastes.



Etter kirkevalgreglene § 11-3 (1) d er det videre et vilkår at **gruppen velgeren har stemt på, stiller liste i kretsen**. Dette er fordi det ikke er mulig å godkjenne en stemmeseddel som gjelder en liste som ikke stiller i den kretsen velgeren er manntallsført i.

Bruk av stemmeseddel beregnet på en annen krets enn den velgeren er manntallsført i, skal godkjennes når gruppen også stiller liste i den kretsen velgeren er manntallsført i. En slik stemmeseddel kan bare godkjennes dersom det gjelder en registrert nomineringsgruppe. For eksempel kan en stemmeseddel fra Nominasjonskomiteens liste i Møre bispedømme ikke godkjennes dersom den er brukt i Nidaros bispedømme. Det er ellers uten betydning om seddelen er rettet, eller om den er håndskrevet eller trykt. En slik stemmeseddel anses å inneholde kandidatnavn i samsvar med den offisielle valglisten i velgerens krets, jf. § 11-3 (2). Dersom velgeren har benyttet en trykt seddel som ikke er enslydende med den offisielle og har rettet på denne, ses det bare bort fra rettingene, jf. § 14-4(3).

9.5.3 Registrering av blanke stemmer

En blank stemmeseddel er en ordinær stemmeseddel som ikke angir en liste (slik den må ha dersom velgeren ønsker å stemme på en nomineringsgruppe eller en liste).

Blanke stemmer kan naturlig nok ikke regnes med i valgoppgjøret, siden stemmene ikke kan tildeles noen mandatplasser. Det er likevel av interesse og betydning hvor mange velgere som stemmer blankt. Av denne grunn må antallet slike stemmer protokolleres.

Stemmesedler som forkastes på grunn av at de ikke oppfyller kirkevalgreglenes krav til godkjenning, skal ikke regnes som blanke stemmer. Et eksempel kan være at det er tvil om hvilket listealternativ stemmeseddelen gjelder. En tom konvolutt eller stemmeseddelkonvolutt med stemmeseddel kun til ett valg regnes ikke som en blank stemme (til det andre valget). I disse tilfellene kan en ikke si at velgeren har foretatt en «aktiv» handling ved å avgi blank stemme.

9.5.4 Stemmesedler som ikke er enslydende med de offisielle

I henhold til § 11-3 (2) skal en stemmeseddel anses for å være enslydende med den offisielle valglisten, det vil si at den anses å inneholde alle de kandidatnavn som den godkjente listen inneholder.

Reglene er ikke til hinder for at man bruker andre enn de opptrykte stemmesedlene, for eksempel et blankt stykke papir man selv har skrevet på, en utskrift av stemmeseddelen, eller ferdig opptrykte sedler fra andre enn valgmyndighetene. At alle stemmesedler skal anses for å ha det samme innholdet som den offisielle valglisten, gjør det mulig å unngå velgeraksjoner med forhåndstrykte, manipulerede stemmesedler der for eksempel ett navn er utelatt. En unngår også problem med trykkfeil. Valgstyret behøver derfor ikke å gå gjennom alle sedlene for å se om de er enslydende med de offisielle valglistene.

«Enslydende med en offisiell valgliste» betyr enslydende med en offisiell valgliste i det bispedømmet eller det soknet hvor velgeren har stemmerett.

Kirkevalgreglene § 11-3 (3) slår likevel fast at dersom velgeren har gjort rettinger på trykte stemmesedler som ikke er likelydende med de offisielle listene, skal det ses bort fra disse rettingene. Dette gjelder ikke håndskrevne stemmesedler. Det er bare hvis velgeren har hatt en fullstendig valgliste med navn at man kan være sikker på at velgeren har hatt mulighet til å gjøre de samme endringer vedkommende kunne gjort på en offisiell valgliste. I teorien kan det antas at det sirkulerer stemmesedler der enkelte kandidatnavn er tatt ut eller rettet på annen måte. Det vil i så fall ikke være mulig for velgeren å gi personstemme til denne kandidaten, selv om vedkommende hadde ønsket det. Dette har den konsekvens at valgstyret må gå gjennom alle sedler som er rettet, og skille ut de som ikke er identiske med offisielle valglistene.

9.5.5 Betydningen av rettinger på stemmesedler ved valg til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet

Gyldige rettinger på offisielle stemmesedler skal telle med i valgoppgjøret. Har velgeren rettet på en stemmeseddel som ikke er enslydende med den offisielle valglisten, ses det bort fra rettingene. Har velgeren rettet stemmeseddelen på annen måte enn tillatt, skal det også ses bort fra rettingene. Selve stemmeseddelen skal imidlertid godkjennes dersom kirkevalgreglens vilkår i § 11-3 er oppfylt.

På stemmesedlene er det satt av felt for markering av personstemme og felt for oppføring av kandidater fra andre lister (slengere). Det er ikke av betydning for stemmeseddelen eller endringenes gyldighet om velgeren har markert personstemme eller ført opp slenger på annen måte enn anvist, så lenge markeringen/oppføringen er i tråd med den rette måten beskrevet i kirkevalgreglene § 7-3 (3).

9.6 Prøving og godkjenning av digitale stemmegivninger og stemmesedler

Digitale stemmegivninger og stemmesedler godkjennes i det digitale valgsystemet. Valgstyret er ikke ansvarlig for prøving av disse.

9.7 Opptelling av stemmesedler

9.7.1 Prinsipper for opptelling

Opptellingen foretas av de personer og på den måten valgstyret har bestemt, i samsvar med de bestemmelser som følger av valgreglene. Valgstyret har ansvaret for opptellingen, men det er ikke nødvendig å være til stede under hele opptellingen. Valgstyret har imidlertid selv ansvaret for å behandle valgsaker av prinsipiell betydning. Det gjelder blant annet forkasting av stemmegivninger, forkasting av stemmesedler og godkjenning av valgoppgjøret, jf. punkt [9.9](#) om valgoppgjør.

Alle stemmesedler skal telles opp to ganger, jf. kirkevalgreglene § 11-4 (3). Dersom valg gjennomføres som flertallsvalg (altså med én liste), må også personstemmer telles to ganger, jf. §§ 11-4 (5) e og 11-4 (6) h.

Opptellingen er regulert i kirkevalgreglene § 11-4.

Tellingen av de digitale stemmene legges til de fysiske stemmene. Dette skjer i valgmodulen.

9.7.2 Planlegging

Valgstyret må planlegge arbeidet, slik at det er tilstrekkelig personell og at dette er hensiktsmessig organisert. Erfaringer fra tidligere valg bør legges til grunn. Mange oppgaver ved opptellingen krever at minst to personer jobber sammen. En del av disse oppgavene kan gjøres parallelt. Det kan dermed være klokt å dele tellekorpset inn i lag på to og to personer som jobber sammen.

9.7.3 Foreløpig opptelling

9.7.3.1 Når skal den foreløpige opptellingen begynne?

Det er valgstyret i menighetene som har ansvar for foreløpig opptelling, både for menighetsrådsvalget og for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. kirkevalgreglene § 11-4 (1).

Foreløpig opptelling begynner så snart som mulig etter at valglokalene i soknet er stengt på valgdagen mandag. Samtidig sier også reglene at forhåndsstemmegivninger samt valgtingsstemmegivninger avgitt ved andre stemmesteder i fellesrådsområdet enn der velgeren er manntallsført, skal behandles før den foreløpige opptellingen starter. Dette betyr at dersom det i et fellesrådsområde er bestemt at det er adgang for velgerne å avgi stemme i alle soknene innenfor fellesrådsområdet (les mer i kapittel [8.2.1](#)), kan ikke den foreløpige opptellingen begynne før alle slike stemmegivninger er blitt overlevert. Det er ikke i noe tilfelle anledning til å begynne foreløpig opptelling før valglokalene stenger. Dette for å sikre at prinsippet om hemmelig valg blir ivaretatt alle steder.

9.7.3.2 Fremgangsmåten ved den foreløpige opptellingen

Stemmesedler avgitt på forhånd og stemmesedler avgitt på valgtinget skal telles sammen. Stemmesedler avgitt til menighetsrådsvalget og stemmesedler avgitt til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet må derimot skilles fra hverandre. Foreløpig opptelling av disse to valgene gjøres i to adskilte operasjoner.

Anbefalt rekkefølge på tellingen:

1. telle kryss i manntall,
2. foreløpig opptelling av valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet,
3. foreløpig opptelling valg av menighetsråd.

Siden endelig opptelling av stemmesedlene ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal gjøres av valgrådet i bispedømmet, er det på denne måten mulig å gjøre seg helt ferdig med opptelling av stemmesedlene til dette valget ganske raskt. Når disse er ferdig talt, skal tellingen registreres i valgmodulen og stemmesedlene sendes til valgrådet i bispedømmet.

Grunnen til at man må telle stemmesedlene ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet lokalt før man sender dem fra seg til bispedømmerådet, er for å hindre valgfusk eller andre feil. Siden stemmesedlene skal sendes, er det viktig å vite hvor mange stemmesedler det var til de ulike listene før de ble sendt. Da kan valgrådet i bispedømmet fange opp hvis stemmesedler har blitt borte på veien. Dette er derfor en viktig del av valgstyrets ansvar for å sikre at valget blir gjennomført korrekt.

Valgmodulen er lagt opp slik at man først registrerer valgdeltakelse og nøkkeltall, så telling av stemmesedler for valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Når dette er gjort, kan man skrive ut følgeseddel som skal sendes med stemmesedlene til valgrådet i bispedømmet. Trinn tre i registreringen er antall stemmesedler ved

valg av menighetsråd og trinn fire er registrering av personstemmer ved valg av menighetsråd.

Det er ikke noen entydig formulering i kirkevalgreglene som sier at man ikke kan gjøre den foreløpige opptellingen på hvert enkelt stemmested dersom det er flere stemmesteder i soknet. Samtidig sies det i kirkevalgreglene § 11-4 (5) a at forhåndsstemmegivninger samt valgtingsstemmegivninger avgitt ved andre stemmesteder i fellesrådsområdet enn der velgeren er manntallsført, skal behandles før den foreløpige opptellingen starter. På grunn av dette legger Kirkerådet til grunn at foreløpig opptelling foregår samlet for hele soknet.

Opptelling av det totale antallet personer som deltok i kirkevalget samt de under 18 år

Ved kirkevalget telles det totale antallet personer som deltok i valget, altså hvor mange som stemte ved ett eller begge valgene. Tallet finner man ved å telle antall avkryssninger i manntallet. De som har stemt digitalt og er forhåndsavkrysset i manntallet er allerede telt. Man skal derfor bare telle de kryssene som er satt med penn på papiret. De fleste avgir stemmer til begge valgene, men noen avgir stemme bare til ett av valgene. Dette betyr at det totale antallet som deltok i valget kan være noe høyere enn antallet som stemte ved hvert av de to valgene. Tallet kan ikke være lavere enn tallet for antall avgitte stemmer til menighetsrådsvalget eller til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Det skal også telles antall personer under 18 år som stemte. Også dette tallet finner man ved å telle markeringer i manntallet. På samme måte som totaltallet skal man her bare telle kryssene som er satt med penn for å markere velgere som har stemt fysisk. Disse to tellingene gjøres både ved den foreløpige og den endelige opptellingen. Alle tallene føres inn på opptellings skjemaet.

I valgmodulen registreres antall personer som stemte og antall under 18 år i første skjermbilde under menypunktet «Registre valgresultat». Her registreres også antall personer som forhåndsstemte fysisk og antall forkastede stemmegivninger.

Valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det skal telles fordelt på følgende kategorier:

1. Rettede og urettede stemmesedler til hver valgliste.
2. Stemmesedler som det er tvil om kan godkjennes.
3. Blanke stemmesedler.

Personstemmer som er påført stemmesedlene, skal ikke telles ved den foreløpige opptellingen.

Hver kategori telles for seg. Det kan være hensiktsmessig å legge et farget skilleark i alle bunkene etter et visst antall stemmesedler. Det totale antallet stemmesedler, antallet stemmesedler det er tvil om kan godkjennes, antallet blanke stemmer, antallet rettede stemmesedler og antallet urettede stemmesedler til hver liste føres inn på opptellings skjemaet og rapporteres i valgmodulen så snart som mulig.

Når resultatet av den foreløpige opptellingen er innberettet i valgmodulen, skrives det ut et følgeskriv. Dette skal signeres av valgstyret. Alle stemmesedlene i sorterte bunker fra den foreløpige opptellingen sendes sammen med signert følgeskriv til valgrådet i bispedømmet. Se mer i punkt [9.8](#).

Valg til menighetsråd – Flertallsvalg

Når valget er avholdt som flertallsvalg, er det avgitte personstemmer som har hovedfokus i den foreløpige opptellingen.

Fremgangsmåte:

1. Stemmesedler som det er tvil om kan godkjennes, legges til side og holdes utenfor opptellingen.
2. Tell blanke stemmesedler.
3. Tell rettede og urettede stemmesedler til Nominasjonskomiteens liste.
4. Tell personstemmer (se neste punktliste).

Legg tallene inn i opptellings skjemaet. Det kan være hensiktsmessig å legge inn fargede skilleark i hver av bunkene etter et visst antall stemmesedler.

Ved menighetsrådsvalg avholdt som flertallsvalg, vil det foreløpige stemmetallet for den ene listen ikke si noe om valgresultatet, kun om valgdeltakelse. Det er derfor nødvendig å telle opp avgitte personstemmer også i den foreløpige opptellingen. I praksis betyr dette at prosedyrene for foreløpig og endelig opptelling blir rimelig like, med unntak av at ingen av stemmesedlene som det er tvil om kan godkjennes, er med i den foreløpige opptellingen.

Det anbefales å bruke opptellings skjemaet når man teller personstemmer.

I skjemaet og i valgmodulen skjer noen deler av beregningen automatisk:

1. Hver kandidat gis én stemme per urettet og rettet stemmeseddel.

Endringer på de rettede stemmesedlene må telles manuelt:

2. Kandidater som har fått tilleggsstemme (personstemme som velgeren har angitt på stemmeseddelen), får en ekstra stemme. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.
3. Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyde mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene. Les mer om tilføyde navn under.

Det tas ikke hensyn til strykninger.

Opptellings skjemaet har et ark for foreløpig opptelling, et ark for endelig opptelling, et ark for mulighet for kontroll og et ark som viser eksempel. For å ha nytte av denne kontrollen (ark nummer tre), må stemmesedlene telles i samme rekkefølge på foreløpig og endelig opptelling. Dette kan løses ved at en nummererer stemmesedlene eller at en holder samme rekkefølge i bunkene i de to tellingene.



Det er ikke et krav å gjøre det på denne måten og å bruke denne kontrollen, det er kun ment som hjelp. Det viktigste er at totaltallene stemmer mellom foreløpig og endelig telling (eventuelt at tallene ved endelig telling er høyere dersom valgstyret har godkjent flere stemmesedler).

Telling av tilføyde navn

Velgere kan skrive inntil tre navn på valgbare personer på stemmeseddelen. Når man teller personstemmene, skal man også telle disse navnene (punkt 3 i listen over). Der det er usikkerhet om hvilken valgbar person i soknet som er ment, er det opp til valgstyret å avgjøre dette. I skjermbildet der man registrerer personstemmer i valgmodulen, kan man søke opp navn og finne personnummer for å registrere personstemmene. En person som er tilføyd på stemmeseddelen, må være valgbar i soknet på valgdagen for at personstemmen skal telles. Også en person som blir folkeregistrert som bosatt i et sokn etter 30. juni, vil regnes som valgbar om vedkommende er bosatt i soknet på valgdagen, selv om vedkommende ikke er registrert med stemmerett i soknets manntall. Hvis valgstyret kommer fram til at personen ikke er valgbar eller ikke kan identifiseres, skal personen ikke registreres i valgmodulen.

Valg til menighetsråd – forholdstallsvalg

Dersom valget er avholdt som forholdstallsvalg, er det stemmefordelingen mellom listene som har hovedfokus i den foreløpige opptellingen.

Ved menighetsrådsvalg avholdt som forholdstallsvalg, er den foreløpige opptellingen fullført, når man har telt alle avgitte stemmer fordelt på lister, har telt hvor mange rettede og urettede stemmer som er avgitt til hver liste. Det kan være hensiktsmessig å legge inn fargede skilleark i hver av bunkene etter et visst antall stemmesedler.

Fremgangsmåte:

1. Stemmesedler som det er tvil om kan godkjennes, legges til side og holdes utenfor opptellingen.
2. Tell blanke stemmesedler.
3. Man skal så finne de foreløpige stemmetallene for hver liste ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver av listene, og det skal registreres antallet rettede og urettede stemmesedler avgitt til hver liste.

Tallene legges inn i opptellings skjemaet.

9.7.4 Endelig opptelling

Her beskrives endelig opptelling ved valg av menighetsråd. Den endelige opptellingen av stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet gjøres av valgrådet i bispedømmet innen ti dager etter valgdagen, jf. kirkevalgreglene § 11-4 (6) e, altså innen 21. september 2023.

9.7.4.1 Når skal den endelige opptellingen begynne?

Den endelige opptellingen av stemmesedler til valg av menighetsråd skal i henhold til kirkevalgreglene § 11-4 (6) a ta til umiddelbart etter at foreløpig opptelling er avsluttet og alle stemmene er kommet inn til valgstyret. Samtidig sier samme ledd bokstav b at godkjente stemmesedler blant de stemmesedler, som ble holdt utenfor i den foreløpige opptellingen, skal telles sammen med de øvrige stemmesedlene. Det anbefales derfor at disse, om mulig, gjennomgås før endelig opptelling begynner, slik at det på forhånd er avklart hvilke stemmesedler som skal telles. Den endelige opptellingen kan likevel begynne før denne gjennomgangen er gjort, så lenge eventuelle godkjente stemmesedler fra den bunken som ble holdt utenfor i den foreløpige opptellingen, telles mot slutten av den endelige opptellingen.

9.7.4.2 Fremgangsmåten ved endelig opptelling

Den endelige opptellingen ved valg av menighetsråd skal gjøres under valgstyrets tilsyn, jf. kirkevalgreglene § 11-4 (6) a. Det er ikke nødvendig at valgstyret er til stede under hele opptellingsprosessen, men på de tidspunkt under opptellingen der det er nødvendig at valgstyret fatter beslutninger, må minst halve valgstyret være til stede, slik at det er vedtaksdyktig. Gjennomgangen av de stemmesedler som ved den foreløpige opptellingen ble lagt til side, er et eksempel på en prosess som krever at valgstyret er beslutningsdyktig.

Alle avvik mellom foreløpig opptelling og endelig opptelling må undersøkes. Forklaring på avvik noteres i valgstyrets protokoll. Tallene ved den endelige tellingen vil kunne avvike noe fra tallene fra den foreløpige opptellingen siden noen flere stemmesedler kan være godkjent. Det samlede tallet på avgitte stemmer skal likevel være det samme.

Det totale antallet personer som deltok ved kirkevalget skal kontrolltelles ved endelig opptelling. Dette tallet finnes ved å telle antallet avkryssninger i manntallet på samme måte som ved foreløpig telling.

Flertallsvalg

Fremgangsmåte:

1. Tell blanke stemmesedler.
2. Tell forkastede stemmesedler.
3. Tell rettede og urettede stemmesedler til Nominasjonskomiteens liste.
4. Tell personstemmer (se neste punktliste).

Legg tallene inn i opptellingsskjemaet.

Det anbefales å bruke opptellingsskjemaet når man teller personstemmer. I henhold til kirkevalgreglene § 11-4 (6) c gjøres tellingen tilsvarende § 11-4 (5) e.

I skjemaet og i valgmodulen skjer noen deler av beregningen automatisk:

1. Hver kandidat gis én stemme per urettet og rettet stemmeseddel.

Endringer på de rettede stemmesedlene må telles manuelt:


2. Kandidater som har fått tilleggsstemme (personstemme som velgeren har angitt på stemmeseddelen), får en ekstra stemme. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.
3. Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyd mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene.

Det tas ikke hensyn til strykninger.

Alle tall fra den digitale forhåndsstemmingen legges automatisk til opptellingen av papirstemmene, men det er nødvendig å **identifisere eventuelle tilføyde navn på digitale stemmer**. Det er laget en egen del for dette i valgmodulen som i slike tilfeller må gjennomgå før valgoppgjøret kan utføres.

Forholdstallsvalg

Ved **forholdstallsvalg** gjentas først tellingen av det totale antallet stemmesedler. Dette antallet føres inn på opptellingsskjemaet til bruk ved forholdstallsvalg. De blanke stemmesedlene og de forkastede stemmesedlene telles, og også disse to tallene føres inn på skjemaet. De godkjente stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for rettede og urettede stemmesedler. Også disse tallene registreres i skjemaet. Tallene her vil kunne avvike noe fra tallene fra den foreløpige opptellingen siden noen flere stemmesedler kan være godkjent. Det samlede tallet på avgitte stemmer skal likevel være det samme.



Når disse grunnleggende tallene om listene er på plass, telles personstemmene til hver kandidat på hver valgliste. I henhold til kirkevalgreglene § 11-4 (6) g i gjøres dette tilsvarende § 11-4 (5) e.

I skjemaet og i valgmodulen skjer noen deler av beregningen automatisk:

- Hver kandidat gis én stemme per rettet og urettet stemmeseddel.

Endringer på de rettede stemmesedlene må gjøres manuelt:

- Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer (personstemme som velgeren har angitt på stemmeseddelen), får en ekstra stemme. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.
- Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyd mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene. Det gjøres oppmerksom på at det ved forholdstallsvalg kun skal telles tilføyde navn som finnes på andre valglister, jf. kirkevalgreglene § 7-9 (3).

Opptelling av forholdstallsvalg er relativt komplisert. Kirkerådet vil lage et eget opptellingsverktøy med individuell tilpasning til alle de valgstyrene som skal telle opp forholdstallsvalg. Det henvises også til punkt [9.9](#) om valgoppgjør for videre veiledning om opptelling og kandidat kåring.

9.8 Oversendelse av valgmateriell til valgrådet i bispedømmet


I henhold til kirkevalgreglene § 11-6 (1) skal valgstyret så snart som mulig sende til valgrådet i bispedømmet

- alle stemmesedler fra valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, sortert på urettede og rettede og på lister og
- alle stemmegivninger valgstyret har forkastet.

Alle stemmesedler, sortert på urettede og rettede lister, samt blanke stemmer, foreligger etter den foreløpige opptellingen, jf. punkt [9.7.3.2](#). De stemmesedler som valgstyret er i tvil om kan godkjennes, skal også følge med. Siden disse ikke kan sorteres på urettede og rettede stemmesedler, må disse være sortert i en egen bunke. Også alle stemmegivninger som valgstyret har forkastet, skal sendes til valgrådet. Hver tellekategori pakkes for seg. Man bør legge de ulike stemmeseddelkategoriene i egne konvolutter med påskrift om innholdet.

Følgeseddelen som hentes ut fra valgmodulen, vil inneholde noen av kjerneopplysningene som er protokollert i forbindelse med valget. De protokollerte opplysningene som ikke kommer frem på følgeskrivet, må vedlegges som bekreftet avskrift (kopi eller utskrift av valgstyrets protokoll, signert av valgstyret). Eksempler på dette kan være avvik mellom antall stemmesedler og antall kryss i manntallet, tilfeller hvor en velger som er avkrysset i manntallet forlater lokalet uten å legge stemmeseddelen i urnen, vurderinger gjort knyttet til forkasting av stemmegivninger og feil eller andre forhold stemmestyret tror kan føre til en klage.

I henhold til kirkevalgreglene § 11-6 (3) skal valgmateriellet pakkes i god orden i forsvarlig forseglet emballasje og sendes på hurtigst betryggende måte. Det er ikke forsvarlig å benytte kun innpakningspapir, plastposer eller lignende



for transport av valgmateriell. Valgstyrene bør benytte praktiske ordninger basert på lokale forhold for å få materiellet hurtigst mulig frem til valgrådet. Der det er praktisk mulig, bør valgstyret organisere direkte transport til valgrådet. Dersom dette ikke er mulig, må materiellet sendes. Kirkerådet anmoder valgstyrene til å prioritere en forsendelsesmåte som både sikrer at forsendelsen kommer raskt frem og at sikkerheten er god (sporing o.l.).

I tillegg skal valgstyret også sende følgende materiell til valgrådet i bispedømmet

- det som er protokollert i forbindelse med valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet og
- innkomne klager.

Dette kan sendes på betryggende måte elektronisk. Opplysninger som inneholder taushetsbelagt materiale eller personopplysninger, skal ikke sendes via e-post.

9.9 Valgoppgjør ved menighetsrådsvalg

Når man registrerer tall fra telling av papirstemmer i valgmodulen, vil de automatisk bli slått sammen med tellingen av de digitale stemmene, jf. kirkevalgreglene § 11-4 fjerde ledd. Valgmodulen gjør så valgoppgjøret automatisk. Det er likevel valgstyret som er ansvarlig for valgoppgjøret, og det er viktig at valgstyret forstår hvordan valgoppgjøret gjennomføres, så de kan oppdage eventuelle feil. Det er viktig at rapport fra valgmodulen, sammen med annen dokumentasjon fra opptellingen, legges fram for valgstyret før godkjenning av valgoppgjør.

9.9.1 Valgoppgjør ved flertallsvalg

Ved valgoppgjør ved menighetsrådsvalg gjennomført som flertallsvalg (en liste) skal en ta utgangspunkt i personstemmene gitt til de forskjellige kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Det er videreført en sperregrense på fem prosent, som betyr at det bare er kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall, som rangeres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Personlig stemmetall må forstås som de personstemmer en kandidat får ut over de personstemmer kandidaten får for hver stemmeseddel. Det betyr at minst fem prosent av de som har stemt på listen, må ha gitt tilleggsstemmer til den aktuelle kandidaten for at det skal få konsekvens for rekkefølgen på listen. Øvrige kandidater rangeres på grunnlag av sin rekkefølge på listen (nominasjonskomiteens prioritering). På bakgrunn av denne rangering kåres det faste medlemmer og varamedlemmer.

Grunnen til å ha en sperregrense er av hensyn til de som leverer stemmeseddelen urettet. I eksempelet under er det 296 velgere som ikke har rettet på stemmeseddelen og dermed har gitt støtte til nominasjonskomiteens prioritering av kandidatene. Det er dermed ikke urimelig at man krever et visst antall personlige stemmer før nominasjonskomiteens prioritering blir satt til side. Uten en sperregrense kunne en enkelt velger endre på



hvem som blir valgt selv om 99 velgere hadde stemt på listen uten å gjøre endringer.

Valgstyret skal underrette de valgte medlemmene og varamedlemmene av menighetsrådet om utfallet av valget, jf. kirkevalgreglene § 7-10 (6).

9.9.1.1 Eksempel

Ved valg til Storseter menighetsråd skal det velges seks faste medlemmer og fem varamedlemmer. Det er avgitt 570 godkjente stemmer til valget fordelt på 296 rettede og 274 urettede stemmedeler.

Fem prosent av listens stemmetall er $28,5 \approx 29$. For å komme over sperregrensen må en kandidat har oppnådd minst 29 personstemmer i tillegg til de 570 stemmene fra selve stemmesedlene, altså 599 stemmer. Se tabell på neste side.

I dette tilfellet blir de faste medlemmene kåret ut fra sine personstemmer. Også første vara har oppnådd å komme over sperregrensen og blir kåret ut fra antallet personstemmer. De resterende blir kåret ut fra hvilket kandidatnummer de hadde på valglisten. Dermed blir Hanne Wilhelmsen fjerde vara selv om hun hadde flere personstemmer enn andre vara. Tilsvarende ender Arne Berntsen med ikke å bli valgt selv om han har flere personstemmer enn Guri Grønhaug.

Se eksempel på neste side.



Nr. på listen		Urette stemmesedler	Rettede stemmesedler	Tilleggsstemmer	SUM	Over/under sperregrensen	Rekkefølge valgoppgjør	Valgt
1	Oline Jensen	296	274	84	654	Over	1	Medlem
2	Johanne Gråberg	296	274	29	599	Over	7	Vara
3	Ottar Evensen	296	274	31	601	Over	6	Medlem
4	Tormod Bø	296	274	46	616	Over	4	Medlem
5	Karl Storli	296	274	50	620	Over	2	Medlem
6	Eva Øversveen	296	274	49	619	Over	3	Medlem
7	John Hansen	296	274	24	594	Under	8	Vara
8	Inger Svendsen	296	274	7	577	Under	9	Vara
9	Hanne Wilhelmsen	296	274	27	597	Under	10	Vara
10	Guri Grønhaug	296	274	3	573	Under	11	Vara
11	Katrine Johansen	296	274	33	603	Over	5	Medlem
12	Arne Berntsen	296	274	6	576	Under	12	Ikke valgt
13	Frank Robertsen	296	274	2	572	Under	13	Ikke valgt

9.9.2 Valgoppgjør ved forholdstallsvalg

9.9.2.1 Valgstyrets fordeling av representantplassene

Ved valgoppgjøret skal en ta utgangspunkt i valglistenes listestemmetall. Hver stemmeseddel inneholder et antall listestemmer som tilsvarer antall leke medlemmer i menighetsrådet. Har velgeren ikke ført opp kandidater fra andre valglistes, tilfaller alle listestemmene den valglisten stemmeseddelen gjelder. Har velgeren ført opp én, to eller tre kandidater fra andre lister (såkalte **slengere**), taper listen tilsvarende antall listestemmer, mens slengernes lister tjener tilsvarende. Reglene om slengerne og deres betydning finnes i kirkevalgreglene § 11-4 (5) d ii, jf. § 7-9 (3).

Skjematisk kan en si at en finner hver listes listestemmetall på følgende måte:

- Antall stemmesedler avgitt for listen multiplisert med antall faste leke menighetsrådsmedlemmer,
- pluss antall listestemmer mottatt fra andre lister ved at listens kandidater er ført opp som «slengere» på andre listers sedler,
- minus antall listestemmer avgitt til andre lister ved at disse listenes kandidater er ført opp som «slengere» på listens sedler.

Det er imidlertid bare slengerstemmer til kandidater som er valgbare, som fører til overføring av listestemmer fra en liste til en annen, jf. kirkevalgreglene § 7-9 (3) b og c.

Kirkevalgreglene § 7-10 (1) inneholder regler om fordelingen av plassene i menighetsrådet. Denne skjer på grunnlag av St. Laguës metode etter kirkevalgreglene § 7-10 (2). Valglistenes listestemmetall divideres med 1 – 3 – 5 – 7 – 9 osv. De faste plassene fordeles til valglistene fortløpende på grunnlag av de fremkomne kvotienter. Har to lister samme kvotient, tilfaller plassen den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, fordeles plassen ved loddtrekning. Hver liste

skal så vidt mulig tildeles like mange varamedlemmer som den får medlemmer, med tillegg av ett. Kandidatene til varaplassene fordeles på samme måte som representantene.

9.9.2.2 Kandidatkåringen

Kandidatkåringen skjer på grunnlag av kirkevalgreglene § 7-10 (3). Kåringen for alle **andre valglistes enn Nominasjonskomiteens liste** skjer på grunnlag av to faktorer:

1. Stemmetillegg fra nomineringsgruppen

Kandidater som er ført opp med uthevet skrift på stemmesedlene, skal ha et stemmetillegg tilsvarende 25 prosent av antall stemmesedler som kommer listen til del, jf. kirkevalgreglene § 7-2 (3).

2. Personstemmer fra velgerne

Deretter telles personstemmene velgerne har gitt kandidatene. Slike personstemmer kan gis på to måter – som personstemmer til kandidater på listen etter kirkevalgreglene § 7-8 (2) a eller som personstemmer til kandidater på andre lister (slengerstemmer) etter § 7-8 (2) b.

De kandidater som får flest personstemmer sammenlagt under 1 og 2, er valgt. I tilfelle flere får like mange personstemmer, er rekkefølgen på den offisielle valglisten avgjørende. Kandidater som ikke er valgbare, tas ikke i betraktning.

Kandidatkåringen for **Nominasjonskomiteens liste** skjer på grunnlag av to faktorer:

1. Personstemmer fra velgerne

Først telles personstemmene velgerne har gitt kandidatene. Slike personstemmer kan gis på to måter – som personstemmer til kandidater på listen etter kirkevalgreglene § 7-8 (2) a eller som personstemmer til kandidater på andre lister (slengerstemmer) etter § 7-8 (2) b.



2. Nominasjonskomiteens rangering av kandidatene

Kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall, kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Øvrige kandidater kåres på grunnlag av sin rekkefølge på listen.

Se mer om sperregrensen i punkt [9.9.1](#).

Har flere kandidater fått like mange stemmer eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.

Kandidater som ikke er valgbare, tas ikke i betraktning.

Hver liste skal, i den grad det er mulig, tildeles et antall vararepresentanter som tilsvarer listens valgte medlemmer med et tillegg på én.

Valgstyret skal underrette de valgte medlemmene og varamedlemmene av menighetsrådet om utfallet av valget, jf. kirkevalgreglene § 7-10 (6).



10

10. Klager over valget. Omvalg

10.1 Hvem har klagerett?

Biskopen og alle som har stemmerett, har klagerett, jf. kirkevalgreglene §§ 12-1 (1) og 12-2 (1). Dette gjelder både for valget av menighetsråd og valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Ved valget til menighetsrådet er det et krav om at man er manntallsført i det aktuelle soknet.

Dersom klagen gjelder spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også de som ikke er blitt manntallsført klagerett.


10.2 Hva kan det klages over?

Både for valget til menighetsråd og valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet kan man klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, jf. kirkevalgreglene §§ 12-1 (1) og 12-2 (1). Det er få begrensninger i hva slags forhold det kan klages over, ut over at forholdet på en eller annen måte må knytte seg til forberedelsene og gjennomføringen av valget.

Unntaket er de saker hvor Kirkerådet er tildelt avgjørelsesmyndighet i kirkevalgreglene eller andre kirkelige valgeregler, jf. bl.a. kirkevalgreglene §§ 2-3, 3-3, 6-3, 6-4 og 12-3. I reglene er Kirkerådet utpekt som klageinstans. I disse sakene er Kirkerådet imidlertid det organet som allerede har truffet vedtak i saken i første omgang. Det betyr at Kirkerådet ikke kan være klageorgan i saker rådet allerede har behandlet i førsteinstans. I slike saker er det derfor ikke klageadgang. Dette er for øvrig i tråd med hovedregelen i kirkeordningen § 42. Derimot kan Kirkerådet omgjøre sin avgjørelse.

10.3 Særregler vedrørende krav om retting i manntallet og klage vedrørende listeforslag

Den som mener at vedkommende selv eller noen annen uriktig er blitt innført eller utelatt fra manntallet i soknet, kan kreve at valgstyret retter feilen, jf. kirkevalgreglene § 2-7. Se nærmere om adgangen til å kreve retting i manntallet



i punkt [4.2.7](#). En særregel om listeforslag i § 7-7 går ut på at klage over valgstyrets vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag, må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av de godkjente listeoverskriftene.

Foruten forslagsstillere som er berørt av vedtaket, kan også en registrert nomineringsgruppe sentralt klage over et vedtak, dersom de mener eneretten til deres navn er krenket.

10.4 Klagefrist

Fristen for å klage er sju dager etter valgdagen, jf. kirkevalgreglene §§ 12-1 (2) og 12-2 (2). Det er imidlertid adgang også tidligere til å fremsette klager over forhold i forbindelse med forberedelsene og gjennomføringen av valget. For at eventuelle feil skal kunne rettes med virkning for valget, vil det være mest hensiktsmessig om klagen fremsettes så tidlig som mulig. Klagen må være innkommet til et av organene klagen kan fremsettes for, jf. punkt 10.6, mandag 17. september 2023, jf. sjudagersfristen. Det er ikke nok at klagen er postlagt innen fristen.

Fristen for å fremme klage over valgoppgjøret er sju dager etter at valgoppgjøret er godkjent av valgstyret eller valgrådet.

10.5 Krav om skriftlighet

Etter kirkevalgreglene §§ 12-1 (3) og 12-2 (3) er det krav om at en klage er skriftlig.

10.6 Hvor klagen skal fremstilles

Klage ved menighetsrådvalg skal fremsettes for valgstyret i menigheten.

Klage ved bispedømmeråds- og kirkemøtevalg skal fremsettes for valgstyret i menigheten, valgrådet i bispedømmet eller Kirkerådet. Gjelder klagen forhold av betydning for begge valg, anses den å gjelde begge og kan behandles enten av bispedømmerådet som klageinstans eller av Kirkerådet.

Uansett gjelder prinsippet om at kirkelige organer har veiledningsplikt etter forvaltningsloven og skal sende saken til rett instans hvis den er kommet feil sted.

10.7 Hvem som er klageinstans

10.7.1 Menighetsrådvalg

Kirkevalgreglene § 12-1 (4) slår fast at det er bispedømmerådet som er klageinstans ved valg av menighetsråd. Kirkerådet legger til grunn at behandlingen av en klage vil være en prinsipiell avgjørelse som normalt ikke kan delegeres til daglig leder. Hensynet til en rask avgjørelse kan imidlertid tilsa at bispedømmerådet delegerer avgjørelsesmyndigheten til sitt arbeidsutvalg eller til valgrådet.

10.7.2 Valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet


Kirkevalgreglene § 12-2 (4) slår fast at det er Kirkerådet som er klageinstans ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

10.8 Klagebehandling og følgene av denne

For klagebehandlingen gjelder forvaltningsloven og ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper.

Ved valg av menighetsråd skal først valgstyret i menigheten prøve saken og vurdere om klager skal gis medhold. Valgstyret er i denne sammenheng å anse som underinstansen etter forvaltningsloven § 33. Hvis klager ikke gis medhold, oversendes saken til bispedømmerådet til behandling.

Valgmyndighetene kan omgjøre sine avgjørelser/vedtak på vanlig måte, innenfor de grenser forvaltningsloven setter. Vedtaksorganet kan oppheve eller endre enkeltvedtak hvis klagen anses begrunnet, jf. forvaltningsloven § 33. Det samme gjelder for klageinstansen, jf. forvaltningsloven § 34. Det er på nærmere vilkår adgang til å rette enkeltvedtak også uten at det er klaget, jf. forvaltningsloven § 35.



For øvrig er det fritt opp til valgmyndighetene å rette eventuelle feil, enten det er klaget eller ikke.

10.9 Klager over forhold som ikke kan rettes

Mange forhold knyttet til forberedelsen og gjennomføringen av valget, vil det ikke lenger være mulig å rette på det tidspunktet klagen fremsettes. Valgstyret kan da ikke ta klagen til følge. Dette fordi en feil i så fall må rettes ved å kjenne valget ugyldig, noe valgstyret ikke har kompetanse til.

Valgstyret skal forberede saken. Behandling av slike klagesaker haster. Derfor må det umiddelbart etter at en slik klage er mottatt, sendes kopi av klagen til klageinstansen.

Ved menighetsrådsvalg tar bispedømmerådet stilling til om det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet, og som det ikke er mulig å rette. Dersom en eventuell feil må antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet, skal bispedømmerådet kjenne valget ugyldig og sende melding om dette til Kirkerådet, som påbyr omvalg. Antas en begått feil å være uten betydning for valgresultatet, sender bispedømmerådet underretning om dette til valgstyret.

10.10 Omvalg

Som nevnt er det Kirkerådet som har myndighet til å påby omvalg. Utgangspunktet for en gjennomføring av omvalg er at de alminnelige reglene også vil gjelde ved valg som gjennomføres som omvalg. I kirkevalgreglene § 12-4 er det fastsatt at manntallet fra det opprinnelige valget skal benyttes, men det skal oppdateres og feil rettes. Det vil kunne være behov for å fastsette kortere frister og iverksette andre foranstaltninger, som ikke nødvendigvis korresponderer med alminnelig prosedyre ved valg. Dette gjelder for eksempel for tid og sted. Kirkerådet kan gjøre unntak fra bestemmelser i kirkevalgreglene dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig

gjennomføring av omvalget, jf. kirkevalgreglene § 12-4 (2). For ordens skyld skal det presiseres at det ikke er aktuelt å fravike bestemmelser som er satt til vern om velgernes rettssikkerhet, og det vises i denne sammenheng også til formålsbestemmelsen i kirkevalgreglene § 1-1.

10.11 Praktisk tips til lokale valgmyndigheter

Kirkerådet understreker at det er viktig for en eventuell klagebehandling at stemmestyrene og valgstyret protokollerer forhold knyttet til gjennomføring av valget på en god måte. Det kan for eksempel dreie seg om følgende hendelser:

- Velger som muntlig klager på forhold ved valggjennomføringen.
- Velger eller valgfunksjonær som blir bortvist på grunn av valgagitasjon.
- Velger som ikke kommer inn i valglokalet på grunn av fysisk funksjonsnedsettelse.
- Tilfeller hvor det foreligger flere kryss i manntallet enn det foreligger stemmer, eller omvendt.

Ved at disse forholdene protokolleres, blir det lettere for klageinstansen å vurdere om forholdene det klages over må antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet.



11

11. Andre bestemmelser

11.1 Forskjellige bestemmelser

11.1.1 Generelt

Kirkevalgreglene kapittel 14 inneholder forskjellige bestemmelser knyttet til valggjennomføring.

11.1.2 Beregning av frister

Kirkevalgreglene § 14-2 fastsetter regler om fristberegning og oversittelse. I første og annet ledd er det gitt regler om de tilfeller hvor frister knyttes til faste datoer og disse faller på lørdag eller en helligdag. Er vedkommende lørdag eller helligdag utgangspunktet for fristen, begynner fristen å løpe nærmest påfølgende hverdag. Er datoen for fristens utløp en lørdag eller helligdag, vil fristen løpe ut den nærmeste påfølgende hverdag.

Kirkevalgreglene § 14-2 (3) slår fast at dersom en dato som er tidligste eller seneste tidspunkt for en handling etter reglene faller på en lørdag eller en helligdag, kan vedkommende handling tidligst utføres nærmest påfølgende hverdag. Tilsvarende vil gjelde der det seneste tidspunkt for en handling faller på en lørdag eller helligdag. Her må vedkommende handling

senest være utført på den sist påfølgende hverdag.


Dette innebærer at dersom 31. mars faller på en søndag, vil innleveringsfristen for listeforslag løpe ut mandag 1. april. I denne valghåndboken og i sjekklisten i kapittel 12 er fristene beregnet i tråd med denne bestemmelsen.

11.1.3 Forsøk med ulike valgordninger

I henhold til kirkevalgreglene § 14-4 (3) er Kirkerådet gitt myndighet til å gjennomføre begrensede forsøk med ulike valgordninger ved valg av menighetsråd.

Med forsøk med ulike valgordninger menes det at valget til menighetsråd gjennomføres på andre måter enn det som er fastsatt i kirkevalgreglene.

Bakgrunnen for bestemmelsen er behovet for å kunne avvikle valg på andre måter enn de tradisjonelle. Det kan være nødvendig å prøve ut forslag som innebærer nytenkning rundt valgene, uten at det i første omgang blir innført obligatoriske ordninger gjennom kirkevalgreglene. For å høste nødvendige erfaringer, som i sin tur kan danne grunnlag for eventuelle regelendringer, kan en sette i verk forsøk. Forsøk kan gi svar på om det bør gjøres



endringer i valgordningen for å få til en styrket interesse for menighetsrådsvalget.

Bestemmelsen om forsøk gjelder kun for valgordningen ved valg av menighetsråd. Kirkerådet kan enten selv initiere et forsøk ved valg av menighetsråd, eller godkjenne en søknad fra et menighetsråd.

11.1.4 Felles menighetsråd for flere sokn

Kirkeordningen § 8 tredje ledd åpner for at menighetsråd innenfor en og samme kommune med bispedømmerådets godkjenning kan etablere et felles menighetsråd for flere sokn etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet. Det felles menighetsrådet overtar den myndigheten som i og i medhold av trossamfunnsloven og kirkeordningen er lagt til menighetsrådet. Kirkemøtet 2022 vedtok slike nærmere bestemmelser.

Det har tidligere vært mulig å gjennomføre forsøk med felles menighetsråd for flere sokn. Mange steder har det vært godkjent forsøk ut valgperioden 2019–2023. De nye reglene åpner for at forsøkene med bispedømmerådets godkjenning kan gå over til en permanent organisering med felles menighetsråd for flere sokn.

11.1.4.1 Etablering av felles menighetsråd

Etableringen av et felles menighetsråd skal finne sted ved starten av en valgperiode til menighetsrådet. De menighetsråd som ønsker å inngå samarbeid om felles menighetsråd fra valgperioden 2023–2027, sender søknad til bispedømmerådet om godkjenning av ordningen senest 31. januar 2023, dvs. senest to måneder før fristen for å levere listeforslag ved valg av menighetsråd.

Bispedømmerådet kan stille vilkår for å godkjenne søknaden. Bispedømmerådets vedtak om godkjenning av etableringen av et felles menighetsråd, må finne sted innen 17. mars 2022, dvs. innen 14 dager før fristen for å levere listeforslag ved valg av menighetsråd for, slik at etableringen skal kunne få virkning for førstkommende valgperiode.

11.1.4.2 Nærmere om ordningen med felles menighetsråd for flere sokn

Kirkemøtet har i 2022 fastsatt egne regler om ordning for felles menighetsråd. Disse reglene regulerer bl.a. menighetsmøtets betydning, sammensetning, representasjon i kirkelig fellesråd og hva som skal til for å tre ut av et samarbeid om felles menighetsråd.

11.1.4.3 Gjeninnføring av valg med felles menighetsrådsvalg for flere sokn

Ved gjennomføringen av valg til felles menighetsråd for flere sokn gjelder kirkevalgreglene så langt de passer og med følgende særskilte presiseringer og unntak:

- Hvert sokn utgjør en egen valgkrets.
- Et felles menighetsråd utgjør samlet valgstyre for det enkelte sokn.

Formuleringen «så langt de passer» åpner for at det ikke er alle forhold i valgreglene som passer alle steder. Noen steder vil det passe at hvert sokn har en egen nominasjonskomité for hvert sokn, slik det normalregelen i kirkevalgreglene er. Andre steder vil kunne være krevende å ha en egen nominasjonskomité for hvert sokn. Reglene åpner da for at det kan være en felles nominasjonskomité.

11.2 Annet regelverk som gjelder for kirkevalg

11.2.1 Forvaltningsloven og offentleglova

Kirkeordningen § 42 første ledd slår fast at forvaltningsloven gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer. Det innebærer at forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling også gjelder for valgstyret, stemmestyret og valgrådet.

Forvaltningsloven gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer, «når ikke annet er bestemt i eller i medhold av annen lov» (forvaltningsloven § 1).



Utgangspunktet er at bestemmelsene i forvaltningsloven og offentleglova gjelder for de organer som er gitt myndighet etter kirkevalgreglene. Når en konkret tolkning av kirkevalgreglene leder til løsninger som avviker fra de alminnelige bestemmelser i forvaltningsloven, legger Kirkerådet til grunn at kirkevalgreglenes løsning går foran.

11.2.1.1 Offentlighet

Kirkevalgreglene har noen regler som direkte gjelder offentlighet. De aktuelle bestemmelsene gjelder

- utlegging av listeforslagene til ettersyn etter hvert som de kommer inn (§ 7-5 (1)),
- offentliggjøring av godkjente valglister (§ 7-6),
- taushetsplikt om enkeltpersoners stemmegivning (§ 14-3 (2), § 9-5 (6) og § 10-4 (5)),
- forbud mot å gi opplysninger om stemmeseddelforbruk (§ 9-6 (2) og § 10-3 (2)).

Hvem som har underskrevet et listeforslag etter kirkevalgreglene § 7-3, er underlagt taushetsplikt, ettersom det regnes som «noens personlige forhold», jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1.

Oversikt over underskrivernes navn kan derfor ikke utleveres til pressen eller andre.

Derimot er opplysninger om hvem som er tillitsvalgte for listeforslagene å anse som offentlige opplysninger.

Kirkevalgreglene har ingen bestemmelser som regulerer saksbehandlingen i valgstyret og valgråd. For å sikre en åpen og transparent saksbehandling i valgorganene legger Kirkerådet til grunn at bestemmelsene i [forskrift 14. november 2021 nr. 3259 om regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet](#) så langt det passer, skal legges til grunn for valgstyrets saksbehandling.

Det innebærer blant annet at reglene om åpne og lukkede møter i reglenes § 3 legges tilsvarende til grunn for disse valgorganene.

11.2.1.2 Innsyn i søknad om fritak fra å stå på valgliste

En søknad om fritak fra å stå på valgliste gjelder personopplysninger, og innsyn må vurderes i lys av personvernforordningen. Personen selv har rett til innsyn (personvernforordningen artikkel 15 og forvaltningsloven § 18) og kan samtykke til at andre får det (personvernforordningen artikkel 6). Forslagsstillere er i utgangspunktet også part i saken, og har rett til innsyn etter forvaltningsloven § 18 sett i sammenheng med personvernforordningen. Dette gir grunnlag for å gi innsyn i hvem som har søkt om fritak, men ikke hvorfor.

11.2.1.3 Offentlighet i forbindelse med opptelling av stemmer

Utgangspunktet er at opptellingen foregår i åpent møte. Likevel har ikke publikum en ubegrenset adgang til å være til stede under opptellingen. Personer kan bortvises dersom de opptrer på en måte som virker forstyrrende på en forsvarlig gjennomføring av opptellingen. Dersom møtene i valgstyret skal lukkes, må dette hjemles i virksomhetsreglene § 3.

11.2.1.4 Inhabilitet

Bestemmelsene i forvaltningslovens kapittel II gjelder for de organer som er gitt myndighet etter kirkevalgreglene. Når en konkret tolkning av kirkevalgreglene leder til løsninger som avviker fra de alminnelige bestemmelser i forvaltningsloven, går kirkevalgreglenes løsning foran.

Valgstyret består av folkevalgte medlemmer. Det vil være en normalsituasjon at medlemmene er aktive i menighetsrådsarbeid eller til og med listekandidater. Dette fører ikke i seg selv til at medlemmet er inhabilt til å delta i generelle avgjørelser, som godkjenning av valglister eller godkjenning av valgoppgjøret. Kirkevalgreglene § 11-4 (1) siste punktum presiserer imidlertid at kandidat som er oppført på valgliste, ikke kan delta i opptellingen



av vedkommende valg. Medlemmet vil være inhabilt til å delta i enkeltavgjørelser som gjelder egen eller nærstående valgbarhet eller søknad om fritak.

I enkeltsaker ellers kan det foreligge forhold som kan være egnet til å svekke tilliten til et medlems upartiskhet. Som et eksempel kan nevnes sterke motsetnings eller avhengighetsforhold. Om dette er «særegne forhold» som etter forvaltningsloven § 6 annet ledd kan føre til inhabilitet, må vurderes i det enkelte tilfellet.

Spørsmålene om inhabilitet må vurderes etter samme regler for stemmestyrets medlemmer som for valgstyrets medlemmer.

Ved behandling av en klage hvor et medlem av valgstyret eller av klageinstansen er medlem i styret eller listekandidat på listen fra en registrert nomineringsgruppe (forening) som er part i saken, vil medlemmet automatisk være inhabil i saken i henhold til forvaltningsloven § 6 første ledd. Tilsvarende må det antas at en listekandidat på listeforslaget fra en uregistrert nomineringsgruppe (inkludert Nominasjonskomiteens liste) vil være inhabil til å behandle en klage fra vedkommende nomineringsgruppe i henhold til forvaltningsloven § 6 annet ledd. Avgjørelsen om inhabilitet treffes av valgstyret/klageinstansen selv i tråd med bestemmelsene i forvaltningsloven § 8 annet ledd.

11.3 Tilskudd til lokal gjennomføring av Kirkevalget 2023

Det vil bli gitt tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget.

Tilskuddet skal bidra til at valget kan gjennomføres i henhold til reglene, og særlig til at valgting kan holdes på samme tid som kommunestyre og fylkestingsvalget, det vil si i alle stemmekretser i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler.

Tilskuddet skal gå til følgende hovedområder:

- godtgjørelse til valgfunksjonærer,
- opplæring av valgfunksjonærer,
- lokale kommunikasjons tiltak,
- lokal valgadministrasjon,
- valgmateriell.

Det er lagt opp til at valgstyrene, i samarbeid med fellesrådet, kan prioritere bruken av midlene mellom disse formålene.

Det blir utarbeidet en fordelingsnøkkel for midlene. Informasjon om denne kommer.

Tilskuddsmottaker er valgstyrene ved de kirkelige fellesrådene. Det betyr at kirkelig fellesråd mottar tildelingsbrev om tilskuddet til soknene i fellesrådsområdet, og at tilskuddet utbetales til fellesrådet. Det er fellesrådet som er ansvarlig for rapportering om bruk av midlene etter de rapporteringsrutiner Kirkerådet fastsetter.

11.4 Samarbeid med kommunen

Trossamfunnsloven § 13 første ledd fastslår at kirkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Det er Kirkemøtet som avgjør dette, noe det har gjort i kirkevalgreglene § 10-1 (1). Dette vil både si samme dager og tider og valglokaler i umiddelbar nærhet til kommunens valglokaler. Dette gjør at det er nødvendig å koordinere tilretteleggingen av valglokaler med kommunens valgstyre. Dette bør gjøres samlet på kommunenivå. Fellesrådet/kirkevergen er den naturlige koordineringsinstansen.

Det anbefales at fellesrådet henvender seg til kommunens valgstyre på et tidlig stadium i prosessen, slik at kirken og kommunen kan holde hverandre gjensidig orientert. Ikke minst er det viktig at en tidlig kommer i gang med



å kartlegge hvilke løsninger mht. valglokaler i nærheten av hverandre som vil være de beste.

Kommunenes valgstyret vil bli orientert om kirkevalget av Kommunal- og distriktsdepartementet. Kommunal- og distriktsdepartementets valghåndbok inneholder informasjon til kommunenes valgstyret og valgfunksjonærer. Se [valghåndboken](#). Ved kontakt med kommunen kan det henvises både til denne og til trossamfunnsloven § 13 første ledd.

Forutsetninger for samarbeidet

Kirkevalget skal skje samtidig som valg til kommunestyre og fylkesting. Dette gjelder både valgdager og åpningstider.

Kirkevalget skal finne sted i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler.

Valgene skal fremstå som ulike valg, det skal ikke oppstå uklarhet eller sammenblanding av de to valgene. Avvikling av kirkelige valg i tilknytning til offentlige valg, innebærer etter gjeldende rett ikke ulovlig forstyrrelse av offentlige valg, jf. Prop. 130 L (2018–2019) side 262.

Personene som utfører oppgaver i forbindelse med kirkevalget, skal ikke utføre oppgaver ved kommunestyre og fylkestingsvalget. Både valgstyret/stemmestyret ved kirkevalget og valgstyret/stemmestyret ved kommunestyre og fylkestingsvalget er ansvarlige for å sikre at det ikke oppstår uklarheter eller sammenblanding mellom valgene.

Tiltak for å unngå sammenblanding og uklarhet

Informasjon til kommunens stemmestyret om at kirkevalget finner sted:

- Tidlig kontakt for å koordinere tid og sted for valget og finne egnede lokaler for kirkevalget i umiddelbar nærhet av lokalene for kommunestyre og fylkestingsvalget.
- Kontakten med kommunens valgstyret koordineres av kirkelig fellesråd ved kirkevergen.
- Gjensidig orientering om opplegg for forhåndsstemmegivning.
- Klare avtaler om evt. praktisk bistand fra kommunen.
- Klare avtaler om skilting av valglokalene.
- God opplæring av kirkevalgets valgfunksjonærer.

11.4.1 Valglokale på valgdagen

Det må finnes gode valglokaler for kirkevalget i umiddelbar nærhet til alle stedene kommunen skal avholde valg. Valgstyret er ansvarlig for å finne et egnet og tilgjengelig lokale, jf. kirkevalgreglene § 10-2 (1). I fastsettingen av valglokalet er det viktig å tenke på hensyn til universell utforming og muligheten for hemmelig valg.

Ved tidligere kirkevalg har noen steder lokalene som ble stilt til disposisjon vært uhensiktsmessige (gymgarderober eller lignende). Det er viktig i samråd med kommunen å finne egnede valglokaler for kirkevalgets behov, som har tilstrekkelig areal.

Kirkevalget skal ikke benytte samme rom som det offentlige valget benytter, jf. kirkevalgreglene § 10-2 (1), se også Prop. 130 L (2018–2019) side 262. Det følger av forarbeidene til trossamfunnsloven § 13 at det skal være «forholdsvis enkelt» å finne fram og forflytte seg fra det ene valglokalet til det andre, jf. Prop. 130 L (2018–2019) side 262.



Dersom valget søkes avholdt i samme bygning eller bygningskompleks som kommunestyre og fylkestingsvalget, er det en forutsetning at dette i god tid avklares i dialog med kommunens valgstyre. Videre er det en forutsetning at kirkevalget er tydelig atskilt fra kommunestyre og fylkestingsvalget, enten ved ulike innganger til valglokalene, eller ved atskilte rom der det ikke er mulig med ulike innganger.

Eksempel

Hvis kommunestyre og fylkestingsvalget holdes i gymsal på skole, kan kirkevalget holdes i et klasserom, fortrinnsvis med annen inngang fra skolegården enn gymsalen.

11.4.2 Forhåndsstemmegivning

Det er viktig med gjensidig orientering om opplegget for forhåndsstemmegivning. Kirkevalget kan ikke bruke samme stemmemottak og stemmemottakere som kommunestyre og fylkestingsvalget. Også her gjelder forutsetningene om å unngå sammenblanding og uklarhet omkring valgene. I de fleste tilfeller vil ikke menighetene ha kapasitet til å ha samme åpningstider for forhåndsstemmegivning som kommunestyre og fylkestingsvalget, men der det er ønskelig å legge forhåndsstemmegivning til samme tider og steder (tilstøtende lokaler) som kommunens forhåndsstemmegivning, må dette koordineres og avtales med kommunen.

11.4.3 Materiell og praktisk bistand

Fordi kirkevalget skjer samtidig med kommunestyre og fylkestingsvalget, må kommunene prioritere kommunestyre og fylkestingsvalget med personell og utstyr.

Der det lokalt ligger til rette for det, er det ikke noe til hinder for at kommunen kan låne ut overskuddsutstyr som urner og avlukker som kommunen ikke selv har bruk for, eller overlate utstyr kommunen skifter ut til menighetene

11.4.4 Kommunenes frister

Kommunenes frist til å fastsette endringer i antall og utstrekning på stemmekretsene er 31. mars 2023.

Vedtak om det skal være en eller to valgdager i kommunen treffes av kommunen i god tid før valget, gjerne i løpet av høsten 2022.



12

12. Frister og sjekklister for valgmyndighetene

Frister og sjekklister for valgmyndighetene.

12.1 Sjekkliste for valgstyret (bokmål)

Regelfestede frister står i vanlig skrift. Anbefalte frister står i kursiv.

Oppgaver ved valg av menighetsråd (MR), bispedømmeråd (BDR) og Kirkemøtet og kirkelig fellesråd (FR) Nominasjonsfasen Høst 2022–31. mars 2023	Frist	Ansvar
Delta på møte for valg av nominasjonskomité ved BDR/KM-valget	Før 1. februar 2023	MR-leder el. medlem
Frist for menighetsrådet for å sende inn forslag til leke kandidater til bispedømmeråd og Kirkemøtet	Før 1. februar 2023	MR
Delta på valgkurs arrangert av bispedømmerådet	<i>Før 1. februar 2023</i>	Valgstyret (VS)
Ta kontakt med kommunen (tid for valget – åpningstider i valglokaler)	<i>Ingen fast frist, men så tidlig som mulig.</i>	Fellesråd/kirkeverge/VS
Kunngjøring av krav til listeforslag	1. februar 2023 (må skje i god tid før 31. mars)	VS
Oppnevning av nominasjonskomité ved MR-valg	1. februar 2023	VS
Lag kommunikasjonsplan	1. februar 2023	Kommunikasjonsansvarlig (Komm)/VS
Frist for menighetsmøtets vedtak om antall medlemmer i menighetsrådet	1. mars 2023 (må skje i god tid før 31. mars)	MR/Menighetsmøte
Frist for innlevering av listeforslag til valgstyret	31. mars 2023 kl. 12:00	Nominasjonskomité og nomineringsgrupper
Legge ut listeforslag til ettersyn	Etter hvert som de kommer inn	VS

Valglister og grunnlagsdata 1. april–1. juni		
Frist for godkjenning av valglister MR-valg	Senest 2. mai 2023	VS
Kunngjøre valglister og valgform MR-valg	Senest 2. mai 2023	VS/Komm
Kunngjøring av supplerende nominasjon til MR-valg (gjelder ikke sokn som har forholdstallsvalg)	Senest 2. mai 2023	VS
Listeforslag(ene) legges inn i medlemsregisteret (valgmodulen)	Så fort som mulig etter godkjenning. Senest 1. juni ved supplerende nominasjon	VS/Stab
Frist for klage med krav om endring av valgstyrets vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag	Sju dager etter offentliggjøring (senest 9. mai)	Biskopen, registrert nomineringsgruppe og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for å søke bispedømmerådet om dispensasjon fra kravene til tid og sted for stemmegivningen for forhåndsstemmegivning og på valgdagen	15. mai 2023	VS
Frist for registrering (fastsetting) av lokale opplysninger om tid og sted for forhåndsstemming og valgting. Skal registreres i medlemsregisteret (valgmodulen)	Så fort som mulig etter at det er avgjort tid og sted for forhåndsstemming og valgting. Senest 1. juni 2023	VS/Stab
Frist for å fremme kandidater gjennom supplerende nominasjon (både MR-valg og BDR-valg)	15. mai 2023 kl. 12:00	Forslagsstillere
Valgstyrets frist til å godkjenne supplerte kandidater til MR-valg	22. mai 2023	Nominasjonskomité og nomineringsgrupper
Ved supplerende nominasjon – frist for kunngjøring av endelige valglister til MR-valg	22. mai 2023	VS/Komm
Frist for klage med krav om endring av valgstyrets vedtak om å godkjenne eller forkaste forslag om supplerende nominasjon	Sju dager etter offentliggjøring (senest 29. mai)	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett

Valg og mobilisering 2. juni – 11. september		
Bestemme om det skal bli adgang til at velgerne kan avgi stemme i alle soknene innenfor fellesrådsområdet	15. juni 2023	Alle VS i fellesrådsområdet
Skjæringsdato for manntallet	30. juni 2023	Kirkerådet
Skriv ut og kopier opp stemmesedler til MR-valget eller kontakt trykkeri. Kirkerådet sørger for at det kan skrives ut stemmesedler til MR-valget fra kirkevalget.no.	Juni–juli 2023 (før forhåndsstemming 10. aug. 2023)	VS
Oppnevne stemmemottakere	I løpet av juni 2023	VS
Siste frist for å trykke stemmesedler (MR-valg). Stemmesedler skal være mottatt fra bispedømmerådet (BDR-valg).	10. august 2023	VS
Frist for kunngjøring av tid og sted for valget, samt forhåndsstemming	10. august 2023	VS/Komm
Kontroll av manntallsopplysninger	10. aug.–11. sept. 2023	VS/Stab
Periode for forhåndsstemming	10. aug.–8. sept. 2023	VS
Periode for digital forhåndsstemming	10. aug.–6. sept. 2023	KR

Planlegge organisering og gjennomføring av valgting	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Oppnevne stemmestyre	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Planlegge organisering og gjennomføring av optelling	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Rekruttere valgfunksjonærer til valgdagen(e)	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Rekruttere valgfunksjonærer til optelling	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Gi opplæring til valgfunksjonærene	30. august 2023 (siste frist 8. september)	VS
Felles tidspunkt for forhåndsstemmegivning	31. august 2023	VS
Frist for forhåndsstemming på papir i annet sokn enn der en bor	1. september 2023	VS/Stab
Forhåndsstemming på institusjoner bør skje innen denne dagen	1. september 2023	VS

Frist for oppdatering av manntall (for personer som flytter tilbake til Norge fra utlandet og personer som melder seg inn i Den norske kirke)	1. september 2023	VS/Stab
Utskrift av avkryssingsmanntall	8. eller 9. september 2023	VS
Valgdag(er)	10. og 11. september 2023	VS/Stemmestyret
Opptelling og resultat 11. september–31. oktober		
Stemmestyrets protokoll ferdig	12. september 2023	Stemmestyret
Frist for mottak av forhåndsstemmer. Stemmer mottatt etter dette er «for sent innkomne forhåndsstemmer» og skal ikke tas med i opptellingen	11. september 2023 kl. 21:00	VS
Frist for foreløpig opptelling (MR- og BDR-valg)	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS
Frist for endelig opptelling (MR-valg)	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS
Frist for offentliggjøring av valgresultat (MR-valg)	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS/Komm
Valgstyrets protokoll ferdig	Så snart som mulig, etter klagebehandling hvis det kommer klager	VS

Frist for rapportering av foreløpig opptelling i valgmodulen (BDR-valg)	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS/Stab
Frist for innsending av stemmesedler og valgmateriell til valgrådet i bispedømmet (BDR-valg)	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS
Legg endelig opptelling inn i valgmodulen i medlemsregisteret	Så snart som mulig, dvs. innen 13. september 2023	VS/Stab
Frist for klage over gjennomføring av MR-valg. Klagen skal fremsettes for valgstyret, bispedømmerådet er klageinstans	18. september 2023	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over gjennomføring av BDR-valg. Klagen skal fremsettes for valgstyret, valgrådet eller Kirkerådet.	18. september 2023	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over valgoppgjøret (MR-valg). Klagen skal fremsettes for valgstyret, bispedømmerådet er klageinstans	7 dager etter at valgoppgjøret er godkjent	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over valgoppgjøret (BDR-valg). Klagen skal fremsettes for valgstyret, valgrådet eller Kirkerådet	7 dager etter at valgoppgjøret er godkjent	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for rapportering av utfyllende data i valgmodulen	2. oktober 2023	VS/Stab
Periode for avholdelse av konstituerende møte i MR, med valg av medlemmer til FR (MR/FR)	1.–31. oktober 2023	Leder for avtroppende MR innkaller
Gamle menighetsråd fratrer (MR)	31. oktober 2023	

Nyvalgte menighetsråd tiltrer (MR)	1. november 2023	
Framstilling av menighetsrådet for menigheten (ved gudstjeneste)	Nærmeste søndager etter konstituerende møte	MR/Sokneprest
Frist for avholdelse av konstituerende møte i kirkelig fellesråd (FR)	Senest 30. november 2023	Leder for avtroppende FR innkaller
Gamle kirkelige fellesråd fratrer (FR)	30. november 2023	
Nyvalgte kirkelige fellesråd tiltrer (FR)	1. desember 2023	

12.2 Sjekkliste for valstyret (nynorsk)

Regelfesta fristar står i vanleg skrift. Anbefalte fristar står i kursiv.

Oppgåver ved val av sokneråd (SR), bispedømeråd (BDR) og Kyrkjemøtet og kyrkjeleg fellesråd (FR) Nominasjonsfasen Haust 2022–31. mars 2023	Frist	Ansvar
Delta på møte for val av nominasjonskomité ved BDR/KM-valet	Før 1. februar 2023	SR-leiar el. medlem
Frist for soknerådet for å sende inn forslag til leke kandidatar til bispedømeråd og Kyrkjemøtet	Før 1. februar 2023	SR
Delta på valkurs arrangert av bispedømerådet	<i>Før 1. februar 2023</i>	Valstyret (VS)
Ta kontakt med kommunen (tid for valet og opningstider av vallokale)	<i>Ingen fast frist, men så tidleg som mogleg</i>	Fellesråd/Kyrkjeverje/VS
Kunngjering av krav til listeforslag	1. februar 2023 (må skje i god tid før 31. mars)	VS
Oppnemning av nominasjonskomité ved SR-val	1. februar 2023	VS
Lag kommunikasjonsplan	1. februar 2023	Kommunikasjonsansvarleg (Komm)/VS
Frist for soknemøtet sitt vedtak om tal på medlemmer i soknerådet	1. mars 2023 (må skje i god tid før 31. mars)	SR/Soknemøtet
Frist for innlevering av listeforslag til valstyret	31. mars 2023 kl. 12:00	Nominasjonskomité og nomineringsgrupper
Legge ut listeforslag til ettersyn	Etter kvart som dei kjem inn	VS

Vallister og grunnlagsdata 1. april–1. juni		
Frist for godkjenning av vallister SR-val	Seinast 2. mai 2023	VS
Kunngjere vallister og valform til SR-val	Seinast 2. mai 2023	VS/Komm
Kunngjering av eventuell supplerande nominasjon til SR-val (gjeld ikkje sokn som har høvetalsval)	Seinast 2. mai 2023	VS
Listeforslag(a) skal leggst inn i medlemsregisteret (valmodulen)	Så fort som mogleg etter godkjenning. Seinast 1. juni ved supplerande nominasjon	VS/Stab
Frist for klage med krav om endring av valstyrets vedtak om å godkjenne eller forkaste eit listeforslag	Sju dagar etter offentleggjering (seinast 9. mai)	Biskopen, registrert nomineringsgruppe og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for å søke bispedømerådet om dispensasjon frå krava til tid og stad for stemmegivinga for førehandsstemmegiving og på valdagen	15. mai 2023	VS
Frist for registrering (fastsetting) av lokale opplysningar om tid og stad for førehandsstemming og valting. Skal registrerast i medlemsregisteret (valmodulen)	Så fort som mogleg etter at det er avgjort tid og stad for valting. Seinast 1. juni 2023	VS/Stab
Frist for å fremje kandidatar gjennom supplerande nominasjon (både SR-val og BDR-val)	15. mai 2023 kl. 12:00	Forslagsstillarar
Valstyret sin frist til å godkjenne supplerte kandidatar SR-val	22. mai 2023	
Ved supplerande nominasjon. Frist for kunngjering av endelege vallister SR-val	22. mai 2023	VS/Komm
Frist for klage med krav om endring av valstyret sitt vedtak om å godkjenne eller forkaste forslag om supplerande nominasjon	Sju dagar etter offentleggjering (seinast 29. mai)	Biskopen, registrert nomineringsgruppe og alle som har stemmerett har klagerett

Val og mobilisering 2. juni–11. september		
Bestemme om det skal bli tilgang til at veljarane kan stemme i alle sokn innanfor fellesrådsområdet	15. juni 2023	Alle VS i fellesrådsområdet
Skjeringsdato for manntalet	30. juni 2023	Kyrkjerådet
Skriv ut og kopier opp stemmesetlar til SR-valet eller kontakt trykkeri. Kyrkjerådet sørger for at det kan skrivast ut stemmesetlar til SR-valet frå kirkevalget.no	Juni–juli 2023 (før førehandsstemming 10. aug. 2023)	VS
Peike ut stemmemottakarar	I løpet av juni 2023	VS
Siste frist for å trykke stemmesetlar (SR-val). Stemmesetlar skal være mottatt frå bispedømerådet (BDR-val)	10. august 2023	VS
Frist for kunngjering av tid og stad for valet, samt førehandsstemming	10. august 2023	VS/Komm
Kontroll av manntallsopplysningar	10. aug.–11. sept. 2023	VS/Stab
Periode for førehandsstemming	10. aug.–8. sept. 2023	VS
Periode for digital førehandsstemming	10. aug.–6. sept. 2023	KR

Planlegge organisering og gjennomføring av valting	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Peike ut stemmestyre	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Planlegge organisering og gjennomføring av oppteljing	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Rekruttere valfunksjonærar til valdagen(e)	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Rekruttere valfunksjonærar til oppteljing	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Gi opplæring til valfunksjonærane	30. aug. 2023 (siste frist 8. september)	VS
Felles tidspunkt for førehandsstemmegiving	31. august 2023	VS
Frist for førehandsstemming i anna sokn enn der ein bur	1. september 2023	VS
Førehandsstemming på institusjonar bør skje innan denne dagen	1. september 2023	VS

Frist for oppdatering av manntal (for personar som flyttar tilbake til Noreg frå utlandet og personar som melder seg inn i Den norske kyrkja)	1. september 2023	VS/Stab
Utskrift av avkryssingsmanntal	8. eller 9. september 2023	VS
Valdag(ar)	10. og 11. september 2023	VS/Stemmestyret
Opptelling og resultat 11. september–31. oktober		
Stemmestyret sin protokoll ferdig	12. september 2023	Stemmestyret
Frist for mottak av førehandsstemmer. Stemmer mottekne etter dette er «for seint innkomne førehandsstemmer» og skal ikkje vere med i oppteljinga	11. september 2023 kl. 21:00	VS
Frist for foreløpig oppteljing (SR- og BDR-val)	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS
Frist for endelig oppteljing (SR-val)	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS
Frist for offentliggjøring av valresultat (SR-val)	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS/Komm
Valstyret sin protokoll ferdig	Så snart som mogleg, etter klagebehandling viss det kjem klager	VS

Frist for rapportering av foreløpig oppteljing i valmodulen (BDR-val)	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS/Stab
Frist for innsending av stemmesetlar og valmaterieell til valrådet i bispedømet (BDR-val)	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS
Legg endeleg teljing inn i valmodulen i medlemsregisteret	Så snart som mogleg, dvs. innan 13. sept. 2023	VS/Stab
Frist for klage over gjennomføring av SR-val. Klagen skal framsettast for valstyret, bispedømerådet er klageinstans	18. september 2023	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over gjennomføring av BDR-val. Klagen skal framsettast for valstyret, valrådet eller Kyrkjerådet	18. september 2023	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over valoppgjeret (SR-val). Klagen skal framsetjast for valstyret, bispedømerådet er klageinstans	7 dagar etter at valoppgjeret er godkjend	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for klage over valoppgjeret (BDR-val). Klagen skal framsetjast for valstyret, valrådet eller Kyrkjerådet.	7 dagar etter at valoppgjeret er godkjend	Biskopen og alle som har stemmerett har klagerett
Frist for rapportering av utfyllande data i valmodulen	2. oktober 2023	VS/Stab
Periode for å halde konstituerande møte i SR, med val av medlemmer til FR (SR/FR)	1.–31. oktober 2023	Leiar for avtroppande SR kalla inn
Gamle sokneråd fråtrer (SR)	31. oktober 2023	

Nyvalde sokneråd tiltrer (SR)	1. november 2023	
Framstilling av soknerådet for soknet (ved gudsteneste)	Nærmaste søndagar etter konstituerande møte	SR/Sokneprest
Frist for å halde av konstituerande møte i kyrkjeleg fellesråd (FR)	Seinast 30. nov. 2023	Leiar for avtroppande FR innkallar
Gamle kyrkjelege fellesråd fråtrer (FR)	30. november 2023	
Nyvalte kyrkjelege fellesråd tiltrer (FR)	1. desember 2023	



13

[Lenke til Kirkevalgreglene på nett](#)

13. Valgregler

13.1 Forskrift om regler for valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene)

Fastsatt av Kirkemøtet 26. september 2022 med hjemmel i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd og kirkeordning 30. mars 2019 nr. 2307 for Den norske kirke § 9 første ledd, § 24 annet ledd og § 27. Endret ved forskrift 11. november 2022 nr. 1952, jf. sak KR 82/22.

Kapittel 1. Reglens formål og virkeområde

§ 1-1. Reglens formål

Formålet med reglene er å legge forholdene til rette, slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.

§ 1-2. Reglens virkeområde

(1) Disse reglene gjelder ved valg av medlemmer av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

(2) Det fremgår av det enkelte kapittel eller den enkelte bestemmelse hvilket virkeområde reglene har.


Kapittel 2. Stemmerett og manntall

§ 2-1. Stemmerett ved valg av menighetsråd

(1) Stemmerett ved menighetsrådsvalg har medlemmer av Den norske kirke som oppfyller følgende vilkår:

- a. vedkommende vil ha fylt 15 år innen utgangen av valgåret og
- b. vedkommende er folkeregisterført som bosatt i soknet eller innført i manntallet i henhold til kirkeordningen § 6 annet ledd.

(2) Etter søknad fra et medlem kan biskopen etter kirkeordningen § 6 annet ledd samtykke i at



medlemmet får sin tilknytning overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i. Medlemmet har da stemmerett i det sokn vedkommende har fått overført sin tilknytning til, jf. kirkeordningen § 7 første ledd.

(3) For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i soknet på valgdagen. Et medlem som er tilkjent medlemskap etter regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet, kan utøve stemmeretten på grunnlag av særskilt dokumentasjon fra Kirkerådet.

§ 2-2. Stemmerett ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Stemmerett ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet har medlemmer av Den norske kirke som oppfyller følgende vilkår:

- a. vedkommende vil ha fylt 15 år innen utgangen av valgåret
- b. vedkommende er folkeregisterført som bosatt i bispedømmet og
- c. vedkommende har ikke stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt etter forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-1 eller § 2-2.

(2) For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i soknet på valgdagen. Et medlem som er tilkjent medlemskap etter regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet, kan utøve stemmeretten på grunnlag av særskilt dokumentasjon fra Kirkerådet.

§ 2-3. Tvilstilfelle

Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett.

§ 2-4. I hvilke sokn velgerne skal manntallsføres

Stemmeberettigede som er registret med bostedsadresse

i Norge, skal føres inn i manntallet i det soknet der de var folkeregisterført som bosatt den 30. juni i valgåret.

§ 2-5. Ansvar for å opprette og oppdatere manntall.

Utsendelse av valgkort

(1) Kirkerådet er ansvarlig for at manntallet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra Den norske kirkes medlemsregister. Kirkerådet sørger for at alle sokn får et manntall over personer med stemmerett i soknet. Det skal føres et felles manntall for valg til menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

(2) Oppdateringer i manntallet etter 30. juni kan bare skje på bakgrunn av følgende forhold:

- a. Krav om retting av feil, oppdaget feil eller klage.
- b. Ved flyttemelding som ikke ble registrert før manntallsutkastet ble skrevet ut, men som er mottatt av folkeregistermyndigheten innen skjæringsdatoen 30. juni. Vedkommende manntallsføres i tilflyttingssoknet og strykes fra manntallet i fraflyttingssoknet.
- c. Når utenlandsboende flytter tilbake til Norge. Vedkommende føres inn i manntallet i tilflyttingssoknet. Dersom vedkommende allerede er manntallsført i et annet sokn, strykes vedkommende fra manntallet i tidligere bostedssokn. Slik oppdatering kan skje frem til 1. september i valgåret.
- d. Ved erverv av medlemskap. Dersom medlemskapet medfører at vedkommende får stemmerett ved valget, føres vedkommende inn i manntallet i bostedssoknet. Slik oppdatering kan skje frem til 1. september i valgåret.
- e. Ved dødsfall. Vedkommende strykes fra manntallet, med mindre vedkommende allerede har avgitt godkjent forhåndsstemmegivning.



- f. Ved utmelding. Vedkommende strykes fra manntallet, med mindre vedkommende allerede har avgitt godkjent forhåndsstemmegivning.
- g. Ved overført tilknytning etter kirkeordningen § 6 annet ledd.

(3) Det skal ikke føres noen inn i eller ut av manntallet hvis vedkommende derved blir manntallsført i mer enn ett sokn, eller ikke blir manntallsført i noen sokn. I slike tilfeller skal ikke manntallet oppdateres uten at manntallet i det andre soknet blir oppdatert tilsvarende.

(4) Velger skal ikke føres inn i manntallet dersom vedkommende er manntallsført i et annet sokn og har avgitt forhåndsstemme til dette soknet.

(5) Kirkerådet kan sørge for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i manntallet i soknet.

§ 2-6. Kontroll av manntallsopplysninger

(1) Den enkelte person skal fra senest 10. august få anledning til å gjøre seg kjent med opplysninger i soknets manntall om seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra.

(2) Manntallsopplysningene som tilgjengeliggjøres etter første ledd, skal kun inneholde navn, adresse, fødselsdato, hvilke valg vedkommende har stemmerett i og eventuelt manntallsnummer og kretsopplysninger til de manntallsførte.

§ 2-7. Krav om retting

Alle som mener at de selv eller andre feilaktig er innført eller utelatt fra manntallet, kan kreve at valgstyret retter feilen.

§ 2-8. Underretning om endringer i manntallet

Valgstyret skal snarest sende melding til den som berøres av oppdateringer i manntallet som er foretatt på grunnlag av søknad om innføring og krav om retting.

Kapittel 3. Valgbarhet

§ 3-1. Valgbarhet og plikt til å ta imot valg ved valg av medlemmer til menighetsråd

En person er valgbar og plikter å ta imot valg til menighetsrådet hvis han eller hun har stemmerett ved valget og har fylt 18 år innen utgangen av valgåret og ikke er fritatt.

§ 3-2. Valgbarhet ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) En person er valgbar som lekt medlem til bispedømmeråd og Kirkemøtet og plikter å ta imot valget hvis han eller hun har stemmerett ved valget og har fylt 18 år innen utgangen av valgåret, og som ikke er utelukket eller fritatt.

(2) Utelukket fra valg som lekt medlem til bispedømmeråd og Kirkemøtet er

- a. de som er valgbare ved valg av prest, jf. forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-4
- b. de som er valgbare ved valg av lek kirkelig tilsatte, jf. forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-5
- c. tilsatte ved bispedømmekontoret i en stilling på over 15 timer i uken og
- d. tilsatte i Kirkerådet.

(3) Om en person skal utelukkes fra valg avhenger av om vedkommende innehar stillingen når bispedømmerådet og Kirkemøtet trer i funksjon.

§ 3-3. Tvilstilfelle

Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person er valgbar.

§ 3-4. Rett til å kreve fritak fra valg

(1) Rett til å kreve seg fritatt for valg har den som avgir skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten.

(2) Slik erklæring må settes frem innen den frist menighetsrådet eller bispedømmerrådet setter, ellers tapes retten til å strykes fra listeforslaget. Menighetsrådets eller bispedømmerrådets frist må senest være 15. april i valgåret. Den som unnlater å kreve seg fritatt fra å stå på liste, kan ikke nekte å motta valg.

Kapittel 4. Valgorganene

§ 4-1. Valgstyre

(1) Menighetsrådet utgjør valgstyret i hvert sokn. Valgstyret har ansvar for forberedelse og ledelse av valget. Med valgstyre menes det i disse regler menighetsrådet som valgstyre.

(2) Valgstyret har ansvar for at informasjon om valget er tilgjengelig for velgerne, herunder informasjon om tid og sted for valget, valgform, krav til listeforslag samt forhåndsstemming. Denne informasjonen skal kunngjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens nettside dersom dette eksisterer, og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer.

(3) Valgstyret har ansvar for å sette i gang nominasjonsarbeidet.

(4) Valgstyret plikter, på den måte Kirkerådet fastsetter og innen 1. juni i valgåret, å opplyse om følgende:

- a. tid og sted for forhåndsvalg
- b. valglokalenes navn, adresse og åpningstid på valgdagen(e)
- c. godkjente valglister og kandidatene på disse.

§ 4-2. Stemmestyre

Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, skal et stemmestyre med minst tre medlemmer administrere stemmegivningen på hvert sted. Stemmestyret oppnevnes av valgstyret. Valgstyret oppnevner ett av medlemmene, fortrinnsvis blant sine egne medlemmer, til leder av stemmestyret. Der det er felles stemmested for flere sokn, oppnevner de berørte valgstyrene i felleskap et felles stemmestyre for det felles stemmestedet. Medlemmer av stemmestyret må være medlem av Den norske kirke.

§ 4-3. Valgrådet i bispedømmet

Bispedømmerrådet skal i god tid før valget oppnevne et valgråd på fem medlemmer og to varamedlemmer til å styre valget. Det bør tilstrebes god aldersfordeling, lik kjønnsfordeling og kirkepolitisk bredde ved oppnevningen. Daglig leder av bispedømmerrådets virksomhet eller den vedkommende utpeker, er sekretær for valgrådet.

§ 4-4. Bispedømmerrådet

Bispedømmerrådet er klageinstans ved klager over gjennomføringen av valg til menighetsrådet.

§ 4-5. Internettvalgstyret

Internettvalgstyret skal påse at internettstemmegivningen og opptelling av internettstemmene ved kirkelige valg som gjennomføres digitalt, skjer i henhold til regelverket.

§ 4-6. Kirkerådet

Kirkerådet er klageinstans ved klager over gjennomføringen av valg til bispedømmerråd og Kirkemøtet.

Kapittel 5. Valgform

§ 5-1. Forholdstallsvalg eller flertallsvalg ved valg av menighetsråd

Dersom det bare foreligger ett godkjent listeforslag, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere godkjente listeforslag, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

§ 5-2. Forholdstallsvalg eller flertallsvalg ved valg av bispedømmeråd

(1) Valgrådet skal innen 15. desember året før valgåret kunngjøre offentlig en oppfordring om å stille liste ved valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

(2) Dersom det bare foreligger ett godkjent listeforslag, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere godkjente listeforslag, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

§ 5-3. Forslag til kandidater til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Valgrådet skal sende en oppfordring til menighetsrådene og ungdomsrådet i bispedømmet om innen 1. februar i valgåret å innhente forslag til leke kandidater til Nominasjonskomiteens liste. Nomineringsgruppene kan også henvende seg til menighetsråd og ungdomsrådet på samme måte. Menighetsrådene og ungdomsrådet oppfordres til å sende forslag til kandidater til både nominasjonskomiteen og nomineringsgruppene. Menighetsrådet og ungdomsrådet kan foreslå kandidater fra hele bispedømmet. Forslagene kan sendes til nominasjonskomiteen etter § 6-2 og alle nomineringsgruppene.

Kapittel 6. Nominasjonskomité, registrering av nomineringsgrupper, støtte m.m.

§ 6-1. Nominasjonskomité ved valg av menighetsråd

(1) Valgstyret skal oppnevne en nominasjonskomité på minimum tre medlemmer som forestår arbeidet med å skaffe frem kandidater til menighetsrådet. Nominasjonskomiteen skal også skaffe frem ytterligere forslagsstillere slik at det blir ti forslagsstillere, inkludert nominasjonskomiteens medlemmer. Forslagsstillerne skal sette kandidatene opp i prioritert rekkefølge.

(2) Nominasjonskomiteens leder skal fungere som listens tillitsvalgte og nominasjonskomiteens medlemmer skal fungere som tillitsutvalg, med mindre nominasjonskomiteen bestemmer noe annet.

§ 6-2. Nominasjonskomité ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Valgrådet har ansvaret for at det blir valgt en nominasjonskomité etter følgende prosedyre:

- a. Et lekt medlem og et lekt varamedlem valgt fra hvert prosti i bispedømmet. Valgrådet skal i samarbeid med prosten innkalle menighetsrådsleder eller et medlem fra hvert menighetsråd innen prostiet til et valgmøte. Valgmøtet kan gjennomføres digitalt. Møtet finner sted innen 1. februar i valgåret. Hvert menighetsråd i prostiet har én stemme. Valget avgjøres ved simpelt flertall.
- b. Et lekt medlem og et lekt varamedlem under 30 år oppnevnt av ungdomsrådet i bispedømmet innen 1. februar i valgåret.
- c. I de tre nordligste bispedømmene skal bispedømmerådet oppnevne en samisk representant og en samisk vararepresentant etter forslag fra Samisk kirkeråd, som lekt medlem av nominasjonskomiteen innen 1. februar i valgåret.
- d. Begge kjønn skal være representert i nominasjonskomiteen med minst 40 prosent. Dersom nominasjonskomiteen etter valg og oppnevninger etter bokstav a til c ikke får representasjon av minst 40 prosent av begge kjønn, rykker kandidater fra det underrepresenterte kjønn ved valgene etter bokstav a opp på de respektive lister i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse.
- e. Medlemmer og varamedlemmer i bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen.
- f. Komiteen velger selv sin leder.



(2) I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer fremme forslag om én villig kandidat hver. De som foreslås, skal forespørres av forslagsstiller om de er villige til å la seg nominere.

(3) Nominasjonskomiteen innkalles til ett eller flere møter der en setter opp et listeforslag. Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Nominasjonskomiteen fastsetter i den forbindelse spørsmål som forelegges kandidatene om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Nominasjonskomiteen skal legge spørsmålene til grunn for nominasjonsprosessen samt gjøre dem tilgjengelige for Nominasjonskomiteens listes tillitsvalgte til bruk i listens kommunikasjon. Medlemmer og varamedlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes på listeforslaget.

(4) En tilsatt i bispedømmerrådet utfører sekretariatsfunksjoner for nominasjonskomiteen. Den personen som utpekes kan være den samme som er sekretær for valgrådet.

(5) Listetoppen på Nominasjonskomiteens liste skal fungere som listens tillitsvalgte og de fem øverst rangerte kandidatene på Nominasjonskomiteens liste skal sammen fungere som tillitsutvalg. Listetoppen representerer listen i forbindelse med nasjonal koordinering.

(6) Nominasjonskomiteen ivaretar funksjonen som listeforslagets tillitsvalgt ved forhandlinger etter kirkevalgreglene § 7-5 tredje ledd.

§ 6-3. Registrering av nomineringsgrupper og gruppenavn ved valg til bispedømmerråd og Kirkemøtet

(1) En nomineringsgruppe kan søke Kirkerådet om registrering av gruppen og gruppenavnet.

(2) Registrering innebærer at nomineringsgruppen får enerett til å stille valglister under det registrerte navnet i kirkelige valg.

(3) For at et gruppenavn skal kunne bli registrert av Kirkerådet, må det ikke kunne forveksles med navnet på annen nomineringsgruppe registrert av Kirkerådet.

(4) Når særlige grunner foreligger, kan Kirkerådet også ellers nekte å registrere gruppenavn.

(5) Før nomineringsgruppen kan bli registrert av Kirkerådet, må den registreres i Enhetsregisteret og tildeles et eget organisasjonsnummer.

(6) Sammen med søknaden om registrering skal nomineringsgruppen legge ved følgende dokumentasjon:

- a. opplysninger om organisasjonsnummer
- b. opplysninger om hvem som er valgt til medlemmer i nomineringsgruppens utøvende organ, og som har fullmakt til å representere gruppen sentralt i saker etter disse regler
- c. vedtekt som fastsetter hvilket organ i nomineringsgruppen som velger gruppens utøvende organ og
- d. erklæring fra minst 300 personer med stemmerett ved valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtetom at de ønsker gruppenavnet registrert. Erklæringene skal være underskrevet. Underskriftene kan leveres som skrift på papir eller som skannet dokument.

(7) Søknaden må ha blitt journalført hos Kirkerådet innen 2. januar i valgåret, for at registreringen skal kunne få virkning ved valget.

(8) Listen fra nominasjonskomiteen skal benytte betegnelsen Nominasjonskomiteens liste.

(9) Virkningen av registreringen opphører og navnet blir fritt når gruppen ikke har stilt liste i noe valgdistrikt ved to påfølgende bispedømmerråds- og kirkemøtevalg. Gruppenavnet skal da strykes fra registeret. Det samme gjelder fire år etter at gruppen er oppløst eller har skiftet navn.

§ 6-4. Intensjonsstøtte og listestøtte

(1) Kirkerådet skal gi støtte til registrerte nomineringsgrupper etter § 6-3 i form av intensjonsstøtte og listestøtte.

(2) Intensjonsstøtten har som formål å sette registrerte nomineringsgrupper i stand til å stille lister i valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

(3) Listestøtten har som formål å sette registrerte nomineringsgrupper i stand til å informere velgerne om sine standpunkt i aktuelle kirkelige spørsmål.

(4) De som mottar tilskudd, må oppfylle følgende vilkår:

- a. Gruppen må være registrert som en nomineringsgruppe etter § 6-3.
- b. For intensjonsstøtte er det et krav om at søknaden om registrering fra nomineringsgruppen er journalført hos Kirkerådet innen 2. januar i valgåret, jf. § 6-3 (7).
- c. For listestøtte er det et krav om at nomineringsgruppen fremmer liste innen listefristen, og at listeforslaget blir godkjent.
- d. Dersom en bidragsyter i løpet av regnskapsåret har gitt ett eller flere bidrag til en nomineringsgruppe som til sammen utgjør en verdi av 12 000 kroner eller mer, skal nomineringsgruppen særlig oppgi bidragets verdi og bidragsyterens identitet. Privatpersoner skal identifiseres med navn og bostedskommune. Andre bidragsytere, långivere eller sponsorer skal identifiseres med navn og postadresse.
- e. Kirkerådet kan fastsette andre vilkår, herunder vilkår i tråd med økonomiregelverket for rettssubjektet Den norske kirke.

(5) Kirkerådet skal stille midler til disposisjon til Nominasjonskomiteens liste på lik linje med registrerte nomineringsgrupper. Formålet med støtten er å sette kandidater på Nominasjonskomiteens liste i stand til å informere velgerne om sine standpunkt i aktuelle kirkelige

spørsmål. Kandidatene på Nominasjonskomiteens liste skal kunne få stilt til disposisjon en individuell sum og så få refundert utlegg opp til denne summen. De enkelte kandidater på Nominasjonskomiteens liste kan selv gi beskjed til Kirkerådet dersom de ønsker støtten utbetalt til en enhet med organisasjonsnummer.

Kapittel 7. Nærmere bestemmelser ved forholdstallsvalg


§ 7-1. Krav til listeforslag

(1) Fristen for innlevering av listeforslag ved valg til menighetsråd er kl. 12 den 31. mars i valgåret. Listeforslaget anses for innlevert når det er kommet inn til menighetsrådet. Samme gruppe kan bare stille én liste i hvert valgdistrikt.

(2) Fristen for innlevering av listeforslag ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet er kl. 12 den 31. mars i valgåret. Listeforslaget anses for innlevert når det er kommet inn til valgrådet. Samme gruppe kan bare stille én liste i hvert valgdistrikt.

(3) Listeforslaget må oppfylle følgende vilkår:

- a. Det må angi hvilket valg det gjelder.
- b. Det må ha en overskrift som angir den nomineringsgruppe som har fremsatt forslaget. Hvis listeforslaget er satt frem av en registrert nomineringsgruppe, skal overskriften være enslydende med nomineringsgruppens registrerte navn. Overskriften må ellers ikke kunne forveksles med navnet på en registrert nomineringsgruppe eller med overskriften på andre listeforslag i valgdistriktet. Listeforslag fra nominasjonskomiteen skal ha overskriften Nominasjonskomiteens liste.
- c. Det må angi hvilke kandidater som stiller til valg på listen. Kandidatene må ikke være felles med kandidater på andre listeforslag som gjelder samme valg i samme valgdistrikt. Antallet kandidater skal oppfylle kravene i § 7-2. Kandidatene skal være oppført med fornavn, etternavn og fødselsår. Opplysning om kandidatenes



stilling eller bosted kan påføres. Dette skal gjøres hvis det er nødvendig for å unngå forveksling av kandidatene på listen.

- d. Listeforslaget må være underskrevet av et visst antall personer, jf. § 7-3.

Det må inneholde navn på en tillitsvalgt og en vararepresentant blant dem som har skrevet under på listeforslaget. Disse skal ha myndighet til å forhandle med valgstyret eller valgrådet om endringer på listeforslaget. Det bør også angis navn på et visst antall personer blant dem som har underskrevet på listeforslaget, som skal fungere som tillitsutvalg.

Listeforslag ved valg av menighetsråd bør inneholde minst 40 prosent kandidater av hvert kjønn samt minst 20 prosent andel kandidater under 30 år. Kandidater som fyller 30 år i valgåret regnes i denne sammenheng som under 30 år.

Listeforslag ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet skal inneholde minst 40 prosent kandidater av hvert kjønn, minst 20 prosent kandidater som er under 30 år samt kandidater fra minst tre prostier i bispedømmet. Minst en av kandidatene under 30 år bør plasseres på en av de tre øverste plassene på listen. Kandidater som fyller 30 år i valgåret regnes i denne sammenheng som under 30 år.

(4) Listeforslaget må ha vedlegg som nevnt i § 7-4.

(5) Listeforslaget skal ikke inneholde annen type informasjon til velgerne enn det som fremgår av denne paragrafen.

§ 7-2. Antall kandidatnavn på listeforslaget

(1) Ved valg av menighetsråd skal listeforslaget være utfyllt i prioritert rekkefølge med navnet på minst så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer til menighetsrådet. Nominasjonskomiteens liste skal inneholde minst så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer. Ingen lister skal inneholde mer enn dobbelt så mange navn som antallet medlemmer og varamedlemmer som skal velges.

(2) Ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet skal listeforslaget være utfyllt i rekkefølge med navnet på så mange kandidater som det skal velges som medlemmer i bispedømmerådet. Forslaget kan maksimalt inneholde 18 kandidatnavn.

(3) Ved valg av menighetsråd og ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet kan inntil to av de øverste kandidatene på listeforslaget gis et stemmetillegg, med unntak av kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Kandidatene får i så fall et tillegg i sitt personlige stemmetall som tilsvarer 25 prosent av det antall stemmesedler som kommer listen til del ved valget. Disse kandidatnavnene skal stå først på listeforslaget og med uthevet skrift.

§ 7-3. Antall underskrifter på listeforslaget

(1) For nomineringsgrupper som er registrert av Kirkerådet etter § 6-3, er det tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to av styremedlemmene i nomineringsgruppens lokalavdeling i det bispedømmet eller det soknet listen gjelder. Underskriverne må ha stemmerett i valgdistriktet.

(2) For øvrige forslagsstillere gjelder følgende regler:

- a. Ved valg til menighetsråd skal listeforslaget være underskrevet av minst ti personer med stemmerett i soknet.
- b. Ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal listeforslaget være underskrevet av minst 100 personer med stemmerett ved valg av leke medlemmer i bispedømmet, der maksimalt 50 prosent av underskriverne kommer fra ett og samme sokn. Listeforslag fra nominasjonskomiteen skal kun være underskrevet av nominasjonskomiteens medlemmer.

(3) Underskrifter på listeforslag kan leveres som skrift på papir eller som skannet dokument.

§ 7-4. Vedlegg til listeforslaget

Listeforslaget skal ha følgende vedlegg:

- a. En oversikt over kandidatenes fødselsdato.
- b. En oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har underskrevet på listeforslaget.
- c. Opplysninger til valgrådets presentasjon etter § 7-8 annet ledd.
- d. Dersom en kandidat til bispedømmeråds- og kirkemøtevalg eller menighetsrådsvalg ikke er innført i folkeregisteret som bosatt i bispedømmet eller i soknet når listeforslaget innleveres, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil være valgbar på valgdagen.
- e. Dersom en kandidat ikke er valgbar på grunn av sin stilling, må det legges ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil ha fratrudd stillingen når bispedømmeråd og Kirkemøtet trer i funksjon.

§ 7-5. Valgmyndighetenes behandling av listeforslagene

- (1) Listeforslagene skal legges ut til ettersyn etter hvert som de kommer inn.
- (2) Vedkommende valgmyndighet avgjør innen 30. april i valgåret om forslag til valglister kan godkjennes.
- (3) Dersom et listeforslag ved innleveringen ikke oppfyller reglens krav, skal valgmyndighetene gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte forsøke å bringe forslaget i samsvar med reglene. Tilsvarende gjelder for et forslag om supplerende nominasjon.
- (4) En underskriver eller en kandidat som står på flere listeforslag for samme valg, skal av valgmyndighetene gis pålegg om å melde fra innen en bestemt frist hvilket forslag vedkommende vil stå på. Ellers settes vedkommende opp på det listeforslaget som ble innlevert først.

§ 7-6. Offentliggjøring av godkjente valglister

Når listeforslagene er godkjent, skal valgmyndighetene legge de offisielle valglistene ut til gjennomsyn. Valgmyndighetene kunngjør overskriftene på de godkjente valglistene og opplyser om hvor de er lagt ut.

§ 7-7. Klage

Klage med krav om endring av valgstyrets eller valgrådets vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag eller forslag om supplerende nominasjon, må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene. Dersom klagen er begrunnet i at enerett til gruppenavn er krenket, har også en registrert nomineringsgruppe klagerett. For øvrig gjelder bestemmelsene om klage i kapittel 12.

§ 7-8. Valgpresentasjon ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Hver liste er selv hovedansvarlig for informasjon om sin liste og sine kandidater.

(2) Valgrådet utarbeider en felles presentasjon av kandidatene og listen(e). Presentasjonen av kandidatene skal inneholde de opplysninger som finnes på valglisten, jf. kirkevalgreglene § 7-1 tredje ledd bokstav c, opplysninger om utdanning, yrke og verv i offentlig, kirkelig og organisasjonsmessig sammenheng. Kandidatene presenteres også med bilde. Valgrådet skal også se til at tillitsvalgt for hver liste får mulighet til å gi en kort presentasjon av listen som tas inn i den felles presentasjonen.

§ 7-9. Stemmesedler.

Velgernes adgang til å endre på stemmesedler

(1) Kirkerådet fastsetter stemmesedlenes utforming ved valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

(2) Trykking av stemmesedler:

- a. Ved valg av menighetsråd sørger valgstyret for at det blir trykt stemmesedler for alle



godkjente valglister i soknet og blanke stemmesedler før forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

- b. Ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet sørger Kirkerådet for at det blir trykt stemmesedler for alle godkjente valglister og blanke stemmesedler i bispedømmet før forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

(3) Endringer på stemmeseddelen:

- a. Velgeren kan ved menighetsrådsvalg og bispedømmeråds- og kirkemøtevalg gi inntil tre kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Dette gjøres ved å sette et merke ved kandidatens navn.
- b. Velgeren kan ved menighetsrådsvalg og bispedømmeråds- og kirkemøtevalg også gi en personstemme til kandidater på andre valglister. Dette gjøres ved å føre disse kandidatnavnene opp på stemmeseddelen. Slik personstemme kan gis til inntil tre kandidater. Når velgeren gir personstemme til valgbare kandidater på andre lister, overføres et tilsvarende antall listestemmer til den eller de listene disse kandidatene står oppført på.
- c. Andre endringer på stemmeseddelen teller ikke med ved valgoppgjøret.

§ 7-10. Mandatfordelingen og kandidatkåringen

(1) Valgstyret ved menighetsrådsvalg og valgrådet ved bispedømmeråds- og kirkemøtevalg skal foreta valgoppgjør og fordele valgdistriktets mandater mellom listene. Listestemmetallet skal legges til grunn for mandatfordelingen som skjer i henhold til St. Laguës metode.

(2) St. Laguës metode innebærer at hver listes listestemmetall divideres med 1–3–5–7 osv. Hvert listestemmetall skal divideres så mange ganger som det


er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst listestemmetall. Har de samme listestemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.

(3) Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret og valgrådet representantplassene til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning.

- a. For valglister utenom Nominasjonskomiteens liste gjelder følgende: Kandidater som er satt opp med uthevet skrift, gis det stemmetillegg de har krav på i henhold til § 7-2 tredje ledd, før de personlige stemmer velgerne har gitt til kandidatene telles opp. Deretter kåres kandidatene i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange stemmer, eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.
- b. For Nominasjonskomiteens liste gjelder følgende: Kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall, kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Øvrige kandidater kåres på grunnlag av sin rekkefølge på listen. Har flere kandidater fått like mange stemmer, eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.

(4) Ved menighetsrådsvalg med flere valglister, skal hver liste så vidt mulig tildeles like mange varamedlemmer som den får medlemmer, med tillegg av ett. Kandidatene til varaplassene fordeles på samme måte som representantene etter tredje ledd.

(5) Ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet med flere valglister, skal hver liste tildeles like mange varamedlemmer som den får medlemmer, med tillegg av tre.



Kandidatene til varaplassene fordeles på samme måte som representantene etter tredjed ledd.

(6) Valgstyret skal underrette de valgte medlemmene og varamedlemmene av menighetsrådet om utfallet av valget.

(7) Valgrådet i bispedømmet skal underrette de valgte medlemmene og varamedlemmene av bispedømmerådet og Kirkemøtet om utfallet av valget.

Kapittel 8. Nærmere bestemmelser ved flertallsvalg

§ 8-1. Supplerende nominasjon

(1) Dersom nominasjonskomiteen ved valg av menighetsråd ikke lykkes med å fremskaffe et tilstrekkelig antall kandidater innen listefristen, kan valgstyret godkjenne en liste med færre kandidater enn angitt i § 7-2 første ledd.

(2) Dersom det ved valg av menighetsråd bare er godkjent listeforslag fra nominasjonskomiteen, skal det åpnes for supplerende nominasjon, uavhengig av hvor mange kandidater det er på valglisten. Det skal også åpnes for supplerende nominasjon dersom det ikke er godkjent noen listeforslag. Dette kunngjøres innen 30. april i valgåret, med frist til kl. 12 den 15. mai i valgåret. For supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd gjelder følgende:

- a. Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere. Underskrifter kan leveres som skrift på papir eller som skannet dokument.
- b. For øvrig gjelder § 7-4 tilsvarende for forslag om supplerende nominasjon.

(3) Valgrådet i bispedømmet skal kunngjøre muligheten for supplerende nominasjon dersom det blir klart at valget gjennomføres som flertallsvalg med Nominasjonskomiteens liste. Fristen for supplerende nominasjon er 15. mai i valgåret. For supplerende nominasjon ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet gjelder følgende:

- a. Et antall stemmeberettigede kirkemedlemmer i et bispedømme, minimum 75 fra minst tre ulike sokn, hvorav maksimum 50 prosent av forslagsstillerne kan komme fra ett og samme sokn, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonsrunden.
- b. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne.
- c. Forslagsstillerne må oppgi en tillitsvalgt for forslagsstillerne.
- d. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg.
- e. For øvrig gjelder § 7-4 tilsvarende for forslag om supplerende nominasjon.

(4) Vedkommende valgmyndighet skal innen 20. mai i valgåret avgjøre om forslag om supplerende nominasjon skal godkjennes. Godkjent forslag settes nederst på den endelige valglisten. Rekkefølgen på de supplerte kandidater avgjøres ved loddtrekning. Det må tydelig fremgå at de supplerte kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater.

§ 8-2. Stemmesedler.

Velgernes adgang til å endre på stemmesedler

Ved flertallsvalg gjelder bestemmelsene i § 7-9 tilsvarende med følgende særregel: Ved flertallsvalg med én valgliste ved valg til menighetsråd, kan velgeren tilføye navnet på inntil tre valgbare personer på valglisten. Et navn kan bare føres opp én gang på hver stemmeseddel.

§ 8-3. Valgpresentasjon ved valg av menighetsråd

Valgstyret utarbeider en presentasjon av kandidatene og listen(e). Presentasjonen av kandidatene skal inneholde de opplysninger som finnes på valglisten, jf. kirkevalgreglene § 7-1 tredje ledd bokstav c. Presentasjonen bør også inneholde opplysninger om utdanning, yrke, verv i kirkelig, offentlig og organisasjonsmessig sammenheng, satsningsområder og bilde.

§ 8-4. Kandidatkåringen

(1) Dersom den eneste godkjente valglisten er Nominasjonskomiteens liste, gjelder følgende: Kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall, kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Øvrige kandidater kåres på grunnlag av sin rekkefølge på listen. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning. Har flere kandidater fått like mange stemmer eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende. Har flere tilføyde navn på valgbare personer fått like mange stemmer, skal disse rangeres ved loddtrekning.

(2) Dersom den eneste godkjente valglisten er fra en annen gruppe enn nominasjonskomiteen, gjelder følgende: Kandidater som er satt opp med uthevet skrift, gis det stemmetillegg de har krav på i henhold til § 7-2 tredje ledd, før de personlige stemmer velgerne har gitt til kandidatene telles opp. Deretter kåres kandidatene i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning. Har flere kandidater fått like mange stemmer eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende. Har flere tilføyde navn på valgbare personer fått like mange stemmer, skal disse rangeres ved loddtrekning.

(3) Ved valg av menighetsråd gjelder følgende: Velges det fire medlemmer, skal det samtidig velges minst tre varamedlemmer. Velges det seks medlemmer, skal det samtidig velges minst fire varamedlemmer. Velges det åtte eller ti medlemmer, skal det samtidig velges minst fem varamedlemmer. Kandidatene til varaplassene fordeles på samme måte som medlemmene etter henholdsvis første eller annet ledd.

Kapittel 9. Forhåndsstemmegivningen

§ 9-1. Kapitlets formål

Formålet med bestemmelsene om forhåndsstemmegivning er å legge til rette for at flest mulig velgere får avgitt stemme ved valg av menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet.

§ 9-2. Perioden for ordinær forhåndsstemmegivning på papir

(1) Velgere som ønsker det, kan avgi ordinær forhåndsstemme på papir fra 10. august frem til fredagen før valgdagen innenfor de fastsatte åpningstider. Velgere som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er manntallsført, kan avgi forhåndsstemme på papir frem til 1. september i valgåret i det soknet de midlertidig oppholder seg. Tilsvarende gjelder for velgere i døvemenighetene.

(2) Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at forhåndsstemmegivningen kommer inn til valgstyret innen valgdagen.

§ 9-3. Tid og sted for ordinær forhåndsstemmegivning på papir

(1) Valgstyret skal legge til rette for forhåndsstemmegivning den siste torsdagen i august i valgåret i tidsrommet 15:00 til 20:00.


(2) Valgstyret skal legge til rette for forhåndsstemmegivning etter en gudstjeneste minst én søndag i perioden for forhåndsstemmegivningen.

(3) Valgstyret skal legge til rette for forhåndsstemmegivning minst to timer i uken, ut over tidspunktene fastsatt i første og annet ledd.

(4) Valgstyret bør også legge til rette for at forhåndsstemmegivning på de institusjoner som geografisk hører til det enkelte sokn og i tilknytning til minst ett arrangement for unge.

(5) Valgstyrene innenfor et fellesrådsområde kan gå sammen om en ordning for felles forhåndsstemmegivning, ett eller flere steder, etter første til fjerde ledd. I fellesrådsområder som omfatter flere prostier, gjelder ikke første punktum. I stedet kan valgstyrene innenfor hvert prosti gå sammen om felles forhåndsstemmegivning, ett eller flere steder, etter første til fjerde ledd.

(6) Dersom valggjennomføringen i et sokn ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter kan



oppfylle kravene til tid og sted for forhåndsstemmegivningen, kan bispedømmerådet innvilge dispensasjon fra kravene. Frist for å søke om dispensasjon er 15. mai i valgåret.

(7) Valgstyret kunngjør forhåndsstemmegivning med tid og sted.

(8) Forhåndsstemmegivningen skal foregå i egnet og allment tilgjengelig lokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger.

(9) Velgere som på grunn av sykdom eller uførhet ikke kan avgi ordinær forhåndsstemme, kan etter søknad til valgstyret avgi forhåndsstemme der de oppholder seg dersom valgstyret velger å legge til rette for det. Valgstyret fastsetter selv fristen for når søknaden må være kommet inn til valgstyret. Fristen må fastsettes til et tidspunkt innenfor perioden mellom tirsdag og fredag siste uke før valget. Dersom valgstyret velger å legge til rette for slik stemmegivning, skal søknadsfristen kunngjøres.

§ 9-4. Hvem kan motta forhåndsstemmer

(1) Stemmемottakere oppnevnes av valgstyret. Det skal være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av forhåndsstemmer.

(2) Kandidat som er oppført på valgliste ved valg til menighetsråd eller bispedømmeråd og Kirkemøtet, kan oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i vedkommende sokn/bispedømme.

§ 9-5. Fremgangsmåten ved ordinær stemmegivning på papir

(1) Velger skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på.

(2) Når stemme mottas fra velger som er manntallsført i soknet, skal følgende prosedyre følges: Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren denne selv i en stemmeseddelkonvolutt og limer denne igjen. Stemmемottaker legger stemmeseddelkonvolutten

sammen med eventuelt valgkort i en omslagskonvolutt som legges i en valgurne. Dersom det ikke er utstedt et valgkort eller velgeren ikke har valgkortet med seg, skal velgeren selv påføre navn, fødselsdato og adresse på omslagskonvolutten.

(3) Når stemme mottas fra velger som er manntallsført i et annet sokn, skal følgende prosedyre følges: Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren denne selv i en stemmeseddelkonvolutt og limer denne igjen. Stemmемottaker legger stemmeseddelkonvolutten sammen med eventuelt valgkort i en omslagskonvolutt. Dersom det ikke er utstedt et valgkort eller velgeren ikke har valgkortet med seg, skal velgeren selv påføre navn, fødselsdato og adresse på omslagskonvolutten. Omslagskonvolutten skal sendes det soknet velgeren er manntallsført i.

(4) Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgers identitet kan ved stemmegivning på institusjon i stedet bekreftes av en ansatt som legitimerer seg.

(5) Stempel som brukes ved forhåndsstemmegivningen kan være det samme stempel som brukes på valgtinget.

(6) En velger som på grunn av psykisk eller fysisk funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene, kan etter eget ønske få hjelp av en stemmemottaker eller en annen person som velgeren selv peker ut. En stemmemottaker skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt. En stemmemottaker avgjør om velgeren oppfyller kravene til å motta hjelp.


(7) Valgurner som brukes ved forhåndsstemmegivningen, skal være forseglet.

§ 9-6. Valgagitasjon m.m.

(1) Valgagitasjon er ikke tillatt i det rommet der forhåndsstemmegivningen foregår.

(2) Uvedkommende må ikke få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglistenes stemmesedler.

§ 9-7. Særskilte regler



(1) Kirkerådet kan gi særskilte regler for forhåndsstemmegivning i Svalbard kirke og Sjømannskirken.

(2) Kirkerådet kan gi særskilte regler om internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen.

Kapittel 10. Tidspunktet for valg. Stemmegivningen på valgtinget

§ 10-1. Tidspunktet for valg

(1) Valg av medlemmer til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet skal holdes i alle menigheter samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre. Kirkemøtet fastsetter valgår.

(2) Hoveddelen av valgtinget må holdes på den offisielle valgdagen. I de kommuner det holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, skal det også holdes valg til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet samtidig. Tid for stemmegivningen skal følge tid for stemmegivning for det samtidig pågående offentlige valget.

Valgstyret kan bestemme at valg i kirken i tilknytning til gudstjeneste søndagen før den offisielle valgdagen avholdes som en del av selve valgtinget.

§ 10-2. Tid og sted for stemmegivningen. Organisering

(1) Valgstyret bestemmer etter § 10-1 hvor stemmegivningen skal foregå. Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Det skal ikke benyttes samme rom som det samtidig pågående offentlige valget benytter. Kommunens stemmekretser skal følges. Der disse ikke samsvarer med soknegrensene, skal valgstyrene i de berørte sokn inngå samarbeid om avviklingen av valget i en stemmekrets. Hver stemmekrets har ett stemmested. På hvert stemmested foregår stemmegivningen for den delen av manntallet som inneholder velgerne som hører til stemmekretsen.

(2) Valgstyrene i et fellesrådsområde kan i fellesskap bestemme at det skal bli adgang til at velgerne kan avgi stemme i alle soknene innenfor fellesrådsområdet. Dersom et flertall av valgstyrene i fellesrådsområdet går inn for slik tilrettelegging, skal alle valgstyrene i fellesrådsområde tilrettelegge for dette. Velgere som avgir stemme i et sokn de ikke er manntallsført i, avgir stemme i stemmeseddelkonvolutt etter prosedyren for forhåndsstemmegivning i § 9-5. Valgstyret plikter i så tilfelle å sørge for at omslagskonvoluttene uten opphold blir overlevert til vedkommende sokn.

(3) Dersom valggjennomføringen i et sokn ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter kan oppfylle kravene til tid og sted for stemmegivningen, kan bispedømmerådet innvilge dispensasjon fra kravene. Frist for å søke om dispensasjon er 15. mai i valgåret.

(4) Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen, senest innen forhåndsstemmegivningen starter 10. august. I kunngjøringen skal det gjøres rede for når og hvor valgtinget skal holdes, når stemmegivningen skal være avsluttet, hvor og når forhåndsstemmegivningen skal foregå, og hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges. Når stemmegivningen foregår på flere steder, skal det i kunngjøringen dessuten gjøres rede for hvem som skal stemme på de forskjellige steder, og når valget skal holdes på hvert sted. Valget bør kunngjøres flere ganger.

(5) Kandidat som er oppført på valgliste ved valg til menighetsråd eller bispedømmeråd og Kirkemøtet, kan oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i vedkommende sokn/bispedømme.

§ 10-3. Ordensregler

(1) I valglokalet og i de rom som velgeren må passere for å komme frem til valglokalet, er det ikke tillatt å drive valgagitasjon eller å utføre handlinger som kan forstyrre eller hindre en normal gjennomføring av valghandlingen. Det er ikke tillatt for uvedkommende å føre kontroll med hvem som møter frem og avgir stemme, eller å foreta



velgerundersøkelser eller liknende utspørring av velgerne.

(2) Uvedkommende må ikke få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglistenes stemmesedler.

(3) Stemmestyrets leder kan om nødvendig bortvise den som opptrer i strid med reglene i denne paragrafen.

§ 10-4. Stemmegivning i valglokalet

(1) Når valgtinget åpner, skal velgere som er innført i manntallet i soknet, gis adgang til å avgi stemme etter hvert som de møter frem.

(2) Stemmestyret setter et kryss i manntallet ved velgerens navn. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg.

(3) Velgeren skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velgeren leverer stemmeseddelen til stemmestyret, som stempler den med et offisielt stempel. Velgeren legger selv stemmeseddelen ned i en urne.

(4) Velgere som ikke er innført i vedkommende del av manntallet, skal ikke legge stemmeseddelen i urnen. Etter at stemmeseddelen er blitt stemplet, skal velgeren selv legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi denne til stemmestyret. Stemmestyret legger stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt, kleber den igjen og påfører den velgerens navn, bostedsadresse og fødselsdato.

(5) En velger som på grunn av psykisk eller fysisk funksjonsnedsettelse ikke kan stemme alene, kan etter eget ønske få hjelp av en stemmemottaker eller en annen person som velgeren selv peker ut. En stemmemottaker skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt. Hvis et stemmestyremedlem eller en valgfunksjonær på valgtinget mener at velgeren ikke oppfyller kravene til å motta hjelp, avgjør stemmestyret om velgeren oppfyller kravene.

(6) Valgurner som brukes ved stemmegivningen

på valgdagen, skal være forseglet.

§ 10-5. Stemmegivning utenfor valglokalet

Er velgeren ikke i stand til å bevege seg inn i valglokalet, kan vedkommende avgi stemme til to stemmemottakere umiddelbart utenfor valglokalet.

§ 10-6. Avslutning av stemmegivningen

Stemmelokalet stenges på det tidspunkt som er fastsatt. Velgere som da har møtt frem ved valglokalet, skal få avgi stemme.

§ 10-7. Oppbevaring og transport av valgmateriell


Alt valgmateriell skal oppbevares og transporteres på betryggende måte.

Kapittel 11. Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, optelling, protokollering, m.m.

§ 11-1. Valgstyrets godkjenning av ordinær forhåndsstemmegivning på papir avgitt i stemmeseddelkonvolutt

(1) En forhåndsstemmegivning skal godkjennes dersom

- a. velgeren er innført i manntallet i soknet eller har særskilt dokumentasjon om tilkjent medlemskap etter regler for tilkjenning av medlemskap for personer som ikke er bosatt i riket eller er norske borgere bosatt i utlandet
- b. stemmegivningen inneholder tilstrekkelige opplysninger til å fastslå hvem velgeren er
- c. stemmegivningen er avgitt til rett tid
- d. stemmegivningen er levert til rett stemmemottaker
- e. omslagskonvolutten ikke er åpnet eller forsøkt åpnet
- f. velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning og
- g. stemmegivningen er kommet inn til valgstyret innen kl. 21:00 på valgdagen.



(2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i manntallet.

(3) Forhåndsstemmegivningene skal godkjennes før valgdagen i den utstrekning det er mulig.

§ 11-2. Godkjenning av stemmegivning gitt på valgtinget

(1) En stemmegivning avgitt på valgtinget skal godkjennes dersom

- a. velgeren er innført i manntallet i soknet
- b. velgeren har fått anledning til å avgi stemme og
- c. velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning.

(2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i manntallet.

§ 11-3. Godkjenning av ordinære stemmesedler på papir

(1) En testemmeseddel skal godkjennes dersom

- a. den har offisielt stempel
- b. det fremgår hvilket valg stemmeseddelen gjelder
- c. det fremgår hvilken liste velgeren har stemt på og
- d. gruppen stiller liste i valgkretsen. Stemmeseddel beregnet på en annen valgkrets kan bare godkjennes dersom den gjelder en registrert nomineringsgruppe.

(2) En avgitt stemmeseddel anses å være enslydende med den offisielle valglisten.

(3) Dersom velgeren har benyttet en trykt stemmeseddel som ikke er enslydende med den offisielle valglisten, skal det ses bort fra eventuelle endringer foretatt av velgeren.

§ 11-4. Opptelling av stemmesedler

(1) Valgstyret er ansvarlig for opptelling av stemmesedler til menighetsrådsvalget. Valgstyret og valgrådet har hver sine ansvarsområder knyttet til opptelling av stemmesedler

til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Valgrådet er ansvarlig for den endelige opptellingen av stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Opptellingen foretas av de personer og på den måten valgstyret og valgrådet har bestemt, i samsvar med de bestemmelser som følger av valgreglene. Kandidat som er oppført på valgliste, kan ikke delta i opptellingen av vedkommende valg.

(2) Stemmesedler avgitt på forhånd og stemmesedler avgitt på valgtinget skal telles sammen.

(3) Stemmesedlene skal telles opp i to omganger, ved en foreløpig og en endelig opptelling.


(4) Hvis Kirkerådet har åpnet opp for internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen etter § 9-7 annet ledd, skal tellingen av de digitale stemmene legges til de fysiske stemmene.

(5) Foreløpig opptelling:

- a. Forhåndsstemmegivninger samt valgtingsstemmegivninger avgitt ved andre stemmesteder i fellesrådsområdet enn der velgeren er manntallsført, skal behandles før den foreløpige opptellingen starter.
- b. Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på valgtinget skal starte så snart som mulig etter at stemmegivningen på valgtinget er avsluttet.
- c. Stemmesedler til menighetsrådsvalget som det er tvil om kan godkjennes, legges til side og holdes utenfor opptellingen.
- d. Hver listes foreløpige stemmetall finnes ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver liste. Det registreres også antallet rettede og urettede stemmesedler avgitt til hver liste. Stemmesedler til bispedømmeråds- og kirkemøtevalget som det er tvil om kan godkjennes, telles for seg.



- e. Ved menighetsrådsvalg gjennomført som flertallsvalg telles også personstemmer i den foreløpige opptellingen etter følgende prosedyre:
 - i. Hver kandidat gis én stemme per urettet stemmeseddel.
 - ii. Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.
 - iii. Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyd mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene.
 - iv. Øvrige kandidater får én stemme hver. Det tas ikke hensyn til strykninger.
- (6) Endelig opptelling. Registrering av rettinger på stemmesedlene for alle valgene:
 - a. Endelig opptelling av stemmesedler til valg av menighetsråd tar til umiddelbart etter at foreløpig opptelling er avsluttet og alle stemmene er kommet inn til valgstyret. Den endelige opptellingen skal foretas under valgstyrets tilsyn.
 - b. Stemmesedlene fra den foreløpige opptellingen skal telles på nytt. Valgstyret avgjør om stemmesedler som ikke ble tatt med i den foreløpige opptellingen, skal godkjennes. Godkjente stemmesedler blant disse skal telles sammen med de øvrige stemmesedlene.
 - c. Dersom menighetsrådsvalget gjennomføres som flertallsvalg, følges tilsvarende prosedyre for opptelling som i femte ledd bokstav e for å telle personstemmer.
 - d. Dersom menighetsrådsvalget gjennomføres som forholdstallsvalg, følges følgende prosedyre:
 - i. Først telles personstemmer tilsvarende femte ledd bokstav e.
 - ii. Deretter finner valgstyret de enkelte listenes endelige listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til menighetsrådet. Tallet korrigeres for listestemmer avgitt til og mottatt fra andre lister.
 - e. Ved valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal valgrådet gjennomføre endelig opptelling innen ti dager etter valgdagen. Den endelige opptellingen skal foretas under valgrådets tilsyn.
 - f. Før endelig opptelling begynner, skal valgrådet ta stilling til de stemmesedler til bispedømmeråds- og kirkemøtevalget som valgstyrene hadde tvil om kunne godkjennes, jf. femte ledd bokstav de siste punktum.
 - g. Dersom valget gjennomføres som forholdstallsvalg, følges følgende prosedyrer:
 - i. Først gjennomføres prosedyre tilsvarende femte ledd bokstav e for å telle personstemmer.
 - ii. Deretter gjennomføres prosedyre tilsvarende sjette ledd bokstav d punkt ii for å finne listenes endelige stemmetall sammenlagt for alle soknene i bispedømmet.
 - iii. Dersom valget gjennomføres som flertallsvalg, følges prosedyre tilsvarende femte ledd bokstav e, men på en slik måte at alle personstemmer også blir kontrolltelt av annen person enn den som gjør hovedtellingen.



(7) Ved forholdstallsvalg foretas det valgoppgjør i tråd med § 7-10. Ved flertallsvalg foretas det valgoppgjør i tråd med § 8-4.

§ 11-5. Protokollering av valg

(1) Stemmestyret skal føre protokoll

i forbindelse med gjennomføringen av valginget.

(2) Valgstyret skal føre protokoll i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valg. Valgprotokollen skal tas inn som vedlegg til menighetsrådets møtebok og underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av valgstyret.

(3) Valgstyret skal innberette elektronisk resultatet av valget, det samlede antall stemmeberettigede som har avgitt stemme samt andre relevante data om valget, på den måten Kirkerådet fastsetter. Valgstyret skal ta utskrift av rapport fra elektronisk verktøy inn i valgboen.

(4) Valgrådet i bispedømmet skal føre protokoll i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valg. Bekreftet kopi av valgrådets protokoll ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet sendes bispedømmerådet og Kirkerådet. Valgrådet skal meddele utfallet av stemmegivningen til bispedømmerådet og Kirkerådet. Bispedømmerådet fører resultatet inn i sin møtebok og kunngjør resultatet omgående.

§ 11-6. Oversending av materiell ved valg

(1) Valgstyret skal så snart som mulig sende følgende materiell til valgrådet i bispedømmet:

- a. alle stemmesedler fra valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet, sortert på urettede og rettede og på lister og
- b. alle stemmegivninger valgstyret har forkastet

(2) Valgstyret skal også sende følgende materiell til valgrådet i bispedømmet:

- a. det som er protokollert i forbindelse med valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet og
- b. innkomne klager.

(3) Materiellet skal pakkes i god orden i forsvarlig forseglett emballasje og sendes på hurtigst betryggende måte. Materieell nevnt i annet ledd kan sendes på betryggende måte elektronisk.

Kapittel 12. Prøving av valgets gyldighet. Klage

§ 12-1. Klage ved valg av menighetsråd

(1) Biskopen og alle som har stemmerett, kan klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av menighetsrådsvalget i det soknet vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett.

(2) Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er godkjent.

(3) Klagen skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret i menigheten.


(4) Bispedømmerådet er klageinstans. Bispedømmerådet skal kjenne menighetsrådsvalget i et sokn ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet og som det ikke er mulig å rette.

(5) Hvis bispedømmerådet kjenner et valg ugyldig, skal det sendes melding til Kirkerådet, som påbyr omvalg.

§ 12-2. Klage ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Biskopen og alle som har stemmerett, kan klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet i det bispedømmet vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett.

(2) Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er godkjent.



(3) Klagen skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret i menigheten, valgrådet i bispedømmet eller Kirkerådet.

(4) Kirkerådet er klageinstans. Kirkerådet skal kjenne valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet i et sokn eller i hele bispedømmet ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet og som det ikke er mulig å rette.

(5) Når valget i et sokn eller i et bispedømme er kjent ugyldig, påbyr Kirkerådet omvalg. Kirkerådet kan i særlige tilfeller påby omvalg i hele bispedømmet selv om feilen ikke gjelder alle soknene i bispedømmet.

§ 12-3. Omvalg ved ekstraordinære hendelser

(1) Hvis det har skjedd noe ekstraordinært som har hindret en vesentlig del av velgerne fra å stemme, kan Kirkerådet selv bestemme at det skal holdes omvalg. Vedtak om omvalg kan fattes bare så langt det er nødvendig for å sikre velgerne mulighet til å stemme.

(2) Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføring av omvalg etter første ledd.

(3) Hvis det skal holdes omvalg etter første ledd, før det nye bispedømmerådet har trådt i funksjon, forlenges valgperioden for de sittende medlemmene inntil omvalget er endelig godkjent. Hvis det skal holdes omvalg etter første ledd, etter at det nye bispedømmerådet har trådt i funksjon, blir de nyvalgte representantene sittende i vervet inntil omvalget er endelig godkjent.

§ 12-4. Gjennomføring av omvalg

(1) Ved omvalg benyttes manntallet fra det opprinnelige valget. Manntallet skal oppdateres og feil rettes.

(2) Kirkerådet fastsetter nærmere regler for gjennomføringen av omvalget. Dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig gjennomføring av omvalget, kan Kirkerådet gjøre unntak fra bestemmelser i regler fastsatt av Kirkemøtet eller Kirkerådet.

Kapittel 13. Nytt valgoppgjør i perioden. Suppleringsvalg

§ 13-1. Nytt valgoppgjør til valg av menighetsråd

(1) Lederen i menighetsrådet skal underrette menighetsrådet hvis plassen til et medlem i menighetsrådet blir stående ubesatt. Menighetsrådet gjennomfører deretter et nytt valgoppgjør.

(2) Hvis lederen i menighetsrådet mener det er nødvendig, skal menighetsrådet gjennomføre nytt valgoppgjør også når plassen til et varamedlem er blitt ledig.

(3) Menighetsrådet informerer det nye medlemmet eller varamedlemmet og bispedømmerådet om valget.

§ 13-2. Nytt valgoppgjør til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Lederen i bispedømmerådet skal underrette bispedømmerådet hvis plassen til et medlem i bispedømmerådet blir stående ubesatt. Bispedømmerådet gjennomfører deretter et nytt valgoppgjør.

(2) Hvis lederen i bispedømmerådet mener det er nødvendig, skal bispedømmerådet gjennomføre nytt valgoppgjør også når plassen til et varamedlem er blitt ledig.

(3) Bispedømmerådet informerer det nye medlemmet eller varamedlemmet og Kirkerådet om valget.

§ 13-3. Suppleringsvalg til menighetsråd i valgperioden

Er antallet medlemmer av menighetsrådet utilstrekkelig, og forholdet ikke kan avhjelpes ved nytt valgoppgjør, kan bispedømmerådet samtykke i at det holdes suppleringsvalg etter nærmere bestemmelser som bispedømmerådet fastsetter. Tilsvarende gjelder dersom en valgliste ikke har nok personer til å fylle sine mandater.

§ 13-4. Suppleringsvalg til bispedømmeråd i valgperioden

(1) Er antallet av vararepresentanter eller av en gruppes vararepresentanter blitt utilstrekkelig, og forholdet ikke kan avhjelpes ved nytt valgoppgjør, kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige vararepresentantplassen. Gruppen underretter deretter bispedømmerådet, som velger vedkommende som



vararepresentant dersom valgbarhetsvilkårene er oppfylt.

(2) Er valget holdt som flertallsvalg eller preferansevalg, utpekes kandidaten til den ledige plassen av bispedømmerrådet.

Kapittel 14. Forskjellige bestemmelser

§ 14-1. Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell

Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell etter at valget er over, skal skje i henhold til arkivlovens bestemmelser og forskrift gitt i medhold av denne.

§ 14-2. Beregning av frister

(1) Hvis en dato som er utgangspunktet for en frist faller på en lørdag eller en helligdag, begynner fristen å løpe nærmest påfølgende hverdag.

(2) Hvis en dato for avslutningen av en frist faller på en lørdag eller en helligdag, løper fristen ut den nærmest påfølgende hverdag.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende i de tilfeller hvor en dato som er det tidligste eller seneste tidspunktet for noen handling etter disse regler, faller på en lørdag eller en helligdag.

§ 14-3. Taushetsplikt

(1) Forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt gjelder tilsvarende ved kirkelige valg.

(2) En person som assisterer en velger ved stemmegivningen og får kjennskap til hvordan vedkommende har stemt, har taushetsplikt om dette.

§ 14-4. Mindre endringer, utfyllende bestemmelser og forsøk

(1) Kirkerådet kan fastsette mindre endringer i reglene.

(2) Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføring av valget og utfylling av reglene.

(3) Kirkerådet kan gjennomføre begrensede forsøk med ulike valgordninger ved valg av menighetsråd.

§ 14-5. Kategorialmenigheter

(1) Reglens bestemmelser om valg av menighetsråd benyttes av kategorialmenigheter så langt de passer, med mindre annet er særskilt bestemt. (2) Kirkerådet, i samarbeid med bispedømmerrådet og Saemien Åålmege, er ansvarlig for at et manntall over stemmeberettigede ved valg av Saemien Åålmegeeraerie og sørsamisk representant til Nidaros bispedømmerråd og Kirkemøtet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra bispedømmerrådet og Saemien Åålmege. § 2-5 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

(3) Kirkerådet, i samarbeid med bispedømmerrådet og døvemenighetene, er ansvarlig for at et manntall over stemmeberettigede ved valg av Døves menighetsråd og døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmerråd og Kirkemøtet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra bispedømmerrådet og Døvekirkenes fellesråd. § 2-5 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

(4) Kirkerådet kan bestemme at menighetsrådsvalg i kategorialmenigheter kan gjennomføres som heldigitale valg eller som en kombinasjon av digital stemmegiving og postvalg. Særskilte regler om digital forhåndsstemming gjelder da så langt de passer for den digitale stemmegivingen. Reglene for postvalg i forskrift om regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmerråd og Kirkemøtet gjelder så langt de passer for postvalget.

§ 14-6. Bispedømmerrådets funksjonstid

Det nyvalgte bispedømmerrådet trer i funksjon 1. januar året etter valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 31. desember i valgperiodens siste år.

§ 14-7. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves regler 16. april 2018 nr. 584 for valg av menighetsråd, bispedømmerråd og Kirkemøtet.



14

14. Skjemaer

Alle skjemaene skal være på plass i [ressursbanken](#) innen 1. januar 2023.

Skjema 3.1: Skjema for presentasjon av kandidater ved valg av menighetsråd BM

Skjema 3.1: Skjema for presentasjon av kandidater ved val av sokneråd NN

[4.1.3 Søknad om overføring av soknetilknytning BM](#)

[4.1.3 Søknad om overføring av soknetilknytning NN](#)

Skjema 4.2.7: Krav om retting av feil i manntall BM

Skjema 4.2.7: Krav om retting av feil i manntal NN



[5.5a Listeforslag valg til menighetsråd
Nominasjonskomiteens liste BM](#)

[5.5b Listeforslag valg til menighetsråd
uregistrert nomineringsgruppe BM](#)

[5.5c Vedlegg til listeforslag. Oversikt over
kandidatenes fødselsdato BM](#)

5.5d Vedlegg til listeforslag: Erklæring
om valgbarhet valg av menighetsråd BM

5.4h Vedlegg til listeforslag: Erklæring om
valgbarhet valg av bispedømmeråd og
Kirkemøtet BM

5.6 Forslag til kandidat - supplerende
nominasjon – menighetsråd BM

[5.5a Listeforslag val til sokneråd
Nominasjonskomiteens liste NN](#)

[5.5b Listeforslag val til sokneråd
uregistrert nomineringsgruppe NN](#)

[5.5c Vedlegg til listeforslag. Oversikt over
fødselsdatoen til kandidatane NN](#)

5.4g Vedlegg til listeforslag: Skjema for
presentasjon av kandidater ved valg av
leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet BM

5.4h Vedlegg til listeforslag: Erklæring om
at ein er valbar ved val til bispedømmeråd
og Kyrkjemøtet NN

5.6 Forslag til kandidat - supplerende
nominasjon – sokneråd NN



Skjema 7.9.3: Liste over mottatte forhåndsstemmer - eget sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll) BM

Skjema 7.9.4: Liste over mottatte forhåndsstemmer - videresending til andre sokn (vedlegg til valgstyrets protokoll) BM

Skjema 7.10: Liste over mottatte for sent innkomne forhåndsstemmer BM

Skjema 8: Protokoll fra stemmestyret (vedlegg til valgstyrets protokoll) BM

Skjema 8.8.4: Liste over mottatte stemmer i særskilt omslag på valgdagen (vedlegg til valgstyrets protokoll) BM

Skjema 9a: Valgstyrets protokoll BM

Skjema 9b: Opptelling valg av menighetsråd – flertallsvalg BM

Skjema 7.9.3: Liste over mottekne forhåndsstemmer - eige sokn (protokollen til valstyret) NN

Skjema 7.9.4: Liste over mottekne forhåndsstemmer - vidaresending til andre sokn (protokollen til valstyret) NN

Skjema 7.10: Liste over mottekne for seint innkomne forhåndsstemmer NN

Skjema 8: Protokoll fra stemmestyret (vedlegg til protokollen til valstyret) NN

Skjema 8.8.4: Liste over mottekne stemmer i særskilt omslag på valdagen (vedlegg til protokollen til valstyret) NN

Skjema 9a: Protokollen til valstyret NN

Skjema 9b: Oppteljing val av sokneråd – fleirtalsval NN



15

15. Viktige datoer og adresser

15.1 Viktige datoer

Januar	Menighetsrådet begynner arbeidet som valgstyre
1. februar	Frist for oppnevning av nominasjonskomité
31. mars kl. 12:00	Frist for innlevering av alle listeforslag
15. mai	Frist for evt. supplerende nominasjon menighetsrådsvalg
30. juni	Skjæringsdato for manntallet
10. aug	Frist for å kunngjøre valget (tid og sted m.m.)
10. aug.–8. sept.	Forhåndsstemming på papir (i annet sokn innen 1. september)
10. aug.–6. sept.	Forhåndsstemming digitalt
(10.)–11. september	Valgdager
13. september	Frist for registrering i valgmodulen av oppslutning ved valget, valgresultat m.m. Menighetsrådsvalget skal være ferdig opptalt



15.2 Adresseliste

Kontaktinformasjon Kirkerådets valgsekretariat og bispedømmerådene/bispedømmenes valgråd.

Kirkerådet/Kirkerådets valgsekretariat

Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Tlf. 23 08 12 00

post.kirkeradet@kirken.no

kirkevalget.no/kyrkjevalet.no

Oslo bispedømmeråd

Valgrådet i Oslo bispedømme

Postboks 9307 Grønland

0135 OSLO

Tlf. 23 30 11 60

oslo.bdr@kirken.no

kirken.no/oslo

Borg bispedømmeråd

Valgrådet i Borg bispedømme

Bjarne Aasgt.9

1606 FREDRIKSTAD

Tlf. 69 30 79 00

borg.bdr@kirken.no

kirken.no/borg

Hamar bispedømmeråd

Valgrådet i Hamar bispedømme

Postboks 172

2302 HAMAR

Tlf. 62 55 03 50

hamar.bdr@kirken.no

kirken.no/hamar

Tunsberg bispedømmeråd

Valgrådet i Tunsberg bispedømme

Postboks 10 Kaldnes

3119 TUNSBERG

Tlf. 33 35 43 00

tunsberg.bdr@kirken.no

kirken.no/tunsberg

Agder og Telemark bispedømmeråd

Valgrådet i Agder og Telemark bispedømme

Postboks 208

4664 KRISTIANSAND

Tlf. 38 10 51 20

agder.bdr@kirken.no

kirken.no/agder

**Stavanger bispedømmeråd**

Valrådet i Stavanger bispedømme

Lagårdsveien 44

4010 STAVANGER

Tlf. 51 84 62 70

stavanger.bdr@kirken.nokirken.no/stavanger**Bjergvin bispedømmeråd**

Valrådet i Bjergvin bispedømme

Postboks 1960 Nordnes

5817 BERGEN

Tlf. 55 30 64 70

bjoergvin.bdr@kyrkja.nokyrkja.no/bjorgvin**Møre bispedømmeråd**

Valrådet i Møre bispedømme

Moldetrappa 1

6415 MOLDE

Tlf. 71 25 06 70

more.bdr@kirken.nokirken.no/more**Nidaros bispedømmeråd**

Valrådet i Nidaros bispedømme

Erkebisppegården

7013 TRONDHEIM

Tlf. 73 53 91 00

nidaros.bdr@kirken.nokirken.no/nidaros**Sør-Hålogaland bispedømmeråd**

Valrådet i Sør-Hålogaland bispedømme

Tolder Holmers vei 11

8003 BODØ

Tlf. 75 54 85 50

shbdr@kirken.nokirken.no/shbd**Nord-Hålogaland bispedømmeråd**

Valrådet i Nord-Hålogaland bispedømme

Postboks 790

9258 TROMSØ

Tlf. 77 60 39 60

nord-haalogaland.bdr@kirken.nokirken.no/nhbd**Samisk kirkeråd**

Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Tlf. 23 08 12 00

post.kirkeradet@kirken.no